

EK D

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ÜNİVERSİTE KURULUŞUNUN KENT MERKEZİ
ARAZİ KULLANIM BİÇİMİNE OLAN ETKİLERİ:
ÇANAKKALE ÖRNEĞİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Ükü ÖZEN
(502011402)**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 27 Aralık 2005
Tezin Savunulduğu Tarih : 24 Ocak 2005**

**Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mehmet OCAKÇI
Diğer Jüri Üyeleri Doç. Dr. Nilgun ERGUN (İ. T. Ü)
Prof. Dr. Aker ÜNLÜ (İ. T. Ü)**

ŞUBAT 2005

ÖNSÖZ

Üniversite kuruluşunun kent merkezi arazi kullanımbiçimine etkisi- Çanakkale örneği konusunda çalışmamı olanaksı sağlayan, beni yönlendirerek desteğini ve bilgilerini benden esirgemeneyen danışman hocam Sayın Prof. Dr. Mehmet OCAKÇI'ya öncelikle teşekkür ederim

Çalışmaları sırasında bana her türlü bilgi ve tecrübelerini aktaran başta Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi rektörü Prof. Dr. Ramazan Aydın'a ve Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Remzi Kınal'a, Çanakkale Belediyesi Başkan Yardımcısı Handan Serap Özyayla ve Çanakkale Belediyesi çalışanlarına, anket çalışmalarımda bana yardımcı olan Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencilerine, Çanakkale esnafı ve halkına şükran borçluyum

Tez çalışmam esnasında yardımlarını esirgemeneyen ve bana her türlü desteği veren aileme ve yeğeni m Ece'ye, başta sabrı ve manevi desteğiyle canım arkadaşım Özlem'e ve Seda'ya, asistan hocam Fatih Terzi'ye olanak üzere arkadaşlarıma teşekkürü borç bilirim

Üniversite kuruluşunun kent merkezi arazi kullanımbiçimine etkisi ile ilgili yapılan bu çalışmanın sonradan yapılacak tez ve araştırma çalışmalarına bir kaynak olmasını dilerim

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	vi
ŞEKİL LİSTESİ	ix
ÖZET	xii
SUMMARY	xv
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Amacı	2
1.2. Çalışmanın Kapsamı ve Sınırları	2
1.3. Çalışmanın Yöntemi	2
1.4. Hipotezler	3
2. ÜNİVERSİTE KURULUŞUNUN TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ VE KENTLERDE YER SEÇİMİ	4
2.1. Avrupa’da Üniversitelerin Gelişimi	5
2.2. Türkiye’de Üniversite’nin Gelişimi	8
2.2.1. Cumhuriyet Öncesi Üniversitelerin Gelişimi	8
2.2.2. Cumhuriyet Dönemi Üniversitelerin Gelişimi	10
2.3. Türkiye’de Yüksek Öğretim Sistemi ve Mekanal Dağılımı	12
2.3.1. Anayasal Temeller	12
2.3.2. Yüksek Öğretim Planlamasını Yönlendiren Esaslar	13
2.3.3. Kuruluş Esasları	15
2.3.4. Üniversitelerin Ülkemize Mekanik Dağılımı	15
2.3.5. Yükseköğretim Eğitimi Donatıları	17
2.3.5.1. Yüksek Öğretim Eğitimi Donatılarına İlişkin Başlıca Düzenleme İlkeleri	17

2.4 Üniversitenin Fiziki Gelişimi ve Kent Hıanması ndaki Yeri	18
2.4.1. Üniversite Yer Seçimi	19
2.4.1.1. Üniversite Yer Seçimi Konusunda Dünyada Yapılan Çalış malar	21
2.4.1.2. Üniversite Yer Seçimi Konusunda Türkiye’de Yapılan Çalış malar	22
2.4.1.3. Üniversite Yer Seçimi Kriterleri	23
2.5 Kent Hıanması İçinde Üniversitenin Yeri ve Konumu	26
2.5.1. Kent içi- Kent dışı Üniversiteler	26
2.5.2. Kent Hıanması nda Üniversitenin Yeri	29
2.5.3. Üniversite Kentinin Çekiciliğı	31
2.6 Türkiye’de Üniversite Kuruluşunun Kent Mekanına Etkileriyle İlgili Örnekler	31
2.7. Yabancı Ükelerde Üniversite Kuruluşunun Kent Mekanına Etkileriyle İlgili Örnekler	36
3. ÇANAKKALE KENTİNDE ÜNİVERSİTE KURULUŞUNUN KENT MERKEZİ MEKANINA ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI	44
3.1. Çanakkale Kentinin Tarihi ve Gelişim Süreci	44
3.2. Çanakkale Kent Hıanlarının Kronolojik Değerlendirilmesi	53
3.3. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinin Kent Merkezi Arazi Kullanımına Etkisinin Araştırılması	55
3.3.1. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinin Kuruluşu ve Tarihiçesi	55
3.3.2. Çanakkale Kent Merkezi Fiziksel Çevre Bulguları	59
3.3.3. Çanakkale Kent Merkezi Sosyal Çevre Bulguları	63
3.3.3.1. Anket Soruşturması Bulguları	63
3.3.3.2. Mülakat Çalışması Bulguları	111
3.3.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi	113

4 SONUÇ	115
5 KAYNAKLAR	119
EKLER	121
ÖZGEÇMİŞ	140

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 2 1	Avrupa’da İlk Kurulan Üniversiteler ve Tarihleri.....	6
Tablo 2 2	Cumhuriyet Dönemi Sonrası Kurulan Yüksek Öğrenim Kurumları	11
Tablo 2 3	Üniversitelerin Bölgesel Dağılımı (1997-1998).....	16
Tablo 3 1	Kent Genelinde Nüfus Hareketleri ve Sosyal Yapı.....	48
Tablo 3 2	Çanakkale İli ve Kent Merkezi Nüfus Dağılımı.....	49
Tablo 3 3	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğrenci Nüfusu Değişimi...	52
Tablo 3 4	Çanakkale Kent Merkezi Fonksiyon Dağılımı.....	60
Tablo 3 5	Bina Kat Adedi.....	61
Tablo 3 6	Bina Yapı m G nsi.....	61
Tablo 3 7	Konut Biri m Sayısı.....	62
Tablo 3 8	İşyeri Sayısı.....	62
Tablo 3 9	G nsi yet.....	64
Tablo 3 10	Yaş Dağılımı.....	64
Tablo 3 11	Eğiti m Dur u mu.....	65
Tablo 3 12	Meslek Dağılımı.....	65
Tablo 3 13	Mil ki yet Dur u mu.....	66
Tablo 3 14	Hane Halkı Sayısı.....	66
Tablo 3 15	Çanakkal e’ ki İka n et Süresi.....	66
Tablo 3 16	Çanakkale Kent İmajı.....	67
Tablo 3 17	Çanakkale’de Üniversite Kurul ması y la Meydana Gelen Değiş i kli kler.....	68
Tablo 3 18	ÇOMÜ’nün Çanakkale’ye Oan Ounlu B kileri.....	69
Tablo 3 19	ÇOMÜ’nün Çanakkale’ye Oan Oun su z B kileri.....	70
Tablo 3 20	G nsi yet	71
Tablo 3 21	Yaş Dağılımı.....	71
Tablo 3 22	Eğiti m Dur u mu.....	72
Tablo 3 23	Faali yet Konusu.....	72
Tablo 3 24	Kur ul uş Tari hi.....	73
Tablo 3 25	Mil ki yet Dur u mu.....	73
Tablo 3 26	Daha Önce Yapılan Faali yet Tür ü.....	74
Tablo 3 27	Çanakkale’deki İka n et Süresi.....	75
Tablo 3 28	İş Potansi yeli ndeki Değiş i m.....	75
Tablo 3 29	İş Potansi yeli ndeki Değiş i m Tür ü.....	76
Tablo 3 30	Yeni Ka mpüs Alan ı n n İş Potansi yeli ne B ki si.....	77
Tablo 3 31	Yeni Ka mpüs Alan ı n n Değiş i m B ki si.....	77

Tablo 3.32	Üniversitenin Tatil Oduğu Dönemdeki İş Potansiyeli.....	78
Tablo 3.33	Üniversitenin Tatil Oduğu Dönemdeki İş Potansiyeliindeki Değişim Türü.....	78
Tablo 3.34	İş Türünü Değiştirme Eğilimi.....	79
Tablo 3.35	Tercih Edilen İş türü.....	79
Tablo 3.36	Üniversite Kuruluşuyla Oluşan Çevredeki İş Türü Değişikliği.....	80
Tablo 3.37	Yakın Çevredeki İş Türü Değişiminin Yönü.....	80
Tablo 3.38	Çanakkale Kent İmajı.....	81
Tablo 3.39	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Oumluk Etkileri.....	82
Tablo 3.40	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Oumsuz Etkileri	83
Tablo 3.41	Gnsiyet	84
Tablo 3.42	Yaş Dağılımı.....	84
Tablo 3.43	İkamet Edilen Yer.....	85
Tablo 3.44	Daha Önce İkamet Edilen Kent.....	86
Tablo 3.45	Alenin Yaşadığı Yer.....	87
Tablo 3.46	Bilgisayar Sahipliliği.....	87
Tablo 3.47	Cep Telefonu Sahipliliği.....	87
Tablo 3.48	İnternet Kullanımı.....	87
Tablo 3.49	Sosyal Aktiviteler (Hafta içi).....	88
Tablo 3.50	Sosyal Aktiviteler (Hafta sonu).....	89
Tablo 3.51	Kentte Eksikliği Duyulan İşlev.....	90
Tablo 3.52	Okula Ulaşım Türü.....	91
Tablo 3.53	Ulaşım Oanıklarını Yeterliliği.....	91
Tablo 3.54	Mezun Oduktan Sonra Yaşamak İstenen Yer.....	91
Tablo 3.55	Tatillerin Geçirildiği Yer.....	91
Tablo 3.56	ÇOMÜ'yü Tercih Nedeni.....	92
Tablo 3.57	Çanakkale Kent İmajı.....	93
Tablo 3.58	Kentte Oması İstenen Fonksiyonlar.....	94
Tablo 3.59	Çanakkale Kent İmajı (Üniversite Mezunu Oayan).....	96
Tablo 3.60	Çanakkale Kent İmajı (Üniversite Mezunu Oan).....	96
Tablo 3.61	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Oan Oumluk Etkileri (Üniversite Mezunu Oayan).....	97
Tablo 3.62	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Oan Oumluk Etkileri (Üniversite Mezunu Oan).....	97
Tablo 3.63	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Oan Oumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Oayan).....	98
Tablo 3.64	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Oan Oumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Oan).....	99
Tablo 3.65	Çanakkale Kent İmajı (1-10 yıl).....	100
Tablo 3.66	Çanakkale Kent İmajı (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla).....	100
Tablo 3.67	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Oan Oumluk Etkileri (1-10 yıl).....	101
Tablo 3.68	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Oan Oumluk Etkileri (Doğma- Büyüme + 10 yıldan fazla).....	102
Tablo 3.69	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Oan Oumsuz Etkileri (1-10 yıl).....	103
Tablo 3.70	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Oan Oumsuz Etkileri(Doğma- 103	

	büyüme + 10 yıldan fazla).....	
Tablo 3.71	Çanakkale Kent İmajı (Üniversite Mezunu Olmayan).....	104
Tablo 3.72	Çanakkale Kent İmajı (Üniversite Mezunu Olan).....	105
Tablo 3.73	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Üniversite Mezunu Olmayan).....	105
Tablo 3.74	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Üniversite Mezunu Olan).....	106
Tablo 3.75	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Olmayan).....	106
Tablo 3.76	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Olan).....	107
Tablo 3.77	Çanakkale Kent İmajı (1-10 yıl).....	108
Tablo 3.78	Çanakkale Kent İmajı (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla).....	108
Tablo 3.79	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (1-10 yıl).....	116
Tablo 3.80	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla).....	109
Tablo 3.81	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (1-10 yıl).....	110
Tablo 3.82	ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla).....	110

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 2.1	: Üniversitelerin Bölgesel Dağılımı (1997-1998).....	16
Şekil 2.2	: Karadeniz Teknik Üniversitesi Vaziyet Planı.....	34
Şekil 2.3	: Karadeniz Teknik Üniversitesi Kampüs Alanının Geçmiş Yıllardan Görünüşü.....	35
Şekil 2.4	: Karadeniz Teknik Üniversitesi Kampüs Alanının Günümüzden Görünüşü.....	35
Şekil 2.5	: Irvine Üniversitesi Kampüs Yerleşim Planı.....	40
Şekil 2.6	: Clemson Üniversitesi ve Clemson Kentinden Genel Görünüş.....	41
Şekil 2.7	: Clemson Üniversitesi Kampüsü.....	41
Şekil 2.8	: Clemson Kent Merkezi.....	41
Şekil 2.9	: Bristol Üniversitesi Vaziyet Planı.....	42
Şekil 2.10	: University of the West of England Genel Görünüş.....	42
Şekil 2.11	: Bristol Kentinde Üniversitelerin Yerleşim Noktaları.....	43
Şekil 3.1	: Çanakkale Kentinden Genel Görünüşler (2000)- 1.....	50
Şekil 3.2	: Çanakkale Kentinin Geçmiş Yıllardan Genel Görünüşleri (1937)- 1.....	50
Şekil 3.3	: Çanakkale Kentinden Genel Görünüşler (2004)-2.....	51
Şekil 3.4	: Çanakkale Kentinin Geçmiş Yıllardan Genel Görünüşleri (1937) – 2.....	51
Şekil 3.5	: Çanakkale Kentinin Yerleşim Alanı.....	52
Şekil 3.6	: Çanakkale Kentinin Geçmiş Yıllardan Genel Görünüşleri (1937) – 3.....	52
Şekil 3.7	: Çanakkale Kentinden Genel Görünüşler (2004)- 3.....	52
Şekil 3.8	: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Yıllara Göre Öğrenci Sayıları.....	56
Şekil 3.9	: ÇOMÜ Terzioğlu Kampüsü Vaziyet Planı.....	57
Şekil 3.10	: ÇOMÜ Terzioğlu Kampüsünden Genel Görünüş.....	57
Şekil 3.11	: ÇOMÜ Anafartalar Kampüsü Vaziyet Planı.....	58
Şekil 3.12	: ÇOMÜ Anafartalar Kampüsü Genel Görünüş.....	58
Şekil 3.13	: Çanakkale Kent Merkezi Çalışma Alanı-1.....	59
Şekil 3.14	: Çanakkale Kent Merkezi Çalışma Alanı-2.....	60
Şekil 3.15	: Çanakkale Kent Merkezi Fonksiyon Dağılımı.....	61
Şekil 3.16	: Bina Kat Adedi.....	61
Şekil 3.17	: Bina Gnsi.....	61
Şekil 3.18	: Konut Birim Sayısı.....	62
Şekil 3.19	: İşyeri Sayısı.....	62
Şekil 3.20	: Gnsi yet.....	64

Şekil 3.21	: Yaş Dağılımı.....	64
Şekil 3.22	: Eğitimi Durumu.....	65
Şekil 3.23	: Meslek Dağılımı.....	65
Şekil 3.24	: Mülkiyet Durumu.....	66
Şekil 3.25	: Hane Halkı Sayısı.....	66
Şekil 3.26	: Çanakkale’deki İkamet Süresi.....	66
Şekil 3.27	: Çanakkale Kent İmajı.....	67
Şekil 3.28	: Çanakkale’de Üniversite Kuruluşuyla Meydana Gelen Değişiklikler.....	68
Şekil 3.29	: ÇOMÜ’nün Çanakkale’ye Olan Oumlukları.....	69
Şekil 3.30	: ÇOMÜ’nün Çanakkale’ye Olan Ounsuzlukları.....	70
Şekil 3.31	: Gnsiyet.....	71
Şekil 3.32	: Yaş Dağılımı.....	71
Şekil 3.33	: Eğitimi Durumu.....	72
Şekil 3.34	: Faaliyet Konusu.....	73
Şekil 3.35	: Kuruluş Tarihi.....	73
Şekil 3.36	: Mülkiyet Durumu.....	73
Şekil 3.37	: Daha Önce Yapılan Faaliyet Türü.....	74
Şekil 3.38	: Çanakkale’deki İkamet Süresi.....	75
Şekil 3.39	: İş Potansiyeliindeki Değişim.....	75
Şekil 3.40	: İş Potansiyeliindeki Değişim Türü.....	76
Şekil 3.41	: Yeni Kampüs Alanının İş Potansiyeline Etkisi.....	77
Şekil 3.42	: Yeni Kampüs Alanının Değişim Etkisi.....	77
Şekil 3.43	: Üniversitenin Tatil Oduğu Dönemdeki İş Potansiyeli.....	78
Şekil 3.44	: Üniversitenin Tatil Oduğu Dönemdeki İş Potansiyeliindeki Değişim Türü.....	78
Şekil 3.45	: İş Türünü Değiştiren Eğilim.....	79
Şekil 3.46	: Tercih Edilen İş Türü.....	79
Şekil 3.47	: Üniversite Kuruluşuyla Oluşan Çevredeki İş Türü Değişikliği....	80
Şekil 3.48	: Yakın Çevredeki İş Türü Değişiminin Yönü.....	80
Şekil 3.49	: Çanakkale Kent İmajı.....	81
Şekil 3.50	: ÇOMÜ’nün Çanakkale’ye Olan Oumlukları.....	82
Şekil 3.51	: ÇOMÜ’nün Çanakkale’ye Olan Ounsuzlukları.....	83
Şekil 3.52	: Gnsiyet.....	85
Şekil 3.53	: Yaş Dağılımı.....	85
Şekil 3.54	: İkamet Edilen Yer.....	85
Şekil 3.55	: Daha Önce İkamet Edilen Kent.....	86
Şekil 3.56	: Ailenin Yaşadığı Yer.....	87
Şekil 3.57	: Bilgisayar Sahipliliği.....	87
Şekil 3.58	: Cep Telefonu Sahipliliği.....	87
Şekil 3.59	: İnternet Kullanımı.....	87
Şekil 3.60	: Sosyal Aktiviteler (Hafta içi).....	88
Şekil 3.61	: Sosyal Aktiviteler (Hafta sonu).....	89
Şekil 3.62	: Kentte Eksikliği Duyulan İşlev.....	90
Şekil 3.63	: Okula Ulaşım Türü.....	91
Şekil 3.64	: Ulaşım Oanaklarının Yetrlliliği.....	91

Şekil 3.65	: Məzun Oduktan Sonra Yaşanmaq İstənen Yer.....	91
Şekil 3.66	: Tatillərin Gəçirilədiyi Yer.....	91
Şekil 3.67	: ÇOMÜ-yü Tercih Nədeni.....	92
Şekil 3.68	: Çanakkalə Kent İmajı.....	93
Şekil 3.69	: Kentdə Omasa İstənen Funksiyonlar.....	94
Şekil 3.70	: Çanakkalə Kent İmajı (Üniversitə Məzunları Omayan).....	96
Şekil 3.71	: Çanakkalə Kent İmajı (Üniversitə Məzunları Oan).....	96
Şekil 3.72	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounlu Etkiləri (Üniversitə Məzunları Omayan).....	97
Şekil 3.73	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounlu Etkiləri (Üniversitə Məzunları Oan).....	98
Şekil 3.74	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounsuz Etkiləri (Üniversitə Məzunları Omayan).....	98
Şekil 3.75	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounsuz Etkiləri (Üniversitə Məzunları Oan).....	99
Şekil 3.76	: Çanakkalə Kent İmajı (1-10 il).....	100
Şekil 3.77	: Çanakkalə Kent İmajı (Doğma-büyümə + 10 ildən çox).....	100
Şekil 3.78	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounlu Etkiləri (1-10 il).....	101
Şekil 3.79	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounlu Etkiləri (Doğma-Büyümə + 10 ildən çox).....	102
Şekil 3.80	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounsuz Etkiləri (1-10 il).....	103
Şekil 3.81	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounsuz Etkiləri (Doğma-büyümə + 10 ildən çox).....	103
Şekil 3.82	: Çanakkalə Kent İmajı (Üniversitə Məzunları Omayan).....	104
Şekil 3.83	: Çanakkalə Kent İmajı (Üniversitə Məzunları Oan).....	105
Şekil 3.84	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Oumu Etkiləri (Üniversitə Məzunları Omayan).....	105
Şekil 3.85	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounlu Etkiləri (Üniversitə Məzunları Oan).....	106
Şekil 3.86	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounsuz Etkiləri (Üniversitə Məzunları Omayan).....	106
Şekil 3.87	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounsuz Etkiləri (Üniversitə Məzunları Oan).....	107
Şekil 3.88	: Çanakkalə Kent İmajı (1-10 il).....	108
Şekil 3.89	: Çanakkalə Kent İmajı (Doğma-büyümə + 10 ildən çox).....	108
Şekil 3.90	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounlu Etkiləri (1-10 il).....	109
Şekil 3.91	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounlu Etkiləri (Doğma-büyümə + 10 ildən çox).....	109
Şekil 3.92	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounsuz Etkiləri (1-10 il).....	110
Şekil 3.93	: ÇOMÜ-nün Çanakkalə'ye Oan Ounsuz Etkiləri (Doğma-büyümə + 10 ildən çox).....	110

ÖZET

Bu tez çalışmasıyla yeni bir arazi kullanı m kararı olan üni versite kuruluşunun kentlerin fiziksel ve sosyal dokusu üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Ekonomik ve toplumsal bir olay olan üni versite kuruluşunun kent dokusu ve kent yaşantısı içinde geliştirici güç rolü ve üni versite kurulması sonucu kent-üni versite ilişkisini n çeşitli boyutlarının fiziksel mekana etkileri saptanmıştır.

Yeni bir arazi kullanı m kararı olarak Çanakkale Onsekiz Mart Üni versitesi'ni n Çanakkale kent merkezi fiziksel ve sosyal dokusunu etkilediği varsayı molarak ele alınmış ve arazi tespit çalışması, anket soruşturması ve mülakat varsayı m doğrultusunda araştırmalar yapılmıştır.

Tezin amacı; yeni bir arazi kullanı m kararının gerçekleşmesini n kentlerin fiziksel ve sosyal dokusu üzerindeki etkilerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda ekonomik ve toplumsal bir olay olan üni versite kuruluşunun kent dokusu ve kent yaşantısı içinde geliştirici güç rolünün belirlenmesi ve üni versite kurulması sonucu kent-üni versite ilişkisini n çeşitli boyutlarının fiziksel mekana etkilerinin incelenmesi hedeflenmiştir.

Tez konusu kapsamında orta büyüklükte bir kent olan Çanakkale kent merkezi ve 1992 yılında kurulan Çanakkale Onsekiz Mart Üni versitesi seçilmiştir. Değişimin anlaşılması amacıyla Çanakkale Onsekiz Mart Üni versitesi'ni n kuruluşundan önce ve sonrasında iki on yıllık dönemle alınmıştır. Arazi kullanı m biçiminin değişiminin gözlemlendiği alan çalışması olarak kent merkezi nde ticaretin nitelik ve nicelik olarak değişimi yaşadığı tarihi çarşı bölgesi seçilmiştir.

Mevcut kentsel arazi kullanı m biçimi çalışması Çanakkale kent merkezi ni n ticaretin yoğun olduğu bölgede yapılmıştır.

Anket çalışması; üniversite kuruluşunun kente getirdiği değişimler hakkında kent halkının ve işyeri sahiplerinin görüşlerini tespit etmek amacıyla çalışma alanındaki konut ve ticaret birimleriyle yapılmış; ayrıca Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencileriyle Çanakkale kenti hakkındaki görüşlerini belirlenmesi amacıyla da anket uygulama yapılmıştır. Çanakkale kenti yerel yöneticileri, çeşitli oda temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve üniversite yöneticileriyle mülakat çalışması yapılmıştır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kuruluşuyla kent merkezinde; kent merkezi arazi kullanımbiçimi üzerinde öğrencilerin gereksinimi ve beklentilerine cevap verecek yönde değişim ve dönüşümlerin olacağı, kent nüfusunda belirli dönemlerde oluşacak artışın kent merkezi sosyal yapısında ve ekonomik yapısında özellikle konut / kira değerleri üzerinde etkili olacağı hususları tez çalışmasının hipotezleri olarak ele alınmıştır.

Türkiye'de ve dünyada üniversite kuruluşunun gelişimi, Türkiye'de yüksek öğretim sistemi ve mekansal dağılımı, üniversitenin fiziksel gelişimi ve kent planlamasındaki yeri ve Türkiye ve dünyadan çeşitli üniversite örneklerinin kent mekânına olan etkileri kapsamında üniversite-kent ilişkisinin fiziksel, sosyal ve ekonomik boyutları incelenerek üniversite ve kent planlamasına yönelik olarak saptamalar ortaya konmuştur. Türkiye ve dünyadan çeşitli üniversitelerin bulundukları kentte fiziksel, sosyal ve ekonomik etkileri örnek olarak incelenmiş ve saptamalarda bulunulmuştur.

Üniversite kuruluşu sonucu kent-üniversite ilişkisinin çeşitli boyutları kentlerin fiziksel ve sosyal dokusunu etkilediği saptanmıştır..

Üniversitelerin eğitim ve araştırma gibi esas görevlerini en iyi şekilde yerine getirebildiği, en çok sayıda öğrenciye öğrenim imkânının yanında uygun sosyal ve ekonomik yaşama şartlarını sağladığı yer olduğu; sosyo-ekonomik seviyesi yüksek olan bir kentte üniversite büyüme gelişme olanağına sahip olduğu ve öğrenci için çekici bir unsur haline geldiği saptanmıştır..

Üniversite dışı öğretim tesislerinden farklı olarak ülke ve bölge geneline hitap ederler. Bu nedenle oluşturulmalarında kuruldukları yerleşmelerin gereksinimlerinden çok ülke ve bölgelerin talepleri etkili olduğu ortaya konmuştur.

Çanakkale kentinde üniversite kuruluşunun kent merkezi mekanına etkileri araştırılmış ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kent merkezi arazi kullanımına etkilerine yönelik fiziksel ve sosyal çevre bulguları ortaya konmuştur.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kurulması sonucu Çanakkale kent merkezi arazi kullanım biçiminde öğrenciye yönelik ticaretin arttığı; gıda, giyim eğlence sektörlerinde gelişmenin olduğu; yurt/pansiyon sayısında artış olduğu ve kente gelen öğrenci nüfusunun barınma ihtiyacı kentteki konut kira değerlerini etkilemiş ve bunun kira değerlerinin artışı şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Kent nüfusunun öğrenci potansiyeli sebebiyle artması sonucu kent merkezi sosyal yapısı hareketlilik kazanmıştır.

SUMMARY

In this study, the effects of the establishment of the university as a new land use decision on urban physical and social structure has been evaluated.

The role of university establishment as an economical and social case on urban structure and urban life and the effects of various features of the relationship between the city and the university on physical areas are determined.

As a new land use decision; the hypothesis that Çanakkale Onsekiz Mart University has effected the physical and social structure of Çanakkale urban area has been studied and the investigations are made according to this hypothesis by the following methods such as area studies, questionnaires and interviews.

The thesis study consist of four sections below; in section one; the aim of the study, targets, methods and the hypothesis are indicated.

The aim of the study is the impacts of university location on city center land use: case study Çanakkale. Under this scope; the role of university establishment as an economical and social case on urban structure and urban life and the effects of various features of the relationship between the city and the university on physical areas are determined. In this conclusion the city centre of Çanakkale and Çanakkale Onsekiz Mart University which is established in 1992 are brought up. The two ten years periods before and after the establishment of the Çanakkale Onsekiz Mart University were evaluated in order to better understanding of the changes in Çanakkale urban area. The historical bazaar part of the city center where the changes in use of the land is observed is chosen as study field.

The land use study was in the region of the trade units were located done in the city centre of Çanakkale.

The inquiries were done with the residence, trade units in the study field and the students in Çanakkale Onsekiz Mart University in order to get their thoughts about the city of Çanakkale. Also interviews were done with the local politics and civil organisations.

As a new land use decision; the hypothesis that Çanakkale Onsekiz Mart University has effected the phsyical and social structure of Çanakkale urban area has been studied and under this scope t

The development of establishment of universities in Turkey and in the world, university system in Turkey and the areal distribution, the physical development stages of the university, its role in city planning and its impacts to the urban areas are determined.

The impacts of the university to the urban area of Çanakkale is investigated and the physical and social structure findings regarding the impacts of Çanakkale Onsekiz Mart University to the land use in Çanakkale urban area are brought up.

In conclusion part; the findings of the study are evaluated and the result of the study is indicated.

1. GİRİŞ

İnsanlığın sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş süreci yaşadığı günümüzde gelişmenin itici gücünü bilim teknoloji ve bilgili insan oluşturacaktır. Yükseköğretim sisteminin başlıca ürünleri olan bilgi ve bilgili insan ülke ekonomilerinin başlıca girdileridir. Bilim teknoloji ve iyi yetişmiş insangücü artık başta gelen üretim faktörleri arasında sayılmaktadır.

Hangi düzeyde olursa olsun planlama konusu olan toplumsal ve ekonomik etkenlerin başında insangücü gelir. Eğitim planlamasında insangücü yaklaşım ekonominin ihtiyaç duyduğu nicelik ve nitelikteki insangücü toplumsal ve ekonomik kalkınmanın itici etkenlerinden biridir.

Üniversiteler toplumların bilinçlenmesi açısından ulusal ve uluslararası platformlardaki en önemli kurumlardır.

Başlı başına bir yerleşme tasarımı olan üniversite kuruluşunun planlaması ülkenin ekonomik, politik, kültürel ve yasal yapısı ile eğitimin anlayışı, yer aldığı kent halkının verdiği önem ve yöneticilerin yaklaşımı tarafından belirlenmektedir.

Günümüzde sanayileşme sürecini tanımlayan ülkeler bilgi toplumu olma yolunda ilerlemektedir. Bilgiye sahip olmak ve teknoloji üretmek fiziksel çevreye de hakim olmayı beraberinde getirir. Bilginin üretilmesi yansırı dağıtım ve kontrolü de büyük önem taşımaktadır. Bütün dünya ülkeleri eğitim için çağdaş ve verimli bir sistem arayışının kalkınma için gerekli olduğunu görmektedir. Üniversiteler eğitim öğretimi ve araştırma ve uygulamaya katkı görevleriyle bu kalkınma yolunun önemli birer yapıtaşlarıdır.

Türkiye bilgi toplumu olma konusunda gerekli hammadde olan genç nüfusu ile başka ülkelere göre daha fazla avantaja potansiyel olarak sahiptir. Türkiye'nin kalkınmakta

olmasının bir sonucu olarak fiziksel, sosyal, ekonomik ve yasal sorunlar üniversite kuruluş ve gelişiminde de kendisini göstermektedir.

Yüksek öğretim politikası genel bir eğitimi planlaması içinde ele alınmalı; ekonomik ve sosyal gelişim planları ile uygunluk sağlayacak şekilde saptanmalıdır.

Tarihsel gelişiminde toplumların geçirdikleri sosyal, ekonomik ve teknolojik evrim paralelinde eğitim teknolojisi de değişim göstermiş ve buna bağlı olarak mekan ihtiyaçları ve mekan organizasyonları değişim göstermiştir.

Üniversiteler kuruldukları kent dokusu ve kent yaşantısı üzerinde doğrudan ve dolaylı etkilere sahiptirler. Üniversite kuruluşu geliştirici güç rolüyle kentin sosyal, ekonomik ve fiziksel değişim ve gelişimini etkilemektedirler.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu tez çalışmasıyla yeni bir arazi kullanımlarının gerçekleşmesini kentlerin fiziksel ve sosyal dokusu üzerinde etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda ekonomik ve toplumsal bir olay olan üniversite kuruluşunun kent dokusu ve kent yaşantısı içinde geliştirici güç rolünün belirlenmesi ve üniversite kuruluşu sonucu kent-üniversite ilişkisinin çeşitli boyutlarının fiziksel mekana etkilerinin incelenmesi hedeflenmiştir.

1.2. Çalışmanın Kapsamı ve Sınırları

Üniversite kuruluşunun etkilerinin incelendiği çalışma alanı olarak orta büyüklükte bir kent olan Çanakkale kent merkezi seçilmiştir.

Değişimin anlaşılması amacıyla 1992 yılında kurulan Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kuruluşundan önce ve sonrasındaki iki on yıllık dönem ele alınmıştır. Arazi kullanımı biçiminin değişiminin gözlemlendiği alan çalışması olarak kent merkezinde ticaretin nitelik ve nicelik olarak değişimi yaşadığı tarihi çarşı bölgesi seçilmiştir.

1.3. Çalışmanın Yöntemi

Tez konusu hakkında bilgilenmek amacıyla ilgili bilgi ve veriler toplanmıştır. Bu bilgi ve verilerden yola çıkılarak arazi tespit, anket ve mülakat çalışması hazırlanmıştır.

Mevcut kentsel arazi kullanımı biçimini çalışması Çanakkale kent merkezinin ticaretin yoğun olduğu bölgede yapılmıştır.

Anket çalışması; üniversite kuruluşunun kente getirdiği değişimler hakkında kent halkının ve işyeri sahiplerinin görüşlerini tespit etmek amacıyla çalışma alanındaki konut ve ticaret birimleri ile yapılmıştır.

Ayrıca Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencileriyle Çanakkale kenti hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla da anket uygulanması yapılmıştır.

Mülakat çalışması; Çanakkale kenti yerel yöneticileri, çeşitli oda temsilcilikleri, sivil toplum kuruluşları ve üniversite yöneticileri ile yapılmıştır.

1.4 Hipotezler

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kuruluşuyla kent merkezi nde;

- Kent merkezi arazi kullanımı biçimi üzerinde öğrencilerin gereksinimi ve beklentilerine cevap verecek yönde değişim ve dönüşümlerin olacağı,
- Kent nüfusunda belirli dönemlerde oluşacak artışın kent merkezi sosyal yapısında ve ekonomik yapısında özellikle konut / kira değerleri üzerinde etkili olacağı

hususları tez çalışmasının hipotezleri olarak ele alınmıştır.

2. ÜNİVERSİTE KURULUŞUNUN TARİHİ GELİŞİMİ

Üniversite kuruluşu ilk olarak “ünivesitas magistrorum et scholarium” olarak adlandırılan ve öğretmenlerle öğrencilerin birliği anlamına gelen; bilim alanlarıyla uğraşan grubun yaşadığı bir yer diye tanımlanmıştır. Günümüzde ise “bilimlerin birliği” anlamındadır. (Kortan, 1981)

Üniversite kavramının kökeninde yatan “ünivesitas” terimi, “kamuya açık olan bilginin ve spekülasyonların öğretilmesi ve öğrenilmesi amacıyla bir araya gelen öğretici ve öğrencilerin teşkil ettiği korporasyonlara verilen adı ifade etmekteydi”. (Yazıcı, 2001)

Üniversiteler bilimsel dayalı bilginin üretildiği, geliştirildiği ve bunları tüm yetkileri ile kullanabilecek kişilerin yetiştirildiği, üst düzey eğitimi öğretimi ve araştırma kurumlarıdır. Bir başka deyişle; insanlığın ortak birikimlerinden hareketle yaşam, varoluşu ve beklentileri, nitelik ve nicelik açısından sorgulayan, bunlara ilişkin yöntem ve yaklaşımları oluşturan, bugünü şekillendiren ve geleceğe hazırlayan altyapı kurumlarıdır. Bu özellikleri sebebiyle üniversiteler kuruldukları yerde toplumda geliştirici güç etkisi gösterirler.

Eğitim sisteminin en üst kademesinde yer alan üniversiteler, bir taraftan toplumun ihtiyacı olduğu üst düzeyde elemanlar yetiştirerek, diğer taraftan bilimsel araştırmalar yaparak hizmetlerini toplum ve kişi yararına sunan kuruluşlardır. (Frankel, 1969)

Üniversiteler sadece öğrencilere bilgi aktarıp onları meslek sahibi yaparak, sosyal adalat ve fırsat eşitliği sağlayan bir sistem değil aynı zamanda bilim kültür ve ideoloji üretip topluma aktararak kitlelerin biçimlendirilmesine önayak olan bir sistemdir.

Üniversiteler bu bakımdan kuruldukları yerlerde toplumu geliştirici güç görevini üstlenirler. (**Koroğlu, 1972**)

“Üniversite bir yandan toplumu yöneten çeşitli meslek adamlarını yetiştirerek öte yandan da araştırmalar yaparak hizmetlerini bu yoldan kişilerin ve toplumun doğrudan doğruya yararlanmalarına sunan son basamak bir eğitim kuruluştur. Üniversiteler, sermayesini devletin, vakıfların veya özel sektörün sağladığı, hammaddesini ülke yüzeyine dağılmış liselerin oluşturduğu, emek unsurunu ise yine öğrencilerle öğretimin üyelerinin temsil ettiği kurumlardır. Çıkaracağı belli sayı ve kalitedeki mezunları, üniversitenin ürününü teşkil eder.” (**Kelç, 1972**)

Üniversite kuruluşu Yükseköğretim Kanunu’nda ; “Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim – öğretim bilimsel araştırma yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumu” diye tanımlanmıştır. (**YÖK, 1981**)

Üniversitelerin ilk kuruldukları günden itibaren tarihsel gelişimleri boyunca bir çok yönden değişikliğe uğradıkları görülmektedir. Günümüz çağdaş üniversitelerin yapısı, orta çağ Avrupası’ndaki eğitim kurumlarının zaman içindeki gelişimi sonucu oluşmuştur. Üniversite kuruluşunun tarih içindeki gelişimini coğrafi ve kültürel farklılıklar sebebiyle Avrupa ve Türkiye’deki gelişimsel süreci şeklinde incelemek yararlı olacaktır.

2.1. Avrupa’da Üniversitenin Gelişimi

Dinsel ve askeri denetim altında başlayan yükseköğretimde bir öğretici-bir öğrenci yaklaşımı uygulanmıştır. Başlangıçta öğrenci ya da öğretmen locaları halinde olan üniversiteler giderek büyüyerek öğretmenlerin ders verebileceği binalar içinde toplanmıştır. İtalya’da Salerno’da kurulan ilk ortaçağ üniversitesi ancak 1231’de resmî bir kuruluş haline gelmesine rağmen 9 yy’dan itibaren Avrupa’da tanınan bir tıp okulu olmuştur.

Tablo 2.1. Avrupa'da İlk Kurulan Üniversiteler ve Tarihleri

9 yy----	Salerno (İtalya)
1000----	Bologna (İtalya)
1076----	Reyanna (İtalya)
1150----	Paris (Fransa)
1168----	Oxford (İngiltere)
1212----	Padua (İtalya)
1219----	Toulouse (Fransa)
1231----	Cambridge (İngiltere)
1241----	Siena (İtalya)
1248----	Bologna (İtalya), Peterhouse (İngiltere)
1257----	Sorbonne (Fransa)
13 yy----	Orlean (Fransa), Prag (Çek Cumhuriyeti)
1303----	Roma (İtalya)
1308----	Perugia (İtalya)
1324----	Michaelhouse (İngiltere)
1343----	Bologna (İtalya)
1349----	Bologna (İtalya), Erfurt (Almanya)
1361----	Pavia (İtalya)
1364----	Cracow
1365----	Vienna (Avusturya)
1386----	Heidelberg (Almanya)
1388----	Köln (Almanya)
1405----	Turin (İtalya), Angers, Cahors, Grenoble, Aix-en-Provence (Fransa)
1409----	Leipzig (Almanya)
1410----	St. Andrews (İskoçya)
1419----	Rostock (Almanya)
1425----	Louvain (Belçika)
1451----	Glasgow (İskoçya)
1453----	Freiburg (Almanya)
1459----	Ingolstadt (Almanya)
1465----	Budapeşte (Macaristan)
1477----	Tübingen, Upsala (Almanya, İsveç)
1490----	Basel (İsviçre)
1502----	Trinity (İngiltere)
1773----	Mühendishane-i Bahri Hümayun (Türkiye)

Bilim eğitimsi serbestliği veya yeni fikirlerin ve buluşların o çağdaki dünya görüşü ile karışmalarını ve yayılmalarını engellemek amacıyla üniversite mekanını şehir mekanından ayırma endişesi Orta çağ misirisinde belirleyici olmuştur. Bu fikrin sonucu olarak başlangıçtan beri üniversite yerleşmelerinin tasarımı; kapalı, iç avluuya dönük düzenleme seçiminin sebebi ni ortaya koymaktadır. (Çinar, 1998)

Başlangıçta üniversiteler genellikle kiliseye bağlı bir çevrede yer almış olup, öğrenciler manastır hayatı yaşamaktaydılar. 14. yy sonlarına doğru insanı temel alan dünya görüşünü yansıtan hümanizm akımının etkisi ve Avrupa'da Rönesans sürecinin başlaması ile kilisenin toplumsal yapı ve yönetim üzerindeki gücü ve baskısı giderek azalmış, bunun etkisi ile eğitimde ilahiyat konusunun önemi azalarak insanı ele alan tarih ve felsefe gibi konulara yönelinmiştir. (Çinar, 1998)

19. yüzyılda kültür, bilimsel düşünce ve araştırmalar, üniversitenin akademilere ayrılmasına neden olmuştur. 18. yüzyıl ve sonu ve 19. yüzyıl başlarında üniversitelerin dağılmalarına karşın, yeniden örgütlenerek toplu bir hale gelme çabası ön plana geçmiştir. Bu yüzyılda ulusal devletlerin kurulması ile üniversiteler de ulusal kurumlar haline gelmiştir. Modern çağda bilimin ve teknolojinin gelişmesi üniversitelerin yeni bilim alanlarına yönelmesini beraberinde getirmiştir. (Kortan, 1981) Yerleşme hareketinde öncelikle araştırma ve eğitimarasındaki birlik prensibi ortaya konmuştur. Aynı yüzyıl kentinde, üniversitenin yapay ve zoraki sayılabilecek yerleşmesi düzenlenmiştir. Bu genellikle eski bir saray, ortaya avlulu bir idari bina veya özellikle kuruluş düşüncesine uygun olarak dağınık, tabiat içinde pavyonlar halinde binalardı. Burada amaç, kent sakinlerinin alışkanlıklarıyla ve kurallarıyla uyuşmayan üniversite varlığının çatışmasını önlemek ve üniversitenin bu yönünü ortadan kaldırmaktır. (Çinar, 1998)

Bu dönemde değişimin en büyük etken Sanayi Devri mi olmuştur. Artık yeni üretimler için yeni bilgiler gerekiyordu. Yeni bilgiler içinde, bu bilgilere sahip insanlara ihtiyaç vardı. Üniversite öğrenimine olan butalebin artması da bu döneme raslamaktadır. Bunun nedenleri ise; önceden dışlanmış olan gruplara eğitim hakkı verilmesi, farklı dini grupların üniversiteye girişte eşit hak talepleri, araştırmaların yeni bilim dallarını da içermeye başlaması olarak sayılabilir.

Üniversitelerin zaman içindeki gelişim plan şemalarına da yansımış ve ortaçağda görülen üniversite sistemi nden, bugün gelişmiş ülkelerde görülen üniversite sistemine doğru mekan kullanı mında da önemli farklılıklar ortaya çıkmıştır. (Çnar, 1998)

2.2 Türkiye’de Üniversite’nin Gelişimi

Türkiye’deki yüksekokulların tarihçesine zaman ve yer olarak bir başlangıç bulmak zordur. Alman Hukuk Tarihçisi Richard Honig Osmanlı ve Bizans geleneklerinin birlikte incelenebileceğini söylemiş ve İstanbul Üniversitesi’nin tarihi olarak 321 yılını vermiştir. (Widmann, 2000) Bizans’ta ilk ileri eğitim binasının bugünkü İstanbul Üniversitesi’nin merkez binasının üzerinde bulunduğu tepede 321 tarihinde, Büyük Konstantin tarafından kurulduğu, tıp ve gramer hocalarına bazı özel haklar tanıdığı, 1/3/321 tarihli fermanı ndan anlaşılmaktadır. (Bursalı, 1943)

Türkiye’deki yüksekokulların gelişmesini İstanbul’un 1453’te fethinden sonra medreselerle başladığı kabul edilmektedir. Türk yüksekokullarının daha sonraki gelişimini en azından 19.yüzyıl’dan itibaren- iki yüksekokul tipi arasındaki gerilime belirlenmiştir. Bir tarafta eski yüksekokul tipi, yani İslam geleneklerine bağlı medrese, diğer tarafta da Batılı örneklerle göre yavaş yavaş şekil kazanan laik üniversite ve yüksekokul. Medrese, İslam dünyasının ortaya çıkardığı, Avrupa’da az tanınan bir yüksekokul biçimidir. (Widmann, 2000)

2.2.1. Cumhuriyet Dönemi Öncesi Üniversitelerin Gelişimi

Günümüzdeki çağdaş üniversitelerin oluşumu orta çağdaki üniversitelere dayanmakla beraber; Türkiye’deki üniversite oluşumu incelenirken Anadolu’daki en yaygın eğitim kurumları olan medreseler de incelenmelidir.

İslamiyetin ortaya çıkışından beri medreseler, dine ve ilimle ait bilgilerin öğretildiği kuruluşlar olarak Anadolu’da Cumhuriyet’e kadar süregelmiştir. Genellikle büyük camilerin yanında inşa edilen bu medreselerin Arapça, ilahiyat, fıkıh, İslam felsefesi, tefsir, hadis ve ilmi manî gibi dini dersler yanında riyaziye, tıp ve astronomi bilgileri de gösterildi. Bu medreselere devam edenlere talebe-i umum denilirdi. Bunlar mezun

olana kadar kuruluşlarda ücretsiz olarak yatarlar ve yanlarındaki imaretlerden yemeklerini alırlardı. (Kuban, 1969)

İslam yazarları genellikle, Selçuklu sultanları Alp Aslan ve Melikşah'ın (1072-1092) vezirleri Nizam ül Mil'ü medresenin kurucusu olarak tanımlamaktadır. Türkler'in Anadolu'ya geldiği 1071 tarihinden sonra, medreseler Anadolu'da yayılmaya başlamıştır. En eski Selçuklu medreseleri 13. yüzyılda yapılmıştır. (Arsever, s.450)

İlk Osmanlı medresesi 1331 yılında Orhan Gazi tarafından İznik'de medrese haline getirilen bir kilisede eğitime başlamıştır. (Çinar, 1998)

1453'te İstanbul'un alınması sonucu Fatih Sultan Mehmet tarafından hukuk ve İlahiyat üzerine çalışan Fatih Külliyesi yaptırılmıştır. Kanuni Sultan Süleyman'ın İstanbul'da yaptırdığı Süleymaniye Medresesi'nde ise tıp medresesi ve darüşşifa, matematik öğretimi içinde dört medrese ve bir darülhadis bulunmaktaydı. 16. yüzyıldan sonra medrese sisteminde çöküş başlamıştır. 1800'lere gelinceye kadar Osmanlılar'ın eğitimi kurumlarında hiçbir gelişme görülmemiştir. 3. Seli'nden Cumhuriyet dönemine kadar eğitimin toplum üzerinde değiştirici rol üstleneceği düşünülmüştür. (Çinar, 1998)

Bu dönemde kurulan yüksek öğrenim kurumları:

Mühendishane-i Bahri Hümayün (1773)

Mühendishane-i Berri Hümayün (1793)

Tıphane (1793)

Harp Okulu (1834)

1863 yılında üniversite düzeyindeki ilk yüksek öğretim kurumu olan Darülfünun kurulmuştur. 1870 yılında hikmet, edebiyat, hukuk, ulumu tabiiye ve riyaziye dersleri okutulan Dar-ül-fünun-u Osmani kuruldu ve 1872'de kapatılmıştır. 1874-1881 yılları arasında Dar-ül-fünun-u Sultani edebiyat, fen ve hukuk dersleri verilmiştir. 1900 yılında Uumu Aliye-i diniye, riyaziye ve edebiyat okutulan Dar-ül-fünun-u Şahane açılmıştır. 1908'de beş şube olarak İstanbul Dar-ül-fünun-u kurulmuştur. Uumu şeriye, ulumu hukukiye, ulumu tıbbiye, ulumu ebediye, funun eğitimi yapılan kuruluşa 1923 yılında ek olarak eczacılık ve dişçilik fakülteleri açılmıştır. (Ersoy, 1981)

2.2.2 Cumhuriyet Dönemi Üniversitelerin Gelişimi

19. yüzyılın ortalarında Batı'daki örneklerine göre bir üniversite kurma noktasına gelinmiştir. Gelişim yavaş ve geriye dönüş için zaman zaman ortaya çıkan karşı tepkilerle birlikte yaşanmış olsa bile sürekli olmuştur. Avrupa örneğine göre bir üniversite hedefiyse ancak Cumhuriyet'le birlikte ortaya çıkmıştır.

Cumhuriyet'in kurulmasından hemen sonra çıkarılan “Tevhid-i Tedrisat Kanunu” ile eğitim kurumları bütünüyle Maarif Vekaleti'ne bağlanmış; böylece hemdağınıklığa bir son vermek, hem de yabancılar, azınlıklar ve dini örgütler tarafından açılmış ve işletilmekte olan okulları Cumhuriyet'in denetimi altına almak istenmiştir. (Brkan, 1972)

Medreseler 1924 yılına kadar varlığını sürdürmüştür. Modern Türk yüksekokullarının eski ortağından tam anlamıyla kurtulması, ancak 1933 yılında İstanbul Üniversitesi Reformu ve Ankara'da Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün kuruluşuyla gerçekleşmiştir. (Widmann, 2000)

1939 yılında toplanan milli eğitim şurasında eğitim sorunlarının tartışılmış ve çözüm önerileri getirilmiştir. Şura sonucunda hazırlanan raporda şunlar önerilmiştir: “Türk devrimlerinin felsefesini yapacak, milletler arası ilişkilerde bilgili, teşebbüs kabiliyeti yüksek, devletin üst kadrolarının ihtiyacını ehliyetle karşılayacak insan yetiştirmek yüksek eğitimin amacı olmalıdır. Bunu için yeni yüksek okulları ve üniversiteleri Anadolu'ya yaymak, Ankara ve doğuda hemen birer üniversite kurulmasına çalışmak, Anadolu çocuklarının kendi çevrelerinde yüksek eğitim imkanlarına kavuşturulmasını sağlamak yeni dönemin politikası olmalıdır.” Hasan Ali Yücel tarafından toplanan bu şura sonrasında kurulan Köy Enstitüleri, Cumhuriyet Devri eğitiminin en önemli adımlarından biri olmuştur. (1940) “İş içinde, iş vasıtasıyla, iş için eğitim” ilkesi üzerine kurulu yöntemi ile eğitim yapan bu kurumlar aynı zamanda, çevrelerinin birer araştırma ve inceleme merkezileridir. (Brkan, 1972)

- Anadolu'da kurulan cumhuriyet dönemi sonrası kurulan yüksek öğretim kurumları tarih sırasıyla şöyledir: (Tablo 2.2)

Tablo 2.2: Cumhuriyet Dönemi Sonrası Kurulan Yüksek Öğrenim Kurumları

İstanbul dışında Ankara’da yüksek öğrenim başladı.	1924	---- “Darül’fünun”, “Mâarif Vekâleti”nden ayrılarak özerklik kazandı.
	1923	---- “Harp Okulu” kuruldu
	1925	---- “Ley-i Hukuk Mektebi” ve “Mûsiki Muallim Mektebi” kuruldu
	1927	---- “Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü” kuruldu
Ankara dışında yüksek okullaşma sürdürül müştür.	1928	---- “Mühendis Mektep-i Aisi” “Mâarif Vekâleti”nden ayrılarak özerklik kazandı.
	1933	---- “Darül’fünun” lağv edildi. Ankara’da “Yüksek Ziraat Enstitüsü” kuruldu
	1934	---- “İstanbul Üniversitesi” kuruldu “Millî Mûsiki ve Temsil Akademi si” kuruldu
	1935	---- “Siyasal Bilgiler Okulu” ve “Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi” kuruldu
	1941	---- “İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu” “Mâarif Vekâleti”ne bağlandı.
Tek üniversiteli dönemden çok üniversiteli döneme geçildi	1943	---- “Fen Fakültesi” kuruldu
	1944	---- “İstanbul Teknik Üniversitesi” kuruldu
	1945	---- “Tıp Fakültesi” kuruldu
	1946	---- “Ankara Üniversitesi” kuruldu
İstanbul ve Ankara dışında yüksek okullaşma başlamıştır.	1955	---- İzmir’de “Ege Üniversitesi” kuruldu. Trabzon’da “Karadeniz Teknik Üniversitesi” kuruldu
	1957	---- Erzurum’da “Atatürk Üniversitesi” kuruldu.
	1959	---- Ankara’da “Orta Doğu Teknik Üniversitesi” kuruldu
1961 Anayasası ile üniversiteler geniş özerklik kazandı.	1967	---- Ankara’da “Hacettepe Üniversitesi” kuruldu
	1971	---- İstanbul’da “Boğaziçi Üniversitesi” kuruldu
1971 yılında Anayasa’nın 120. Maddesi kaldırılarak 1973 yılında 1750 sayılı Üniversiteler Kanunu çıkarılmıştır.	1973	---- Eskişehir’de “Anadolu Üniversitesi”, Diyarbakır’da “Dicle Üniversitesi”, Adana’da “Çukurova Üniversitesi” kuruldu
	1974	---- Sivas’ta “Cumhuriyet Üniversitesi” kuruldu
Mektepla eğitimi başladı. Yayı-kuruldu	1975	---- Haziğ’da “Fırat Üniversitesi”, Malatya’da “İnönü Üniversitesi”, Samsun’da “19 Mayıs Üniversitesi” Konya’da ‘Selçuk Üniversitesi’, Bursa’da “Uludağ Üniversitesi” kuruldu
	1978	---- Kayseri’de “Erciyes Üniversitesi” kuruldu
1981’de çıkarılan Yüksek Öğrenim Kanunu ile akademi ve yüksek okulları gibi farklı kurumlar Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) adı altında birleştirildi	1982	---- Antalya’da “Akdeniz Üniversitesi”, İzmir’de “Dokuz Eylül Üniversitesi”, Ankara’da “Gazi Üniversitesi”, İstanbul’da “Marmara Üniversitesi”, “Mimar Sinan Üniversitesi”, “Yıldız Teknik Üniversitesi”, Edirne’de “Trakya Üniversitesi”, Van’da “Yüzüncü Yıl Üniversitesi” kuruldu
Anadolu Üniversitesi’ne bağlı Açık öğretim Fakültesi’nde açık Öğretim uygulamasına başlandı.	1982	
Anayasada yer alan hükümlere uygun olarak getirilen yeni yasal düzenleme ile vakıf üniversitelerinin kurulmasına olanak sağlandı	1984	---- Ankara’da “Bilkent Üniversitesi” kuruldu
	1987	---- Gaziantep’te “Gaziantep Üniversitesi” kuruldu
	1992	---- Çanakkale’de “Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi” kuruldu
1995-2000 yılları arasında 21’i vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 74 üniversite kurulmuştur.		---- Bolu’da “Abant İzzet Baysal Üniversitesi”, Aydın’da “Adnan Menderes Üniversitesi”, Afyon’da “Afyon Kocatepe Üniversitesi”, Balıkesir’de “Balıkesir Üniversitesi”, Manisa’da “Celal Bayar Üniversitesi”, Tokat’ta “Gazi Osmanpaşa Üniversitesi”, Gebze’de “Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü”, Şanlıurfa’da “Harran Üniversitesi”, İzmir’de “İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü”, Kars’ta “Kafkas Üniversitesi”, Kahramanmaraş’ra “Sütçü İmam Üniversitesi”, Kırıkkale “Kırıkkale Üniversitesi”, Kocaeli’de “Kocaeli Üniversitesi”, Mersin’de “Mersin Üniversitesi”, Mıgla’da “Mıgla Üniversitesi”, Hatay’da “Mustafa Kemal Üniversitesi”, Niğde’de “Niğde Üniversitesi”, Denizli’de “Pamukkale Üniversitesi”, Sakarya’da “Sakarya Üniversitesi”, Isparta “Süleyman Demirel Üniversitesi”, Zonguldak’ta “Karadeniz Emlak Üniversitesi” kuruldu
	1993	---- Eskişehir’de “Osmangazi Üniversitesi” kuruldu
1995-2000 yılları arasında 21’i vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 74 üniversite kurulmuştur.	1995	
53 devlet üniversitesi ve 21 vakıf üniversitesi olmak üzere 74 üniversite bulunmaktadır.	2004	

Genel olarak Türkiye'deki üniversite gelişim sürecini inceleyecek olursak özellikle 1946-1973 ve 1973-1981 yılları arasındaki dönemlerde kalkınmada öncelikli yörelerde yüksek öğretim kurumlarının kurulduğu görülmektedir. Bu karar sonucu üniversite planlama çalışmaları farklı bir boyut kazanmıştır.

Bu yaklaşımlar ve politikalar sonucu üniversiteler fiziksel yerleşim olarak kent dışı üniversiteleri yani kampüsler şeklinde planlanmaya başlanmıştır. Bu kampüslerin kent merkezinden uzak olmaları, kendilerine yetecek nitelikte olmaları gerkliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu amaçla çağdaş yaklaşımla değerlendirilen disiplinler arası ilişkilerin devamlılığını sağlayan, bilim ve kültür ortamı sunan, çevresiyle fiziksel ve sosyal anlamda ilişkileri sağlanmış kampüslerin kurulması gerekliliği ülkemizde de doğmuştur. (Çinar, 1998)

2.3. Türkiye'de Yüksek Öğretim Sistemi ve Mekanal Dağılım

2.3.1. Anayasal Temeller

Türkiye'de T. C. Anayasası'nın 130. maddesine göre devlet tarafından kanunla kamu tüzel kişiliğine ve bilsel özerkliğe sahip üniversiteler, vakıflar tarafından da, kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile, devletin gözetim ve denetimine tabi yüksek öğretim kurumları kurulabilir. (İTO 1998)

Bu tanıma göre Anayasal olarak Türk yüksek öğretim sistemi, devlet üniversiteleri ile vakıf yüksek öğretim kurumlarından oluşur. Devlet ve vakıf yüksek öğretim kurumları öğretimi planlamak, yönetmek ve denetlemek maksadı ile Yüksek Öğretim üst kuruluşu olarak Yüksek Öğretim Kurulu kurulmuştur. (Anayasa M. 131) Yine yasaya göre Yüksek Öğretim Kurulu denetleme görevini Yüksek Öğretim Denetleme Kurulu aracılığıyla yapmaktadır.

Devlet üniversiteleri ve vakıf üniversiteleri arasındaki temel fark, vakıfların mali ve idari özerkliğe sahip olmalarıdır. Devlet üniversiteleri yalnızca bilsel özerkliğe sahiptir. Mali ve idari özerklikleri yoktur. Vakıf üniversiteleri, mali ve idari konular dışında, akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden devlet eliyle kurulan üniversiteler için Anayasa'da belirtilen hükümlere tabidir. (İTO 1998)

Anayasal olarak yüksek öğretim kurumlarının temel amaçları, milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insangücü yetiştirmek için, orta öğretime dayalı eğitim öğretilerini bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmektir. (Anayasa Md. 131)

Üniversitelerin ülke sathına dengeli bir biçimde yayılmasının devletçe gözetilmesi de anayasal bir ilkedir.

Türk yüksek öğretiminin ikili yapısının anayasal tanımına rağmen, devlet üniversiteleri yanında, anayasada adı geçmemekle birlikte özellikle teknoloji alanlarında yüksek düzeyde araştırma, eğitim öğretilerini üretimi yayın ve danışmanlık yapan kamu tüzel kişiliğine sahip devlet yüksek teknoloji enstitüleri de 3708 sayılı yasa ile 1992 sonrası sisteme katılmıştır. (İTO, 1998)

Anayasada vakıf yüksek öğretim kurumu deyişini geçmesine ve yüksek öğretim kurumları da Yüksek Öğretim Yasası'nda üniversiteler, yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, yüksekokullar, konservatuarlar, meslek yüksekokulları ile uygulama ve araştırma merkezleri olarak tanımlanmasına rağmen, uygulamada yapılan yasal düzenleme ile vakıf üniversiteleri ve yüksek teknoloji enstitüleri de kanunla kurulmaktadır. (Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği, Md. 5 ve 6)

Anayasal ilkeler itibarıyla Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet teşkilatına bağlı yüksek öğretim kurumları özel kanunlara tabidir. Vakıflar da askeri ve emniyetle ilgili eğitim kurum ve birimleri açamazlar. (Anayasa Md. 132)

2.3.2. Yüksek Öğretim Planlamasını Yönlendiren Esaslar

Türk yüksek öğretimi; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 5. maddesinin (h) fıkrasına göre “Yüksek öğretim kurumlarının geliştirilmesi, verilerinin artırılması, genişletilmesi ve bütün yurda yaygınlaştırılması amacıyla yönelik olarak yenilerinin açılması, öğretim elemanlarının yurt içinde ve yurt dışında yetiştirilmeleri ve görevlendirilmeleri, üretimi insangücü, eğitim unsurları arasında dengenin sağlanması, yüksek öğretime ayrılan kaynakların ve ihtisas gücünün dağılımı, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri doğrultusunda, ülke, çevre ve uygulama alanı

ihtiyaçları nın karşılanması örgün, yaygın, sürekli ve açık eğiti m öğreti ni de kapsayacak şekilde planlanır ve gerçekleştirilir.”(YK, 1981)

Vakıf Yüksek ğreti m Kurumları Ynetmeliğ’ nin 9. maddesine göre “Yeni Vakıf ni versitesi veya Yüksek Teknoloji Enstitüsünün kurul ması”, kurul muş olan yüksek teknoloji enstitüsünün ni versite adını al ması veya ni versitenin yüksek teknoloji enstitüsüne dönüştürülmesi için yapılan başvuru zerine Yksekğreti m Kurulu kurul ması istenilen yüksek öğreti m kurumunun plan ilkelerine uygun olup ol madığ konusunda Devlet Planlama Teşkilatı’ndan görüş ister “ denil mektedir. (YK, 1981)

Kurumsal yapı itibariyle Devlet Kalkınma Planlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda ve yüksek öğreti m planlaması çerçevesinde yeni ni versite kurul masına ve gerektiğinde birleştirilmesi, vakıflar tarafından kurulacak yüksek öğreti m kurumlarının bu kanun hükümlerine göre aıl ması hususundaki görüş ve önerilerini Milli Eğiti m Bakanlığ’ na sunmak görevleri Yksekğreti m Kurulu’ na veril miştir. Ayrıca Kurul, Bakanlıklar tarafından kurulacak yüksek öğreti m kurumlarının kuruluş amaç ve esaslarını inceleyerek görüşlerini ilgili makama sunmakla yükümlüdür. Yksekğreti m Kurulu bu yetkisini Yksekğreti m Genel Kurulu marifetiyle kullanır, bu konudaki yetkisini Yürüt me Kurulu’ na devreder. (YK, 1981)

18.7.1995 tarihinde kabul edil miş olan Yedinci Beş Yıllık (1996-2000) Kalkınma Planında “yüksek öğreti m’in merkezi yeti yapıdan kurtarılması”, yüksek öğreti m sisteminde rekabetin geliştirilerek etkinliğin artırılması, vakıflar dışında da özel ni versite ya da yüksekokul kurul masına imkan veril mesi amacıyla Anayasamızın 130. maddesi ile 2547 sayılı Kanunun değiştirilmesi ngrl miştir. (DPT, 1995)

07.06.2000 tarihinde kabul edil miş olan Sekizinci Beş Yıllık (2001-2005) Kalkınma Planında “yüksek ğretim bürokratik ve merkezi yeti yapıdan kurtarılacağı, sistemde rekabeti geliştirici düzenlemelerin yapılacağı, ni versitelerin idari, mali ve bili msel zerliklerini n güçlendirileceği, Yksekğreti m Kurulu’ nun st düzeyde uzun dnml i planlama ve koordinasyon işlevini yürütecek bir yapıya kavuşturulacağı, yeni ni versite ve bağlı birimlerin kurul masının objektif kriterlere ve geniş tabanlı bir karar alma sürecine bağlanacağı hedeflen mektedir. (DPT, 2000)

2.3.3. Kuruluş Esasları

2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkındaki Kanuna göre devlet ya da vakıf yüksek öğretim kurumlarının kuruluş esasları şunlardır:

- Yükseköğretim kurumlarının örgütlenmesinde, üniversitenin, fakülte, enstitü, yüksekokul, konservatuar, meslek yüksekokulu, araştırma ve uygulama merkezi ve benzeri birilerden oluştuğu ilkesi kabul edilmiş ve bir üniversitede mutlaka fen fakültesi, edebiyat fakültesi veya ikisini birlikte teşkil eden fen-edebiyat fakültesi bulunması öngörülmüştür.
- İhtiyaca göre ise, eğitim eğitimbilimleri, iktisadi ve idari bilimler, hukuk, tıp diş hekimliği, eczacılık, veteriner, mühendislik, mimarlık, ziraat, orman, ilahiyat ve güzel sanatlar fakülteleri veya bunların iki ya da daha fazlasının birlikte teşkil edeceği fakülteleri açılabilir. Burada dikkat çeken husus, sayılan fakültelerini kili ya da daha fazla sayı ile oluşturulabileceğidir.
- Yine ihtiyaca göre, fen ve teknik alanlarda fen bilimleri enstitüsü, sosyal ve iktisadi bilim alanlarıyla ilgili sosyal bilimler enstitüsü, sanat alanlarıyla ilgili güzel sanatlar enstitüsü, temel tıp, diş hekimliği, eczacılık, veteriner ve diğer sağlık alanlarıyla ilgili sağlık bilimleri enstitüleri ile rektörlüğe veya fakültelere bağlı diğer enstitüler de üniversite örgütlenmesi içinde yer alır.
- Üniversitelerde, ihtiyaca göre, belirli meslek alanında önlisans veya lisans düzeyinde eleman yetiştiren dört yıllık yüksekokullar bulunabilir.
- Bir yüksek okul niteliğinde olan ve buna hazırlayıcı birilerden olan konservatuarlar sisteme dahil edilebilir.
- Son olarak üniversitelerde belirli bilimsel ve teknolojik alanlarda araştırma ve uygulama yapmakla yükümlü araştırma ve uygulama merkezleri bulunabilir. (YÖK, 1981)

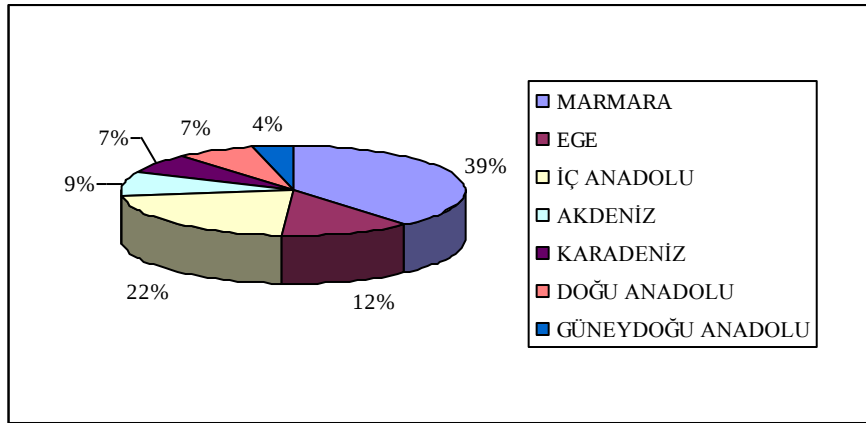
2.3.4. Üniversitelerin Üke Mekanına Dağılımı

Türkiye’de 53 devlet üniversitesi, 2 devlet yüksek teknoloji enstitüsü ve 21 vakıf üniversitesi olmak üzere 74 üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerin 29’u Marmara,

16'sı İç Anadolu, 9'u Ege, 7'si Akdeniz, 5'i Doğu Anadolu, 5'i Karadeniz ve 3'ü Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunmaktadır.

Tablo 2.3 Üniversitelerin Bölgesel Dağılımı (1997-1998)

BÖLGE ADI	ÜNİVERSİTE SAYISI	DAĞILIM (%)
MARMARA	29	39
EGE	9	12
İÇ ANADOLU	16	22
AKDENİZ	7	9
KARADENİZ	5	7
DOĞU ANADOLU	5	7
GÜNEYDOĞU ANADOLU	3	4
TOPLAM	74	100

Şekil 2.1. Üniversitelerin Bölgesel Dağılımı (1997-1998)

39 ilde üniversite varken 41 ilde yoktur. Devlet üniversitelerinin (yüksek teknoloji enstitüleri dahil) %23'ü üç büyük ilde (İstanbul, Ankara, İzmir) yer almaktadır. İstanbul vakıf üniversitelerinin %70'ini barındırmaktadır. (İTÖ 1998)

İki'den fazla devlet üniversitesi bulunan iller sadece üç büyük il'dir. İstanbul'da 7, Ankara'da 4, İzmir'de 3 devlet üniversitesi bulunmaktadır. Adana ve Bursa gibi dördüncü ve beşinci büyük illerde ikinci üniversite yoktur. İki üniversiteli kentler Eskişehir ve Kocaeli'dir. (İTÖ 1998)

2.3.5. Yüksek Öğretim Eğitimi Donatıları

Yüksek öğretim kurumları; üniversiteler, fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuarlar, meslek yüksekokulları ile uygulama ve araştırma merkezleridir. (YÖK 1981)

Yüksek öğretim kurumları diğer öğretim tesislerinden (okul öncesi, ilköğretim ortaöğretim) farklı olarak ülke ve bölge geneline hitap ederler. Bu nedenle oluşturulmalarında kuruldukları yerleşmelerin gereksinimlerinden çok ülke ve bölgenin talepleri etkili olmaktadır. Ayrıca her üniversitenin öğrenci sayısının farklılığı, organizasyonel yapısının farklılığı, geleceğe yönelik projeksiyonlarının farklılığı ve kent içinde veya kent dışında kampüs şeklinde kurulma farklılıkları dikkate alındığında ortak bir standart geliştirmek planlanmanın ve tasarlanmanın felsefesine uygun bulunmamaktadır. (Çabuk, 2002)

2.3.5.1. Yüksek Öğretim Eğitimi Donatılarına İlişkin Başlıca Düzenleme İlkeleri

Yüksek öğretim kurumlarının planlanması başlı başına bir yerleşme tasarımıdır. Ancak yine de her tasarımın bazı ortak düzenleme ilkeleri bulunmaktadır. Bu ilkeler Çabuk'a (2002) göre aşağıda belirtilen şekilde ortaya konmaktadır.

- Yüksek öğretim tesislerinde etki alanı aranmalıdır.
- Bu tesisler daha çok bölge ve kent birimlerinin eğitim tesisleridir.
- Bu tesislerin oluşturulması ve yönetilmesi süreci nesnel toplum kuruluşlarının ve yöre halkının aktif katılımı sağlanmalıdır.
- Planlamada üniversite kampüslerinin gece ve gündüz yaşanan yerler haline getirilmeleri sağlanmalıdır.
- Yüksek öğretim tesislerinin düzenlenmesinde öğrencilerin araştırma, tartışma, düşünme yetilerini geliştirici nitelikli çözümlere gidilmelidir.
- Üniversitenin planlama modeli, alansal büyüklüğüne, topoğrafyasına ve işlevler arası ilişkilerin güçlüğüne ve bir arada bulunma zorunluluğuna bağlı olarak seçilmelidir.

- Bugün ve yakın gelecekteki değişim ve gelişmeler göz önüne alınarak, üniversite planlamasında esnekliğe ve büyüyebilirliğe önem verilmalıdır.
 - Yüksek öğretim tesisleri planlanırken aynı zamanda rekreasyon alanları da planlanmalıdır.
 - Tümeşlev alanlarının, gençlerin yürüme mesafesi olan 1500 m içerisinde olması sağlanmalıdır. Bu gerçekleştirilemiyorsa eğitime yardımcı birimler olarak işlev gören yemekhane, kütüphane, kafeterya, spor tesisleri ve mediko-sosyal gibi üniteler ana yaya yolunun başlangıcı konumunda olan merkezde toplanmalıdır.
 - Üniversitelerin ulaşım ihtiyaçları toplu taşıma araçları ile karşılanmalıdır.
 - Yüksek öğretim donatıları geniş alanlara gereksinim duyarlar. Bu kadar geniş arazilerin sağlanmasında öncelikle kamu arazilerinden ve vakıf arazilerinden yararlanılmalıdır.
 - Sivil toplum kuruluşlarına ait vakıf üniversiteleri için keyfi yer seçimi önlenmeli, planlarda kendileri için ayrılacak yerlere yapılmaları sağlanmalıdır.
 - Üniversitelerin kentlerle olan kültürel alışverişleri düşünülerek, kültür komplekslerinden halkın yararlanmasını sağlayıcı kararlar geliştirilmelidir.
- (Çabuk, 2002)

2.4 Üniversitenin Fiziki Gelişimi ve Kent Planlamasındaki Yeri

Tarihsel süreç içinde toplumların geçirdikleri sosyal, ekonomik ve teknolojik evrim paralelinde eğitim teknolojisi de değişim göstermiş ve buna bağlı olarak mekan ihtiyaçları ve mekan organizasyonları değişim göstermiştir.

Dinsel ve askeri denetim altında başlayan yüksek öğretimde bir öğretici-bir öğrenci yaklaşımı uygulanmıştır. Toplumsal gelişmeye paralel olarak öğrenci sayısının artması ile bu ilişki yerini, bir öğretici-çok öğrenci biçiminde öğretime bırakmıştır. Böylece içinde bir öğretici çok öğrenci olan “derslik” tipi öğretim doğmuştur. Geçirilen toplumsal evrimler paralelinde (eğitimin laikleşmesi, burjuva devrimi, sanayi devrimi, askeri ihtiyaçlar, nüfus patlaması) giderek yüksek öğretim kent içinde gelişen

merkezlerdeki özel binalarda yapılmaya başlanmıştır. Buna paralel olarak kolejler, fakülteler ve üniversiteler doğmuştur. Daha sonraki dönemlerde öğretime araştırma boyutunun da girmesi ile “derslik” tipi ilişkiye ek olarak uygulama mekanları ihtiyacı doğmuş ve laboratuvar, atölye ve deney mekanları ortaya çıkmıştır. (**Ersoy, 1981**)

Üniversitelerin ilk kurulduğu yıllara bakıldığında; İngiltere’deki üniversitelerde ilk olarak eğitim devletin verdiği kiliselerde yapılmaya başlanmış, daha sonra üniversiteler geliştikçe yeni yapılar ilave edilmiştir. Böylece bir avlunun etrafında sıralanan binalardan oluşan kolej tipleri ortaya çıkmıştır. Bunların yenilenmesiyle Oxford ve Cambridge Üniversiteleri oluşmuştur. Bu tip üniversiteler adlarının birleşiminden doğan Oxbridge tipi üniversite denilmektedir. Buralarda üretilen bilgilerin elit zümre içinde kalmasına duyulan tepki sonucu diğer bir tip olan ve Redbrick olarak anılan üniversiteler kurulmuştur. Bu üniversiteler geleneksel ve taştan yapılmış Oxford ve Cambridge’e karşı olup, sanayi çağında ve tuğladan yapılmış üniversitelerdir.

Uygulanan öğretim sistemine bağlı olarak, bazı uygulamalarda uygulama mekanları olarak sanayi den yararlanılmakta, üniversitelerde bu hacimler ayrıca yapılmaktadır. Yüksek öğretim çağının tüm ihtiyaçlarını bir sitede karşılamaya yönelik, bugünkü anlamda “kampüs” tipi öğretim biçimi ise Amerika’da her müteşebbisin kendi adını taşıyan bir “blok” yaptırma fikrinden kaynaklanmıştır. İletişim teknolojisiindeki gelişmeler ise “open university” kavramının gelişmesine yol açmış ve TV-öğrenci, mektup-öğrenci ilişkisi biçimini ortaya çıkarmıştır. (**Kortan, 1981**)

2.4.1. Üniversite Yer Seçimi

Üniversite kurulma yerinin isabetli seçimi, üniversitenin hem kendi görevlerini en iyi şekilde yerine getirebilmesi için uygun bir sosyo-ekonomik çevrenin sağlanması, hemde kurulduğu yerin sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmesine katkıda bulunarak çevresinde geliştirici güç rolü oynayabilmesi bakımından önem kazanmaktadır.

Üniversite yer seçimi, aynı zamanda, eğitime ve yüksek öğretim politikasının da önemli bir sorunudur. Toplumun gereksinim duyduğu kaliteli eleman ihtiyacı, bu elemanların bilim alanlarına dağılımı, her bilim alanında yetişmiş elemanların bölgelerin ihtiyaçlarına göre dağılımı, eğitime ve yüksek öğretim planlarında dikkate alınır. Bu

gereksinimlere göre üniversitelerin yerleri, kapasiteleri ve bu kapasitelerin bilim alanlarına dağılımı belirlenir. (**Koroğlu, 1988**)

19. yüzyıl başına kadar üniversitenin büyüklüğü ile kurulduğu kentin çekiciliği arasında bir ilişki mevcut değildi. Bugünün bir ilkokulu büyüklüğünde olan, o zamanın üniversitesinin gereksinim duyduğu her şeyi nüfusu 2000 civarındaki bir kent verebilmekteydi.

19. yüzyıla kadar olan üniversite yer seçimi alternatifleri şöyleydi:

- Üniversite, ülke yönetisini n prestijini n bir sembolü olduğundan ülke veya eyalet başkentlerini n seçilmesi (Prag Vıyana, Heidelberg)
- Üniversitenin bir başkentte kurulması düşünül düğü halde, burada etnik grupların oranlarının dengeli ol maması sebebiyle veya politik bir sebeple, bu grupların daha dengeli bir şekilde temsil edildiğı bir kentin seçilmesi (Augsburg yerine Dillingen)
- Üniversite öğretimi üyelerinin kitle halinde bir kentten diğetine göç etmeleri (Prag'dan Leipzig'e, Marburg'dan Gießen'e)
- Yükseköğretim politikası veya bölge politikası hedeflerini n gerçekleştirilebilmesi için bir kentin seçilmesi
- Jeopolitik veya dini sebeplerle bir şehrin (Halle) üniversite yeri olarak seçilmesi dır.
- Ancak tüm yer seçimi alternatifleri içinde, genellikle başkentlerde ve önemli yolların düğümleri noktalarındaki kentlerde kurulan üniversitelerin geliştiğı gözlenmektedir. (**Koroğlu, 1988**)

19. yüzyılda itibaren bilimsel ve teknik alandaki gelişmeler üniversiteyi de etkiledi. Üniversite tesis olarak gelişerek, kurulma yerinden yeni şartlar talep etmeye başladı. Sanayi Devri ni sonucunda Avrupa'da büyük sanayi kentleri ve bu kentlerle birlikte nüfus yoğunluk bölgeleri oluştu. Bu bölgeler üniversite kurulması için gerekli potansiyele sahiptiler. Bu arada başkentler de karakter değiştirerek dışa açık büyük kentler haline geldiler. Ülkeler arası ticaretin gelişmesi sonucunda önemli ticaret yollarının düğümleri noktalarındaki kentler geliştiler.

Bu dönemi deki üniversite yer seçimi alternatifleri ise şöyleydi:

- Başkentler (Berlin, Londra, Minih)
- Ekonomi, sanayi ve ticaret merkezleri (Birmingham, Manchester, Köln, Frankfurt, Liverpool, Hamburg)
- Üniversitelerin ülke veya bölge içinde dengeli dağılımının sağlanması için seçilen merkezler (Kölnsberg, Breslau, Würzburg, Erlangen, Trier-Kaiserslautern)
- Nüfusun yoğun olduğu bölgelerde, mevcut üniversitelerin yüklerini hafifletmek amacıyla seçilen merkezler (Bochum, Orleans, Reims, Nantes, Uxbridge, Surrey, Essex, Kent, Sussex, Regensburg)

Beşinci yer seçimi alternatifi ise, Kuzey Amerika'da rastlanan bir yer seçimi tipidir. Bu tipte üniversitenin yeri, kurulduğu eyaletteki tüm yerleşmelere göre merkezi olacak şekilde seçilir. Bir kente bağlı olmaksızın, kentsel hizmetlerini kendi içinde sağlayan kampiüs üniversitesi bu şekilde oluştular. (Koroğlu, 1988)

2.4.1.1. Üniversite Yer Seçimi Konusunda Dünyada Yapılan Çalışmalar

Fransa'da Edgar Faure tarafından 1967'de hazırlanan, üniversite ve yüksek okul reformu ile ilgili kanun teklifinde, Paris yüksek okullarındaki öğrenci yoğunluğunu azaltmak amacıyla ile, Paris çevresinde yeni üniversite tesislerinin artırılması, orta büyüklükteki dört kentte ise yeni üniversite kurulması öngörülmüyordu. İngiltere'de Robbins Komisyonu'nun 1963 yılında yayınladığı, üniversite ve yüksek okul reformu ile ilgili raporda, mevcut üniversitelerin öğrenci kapasitelerinin artırılması, ayrıca nüfus yoğunluk bölgelerinde ve gelişmesi istenen bölgelerde yeni üniversitelerin kurulması gerekli görülmüştür. Almanya'da Bilim Kurulu 1960 yılında yeni üniversitelerin yer seçimi ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalarda, üniversitenin kurulduğu yerin sosyal, ekonomik ve kültürel yaşantısına önemli katkılar yaptığı, ancak üniversite ile kurulma yeri arasındaki ilişkilerin karşılıklı olması gerektiği sonucuna varılmıştır. Aynı bilim kurulunun 1970 yılında yaptığı, üniversite yer seçimi ile ilgili çalışmalar sonucunda ise, nüfus yoğunluk bölgelerinde, az gelişmiş bölgelerde -üniversiteye gitme oranları, gelecekteki öğrenci potansiyelleri araştırılarak, ülke ve bölge planlama

hedefleri dikkate alınarak- yeni üniversitelerin kurulması veya mevcut üniversitelerin ıslah edilmesi tavsiye edilmiştir. (Koroğlu, 1988)

2.4.1.2 Üniversite Yer Seçimi Konusunda Türkiye’de Yapılan Çalışmalar

Türkiye’de öncelikle başkentler üniversite yeri olarak seçilmişlerdir. İstanbul Üniversitesi’nin “Darül-fünun”, İstanbul Teknik Üniversitesi’nin daha önce “Mühendishane-i Bahri Hümayün” olarak kurulması İstanbul’un Osmanlı Devleti’nin başkenti olduğu yıllara rastlar.

1940’lı yıllarda kurulan Ankara Üniversitesi de yine bir başkent üniversitesidir. Ege Üniversitesi ise, Türkiye’nin üçüncü büyük kenti, aynı zamanda önemli bir ekonomi ve ticaret merkezi olan İzmir’de kurulmuştur. Daha sonra kurulan üniversiteleri “üç büyük kentte kurulan üniversiteler” ve “üç büyük kent dışında kurulan üniversiteler” olarak iki gruba ayırmak mümkündür. Üç büyük kentte yeni üniversiteler kurulmasında, üniversitenin büyük kentin hizmetlerinden yararlanabilmesini ve nüfusun yoğun olduğu bu bölgelerdeki mevcut üniversitelerin yüklerini hafifletilmesini amaçlandığı düşünülebilir. Üç büyük kent dışında kurulan üniversitelerin yer seçiminde, ya yeni üniversiteye gerekli öğretim elemanlarının kolay temin edilebilmesi veya üniversitenin kurulduğu bölgede bir gelişme aracı olması ve eğitim potansiyelini canlandırması düşünceleri ağırlık kazanmaktadır. Üniversite kurulum yeri olarak birinci durumda, önemli bir nüfus büyüklüğüne ulaşmış kentler ile üç büyük kentin hizmet alanına giren kentler; ikinci durumda ise, geri kalmış bölgelerdeki, gelişme merkezi olması istenen kentler tercih edilmiştir.

Türkiye’de en önemli yer seçimi çalışması 1950’li yıllarda Doğu Anadolu’da kurulması düşünülen bir üniversitenin yer seçimi için yapılmıştır. Doğu illerinden birinde kurulacak üniversitenin yerini saptamak için kurulan Doğu Üniversitesi Tetkik Komisyonu, doğu illerinin coğrafi, demografik sosyal, kültürel ve ekonomik durumlarını incelemiştir. Bu incelemelere göre tüm doğu bölgesine dağıtılacak eğitim ve araştırma kuruluşlarının odak noktasının Elazığ ili olmasının uygun olacağı sonucuna varılmıştır. Ancak bu çalışma dikkate alınmayarak Erzurum ili üniversite kurulum yeri olarak seçilmiştir. ((Koroğlu, 1988)

Son üniversite yer seçimi kararlarının köklü bir araştırmaya dayanmaksızın ya yerel istekler ve politik sebeplerle veya üniversitenin bölgesel kalkınma aracı olacağı düşünüerek verildiği gözlenmektedir.

2.4.1.3. Üniversite Yer Seçimi Kriterleri

Üniversite kurulma yerinin isabetli seçimi, üniversitenin hem kendi görevlerini en iyi şekilde yerine getirebilmesi için uygun bir sosyo-ekonomik çevrenin sağlanması, hem de kurulduğu yerin sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmesine katkıda bulunarak çevresinde geliştirici güç rolü oynayabilmesi bakımından önem kazanmaktadır. Üniversite yer seçiminde bazı hedeflerin seçilmesi gerekir. Bulunan yer seçimi alternatiflerinin değerlendirilmesinde, seçilen hedefin gerçekleştirilme olasılığı önemli bir rol oynar.

Üniversite kentlerinin yer seçimlerinde üç yönlü bir yaklaşım söz konusu olmalıdır. Bunlardan birisi kurulacak üniversiteni iç işleyişini en iyi şekilde sağlayacak, ilerideki gelişme ve büyüme imkanı verecek araziler aramak, diğeri kent ve bölgeyle ilişkisi açısından uygun olan araziler aramak, sonuncusu ise arazi maliyeti ile ilgili olanlardır.

(Çinar, 1998)

Arazi seçim kriterleri üç grupta toplanabilir:

- Üniversite çevre ilişkileri ile ilgili kriterler
- Üniversite nitelikleri ile ilgili kriterler
- Arazi maliyeti ile ilgili kriterler

○ Üniversite Çevre İlişkileri İle İlgili Kriterler

Çevrenin ekonomik, toplumsal, kültürel ve fiziksel yapısı içinde üniversitenin yeri yönünden arazileri ölçmeye yarayacak bu kriterlerin belirlenmesinde, üniversite yapısıyla ilgili kararların yanı sıra ülke, bölge ve kent planlama kararlarının rolü büyük olacaktır.

Kentte ve üniversite bünyesinde bulunan toplumsal işlevlere yönelik imkanlar birarada kullanılabilir. Üniversite öğrencileri, öğretim üyeleri ihtiyaçlarını kentten

sağlarken, kent halkı da aynı şekilde, üniversitenin sunduğu değişik imkanlardan yararlanabilir.

Kentte oluşabilecek herhangi bir sıhhi, doğal, fiziksel acil sorunların çözümünde üniversiteler yardımcı olabilir, ayrıca yörenin üretim kaynak kullanımı vb. konularındaki sorunlarına eğilebilir.

Üniversite, bir kentin en önemli kültür merkezi olarak, kent halkına düzeyli bir kültür aktarımında yardımcı olabilir.

Üniversite topluluğunun kuruluşla birlikte başlayan yatırım ve tüketim harcamaları kent ekonomisinde canlılık yaratacaktır. (Gnar, 1998)

○ Üniversite Nitelikleri İle İlgili Kriterler

Yer seçimi öncesi, üniversitenin genel karakterinin bir ön program çalışmasıyla ortaya konması ve arsa konusundaki yönlendirici kriterlerin belirlenmesi gereklidir. Böyle bir ön program çalışmasında incelenecek konular şunlardır:

- Sürdürülecek öğretim eğitimi ve araştırmanın amaçları
- Ülkenin ve özellikle bölgenin toplumsal, kültürel ve ekonomik değişimi paralelinde, eğitimi öğretilerin geçireceği evrimi
- Üniversitenin tip, kapasite ve kompozisyonunun zaman süreci içinde tanımlanması
- Akademik yöneticiliği ve örgütlenmesi
- Çeşitli araştırma ve öğretim birimlerinin sayıları, nitelikleri ve birbirleri ile ilişkileri ve yıllar içindeki gelişmeleri
- Üniversite içi toplumsal yaşantının belirlenmesi, toplumsal ihtiyaçların öncelikleri ve gelişmeleri
- Üniversite nüfusunun zaman süreci içinde tanımlanması
- Çeşitli aktiviteler için planlanan standartlarının ve yapısal niteliklerin belirlenmesi
- Kişi başına düşen alan büyüklükleri

- Yapısal ihtiyaçların büyüklük ve nitelikleri
- Kamüsün çeşitli bölgeleri için yoğunluk (arsa kullanımı, kat adedi, vb) kararlarının oluşturulması

Kurulacak üniversite ile ilgili arazi nin seçiminde şu kriterler önemli rol oynayacaktır:

- Sınırlar, biçim alan
- Gelişme olanağı: Rezerv alanlar, doğal sınırlar, gelişme maliyet projeksiyonu
- Topoğrafik, jeolojik, jeomorfolojik ve teknik özellikler. Üst zemin, tevsiye eğrileri, jeolojik, jeomorfik Büyüklük ve biçim hidrojeolojik durum
- Teknik bağlantı: Enerji, su, kanalizasyon, haberleşme
- Mevcut tesisler ve doğal unsurlar: Yıkılacaklar, sökülecekler, korunacak yapılar, enerji hattı
- Çevre fiziksel etkileri: Gürültü, koku, duman, titreşim çevre kirliliği
- İlişki ve bağlantılar: Kent ilişkisi, esas ikaîet bölgesi, araç ve yaya ulaşımı, tarihi yapılar
- Güzellik karakteri: Manzara, doğal unsurlar, bitkiler
- İklim Sıcaklık, rüzgar, nem, yağış, güneş (**Erkman, 1990**)

○ Arazi Maliyeti İle İlgili Kriterler

Türkiye’de devlet üniversitelerinin bütçelerinin çok kısıtlı olması nedeniyle, genellikle araziler kamu arazilerinin tahsisi yoluyla üniversiteler devredilir. Üniversitelerin böyle bir yolla arazi sahibi olmaları, bütçelerine fazla bir yük getirmez. Ancak yine de bu arazilerin maliyet analizlerinin yapılmasına ülke, bölge ve kent çıkarları açısından yarar vardır. Ayrıca seçilecek arazi nin bu amaçlı bir yerleşime ne derece uygun olduğunun analizi de gelecekte alınacak kararlar açısından son derece yararlı olacaktır. (**Gnar, 1998**)

Gerek üniversite öğrenimini ne olan talebin ül ke yüzeyindeki dağılı m ve üniversite yeri ol ması söz konusu olabilecek yerleş melerin sosyo-ekonomik düzeylerini gösterdiği farklılıklar, gerekse üniversitenin büyük bir işlet me olarak kurulma yerinden bekl edikleri oraya verecekleri, ayrıca üniversitenin ül kenin planlı kalkınmasındaki öne mi di kkate alınd ığında, üniversite yer seçi minin ül ke ve böl ge planlamasında öne mi bir sorun ol duğu görülmektedir.

Bir üniversite için opti mum yer:

- Üniversitenin eğiti m ve araştır ma gibi esas görevlerini en iyi şekilde yerine getirebildiği
- En çok sayıda öğrenciye öğrenim imkânının yanında, uygun sosyal, kültürel ve ekonomik yaşama şartlarının sağlandığı yerdir. (Çnar, 1998)

2.5 Kent Harlanması İçinde Üniversitenin Yeri ve Konumu

2.5.1. Kent içi- Kent dışı Üniversiteler

Ortaçağ'da kent içinde tek yapı olarak kurulan üniversiteler, gereksinimler arttıkça mevcut yapı çevresine yeni binaların eklenmesiyle genişlemeye başlamıştır. Böylece kent içindeki bazı bölgelerde yoğunlaşmış olarak bulunan binalarda hizmet vermeye başladılar. Bu binalar aralarındaki ulaşımın yaya olarak yapılmasına izin verecek mesafelerde kurulduklarından kent içinde bulunmaları iletişim sorunlarına neden olmamaktaydı. Ayrıca üniversiteye ait tesislerin kentliler tarafından kullanılması (hastaneler, kitaplıklar, salonlar vb.) üniversitenin de kent imkânlarından yararlanması (barınma, yemek, eğlence, alışveriş, vb.) ikisi arasında doğal ve yakın bir bağ kuruyordu. Avrupa'nın Sorbonne ve Heidelberg gibi en eski üniversitelerinde olduğu gibi ülkemizde ise İstanbul Üniversitesi ile Ankara Üniversitesi ve kampüs kurulmadan önce İTÜ'de bu duruma rastlanmaktaydı. (Erkman, 1990)

Kent içi üniversitelerin başlıca sorunu olan gelişme ve büyüme, kent topraklarının henüz yoğun olarak kullanılmamış olması sonucu kıs men çözülebiliyor, yeni binalara, gelişme ve büyümelere imkân bulunuyordu.

Üniversiteler sonraki yıllarda büyüme ve genişlemenin daha da artması sonucu kent içindeki yerleri yeterli gelmemiştir. Kent içinde yeni yerlere binalar eklenmesi yoluyla genişleme yolunu seçmişlerdir. Bu da binaların birbirine uzaklığından dolayı ulaşım da zorluklar getirmiştir.

Roma ve Londra Üniversiteleri bu zorluklardan dolayı 1930'larda kentin çevresinde yeni den planlanmıştır. Roma'nın bu yeni "üniversite kenti"ni Marcello Piacentini 1933-1936 yılları arasında; Londra'nıki ise Charles Holden 1930-1965 yılları arasında geliştirmişlerdir. Roma'nın bu yeni üniversite kampüsü, geniş bir meydan etrafında, çoğunlukla neo-klasik yapılardan oluşan fakülte binalarından oluşmuştur. Ancak Eggert ve Wirth tarafından tasarlanmış olan Kaiser-Wilhelm Üniversitesi ilk kampüs örneklerindendir. Bu üniversite geniş bir park içinde yeşil bir dikdörtgen alanın çevresinde sıralanmış binalardan oluşur. (1878) **(Kortan, 1981)**

Özellikle 1960'lı yıllarda Avrupa'da ve daha sonra Türkiye'de, üniversitelerin yavaş yavaş kent dışına yöneldikleri görülür. Başlıca üç neden bu yönelmeyi doğurmuştur:

- Gelişmenin sınırlanması: Yeni fakülte ve yüksek okulların açılması, öğrenci sayılarındaki artışın getirdiği büyüme ve gelişme için üniversitelerini ihtiyacına cevap verebilecek yeni binalara kent içinde yer bulma masası, üniversitelerin bakışını kent dışında yeni yerleşmelere yöneltmiştir.
- İletişim ve ulaşım araçlarında gelişmeler: İletişim araçlarının gelişmesiyle hızlı bir haberleşme ve bilgi akışı sağlanması, ayrıca ulaşım araçları ile yol şebekelerinin gelişmesi, üniversitelerin kentten uzak olmalarının getireceği bazı sakıncaları ortadan kaldırmıştır.
- Prestij sembolü: Ülkelerince ve yöneticilerince, büyük araziler üzerinde ve geniş alanlarda, en gelişmiş teknolojilerle donatılmış şekilde inşa edilmiş bir prestij sembolü olarak görülmeleri de kampüslerin doğuşuna etken olmuştur. **(Erkman, 1990)**

Roma döneminin Castrum' (kamp)larından esinlendiği söylenen kampüs fikri "bir ortak düzen üzerinde tekrarlanan üniter formların ve bunların gelişmesi düşünülerek temel fikrin bozulmayacağı bir bütün teşkili" amacıyla Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya

çıkıştır. Kampüsün ilk örnekleri 1813'te Chenectady'de New York ve 1826'da Charlottesville'deki Virginia Üniversiteleri'dir. Uzun dikdörtgen bahçe çevresinde yanyana sıralanmış binalarla sağlanan düzen, önemli yapıların dikdörtgenin kısa kenarına konması ile tanımlanır. (**Kortan, 1981**)

1933 yılında yapılan "Uluslar Arası Mimari Kongresi"nde alınan kararlarla üniversite kampüslerinin kent dışındaki büyük araziler üzerine kurulmasına hız verilerek "kent kampüs" kavramı oluşmuştur. Bu kararlar sonucu yapılan ilk kampüs 1936'da Le Corbusier'in 1936'da tasarladığı Brezilya Üniversite Kenti'dir. (**Kortan, 1981**)

Üniversite kampüslerinin kent dışında yer almasının bir takım sakıncalarının olduğu anlaşılmıştır. Üniversite, öncelikli görevi olan düşünce ve araştırma çalışmalarını bulunduğu yerdeki topluma benimsenmeyi ve yaymayı amaçlamalıdır. Bu sayede toplumun teknik, sosyal ve ekonomik yönden gelişimine katkıda bulunur. Kurulduğu yerde yarattığı iş olanakları, öğrenci ve öğretimiyelelerinin gereksinimlerini karşılanması için oluşan iş sahalarıyla ekonomik olarak bir getirisi olmaktadır. Kent dışında, kentten kopuk ve çevresinden yalıtılmış bir üniversite bu amaç ve görevlerini yerine getiremez. "Kampüs dokusu öğrenci yaşantısına, kişisel ve toplumsal açılarıdan tatminkar bir ortam yaratmakla kalmalı, kent halkının da kampüs yaşantısına katılma olanaklarının yaratılması" gerekmektedir. (**Kuban, 1970**)

Üniversitelerin kent dışında planlanmasının olumsuz olduğu gibi olumlu yönleri de bulunmaktadır. Bunlar:

- Yeni ve teknolojik bakımdan ileri mekanlarda öğretimi ve araştırma yapabilme imkanları
- Gelişebilme büyüyebilme imkanları
- Bilişim dalları ve disiplinler arası iletişimi kolaylığı
- Kampüs içinde ulaşımı kolaylığı
- Ortak tesisleri yoğun kullanabilme imkanları olarak sayılabilir. (**Erkman, 1990**)

2.5.2 Kent Planlamasında Üniversitenin Yeri

19. yüzyıl sonrası çok farklı boyuttaki bir çok nedenden dolayı üniversiteler, kent planlaması içinde iki farklı konumda karşımıza çıkmaktadır:

- Kent dokusu içinde üniversite yerleşmesi
- Kent yerleşme sınırlarında veya dışında üniversite yerleşmesi

Bu konular çerçevesinde üniversite ve kent ilişkilerini bir çok kriter açısından incelemek gereklidir:

Üniversitenin ülkenin önemli noktaları ve üniversite halkının oluşturduğu bölgeyi birbirine bağlayan yollardaki zaman faktörü açısından ulaşılabilir yapı şebekesi ile ilişkisi, Araştırma merkezleri, uygulama merkezleri, kültür merkezleri ile gözlem ilişkileri açısından bağlantısı,

Aynı disiplinler arası etkinlikler, kültür, spor ve eğlence faaliyetleri açısından kent sakinlerinin kullanıma açılması,

Üniversite, araştırma ve kuruluşları ile enstitüleri ve tesislerine yenileme olanağı sağlama yönünden çok değişken ve çok fonksiyonlu bir iç düzen esnekliğine sahip olması vb. gereği ortaya çıkmaktadır. (Çinar, 1990)

“Bugün ülkemizde yönelim bir yasa ile çeşitli yerlerde kurulma kararı alınan üniversiteler, gelişmiş diğer üniversitelerin yönetimi içinde veya desteğinde önce bir rektörlü tayin edilerek, destekleyen üniversitede veya kurulma kararı verilen şehirde sağlanan bir binada, “uçan hocalar” ile eğitime başlanmakta ve “kurumlaşma” da binaya ve tesisler ön şart olarak kabul edilerek, sağlanan büyük arazilerde “kampüs” olarak gelişmek üzere teşebbüse geçilmekte ve kurulan üniversitenin kurumlaşmasına binalar yön vermektedir.”(Ersoy, 1981)

“Karşılıklı bir organizasyona sahip üniversite kampüsleri planlanırken, sonuçta bir kent planlaması yapıldığının unutulmaması gerekir. Bir kent gibi, bir üniversite kampüsünün de çok uzun yıllar hizmet vermesi beklenir. Ayrıca üniversitelerin çok hızlı değişen ve gelişen bir yapısının olduğu, statik bir yapıya sahip olmadıkları bilinmektedir. Bu nedenlerden dolayı, planlama aşamasında gelecekteki değişim ve gelişmeleri

düşünülmeyen üniversite kampüsleri uzun süre görevlerini eksiksiz yapamadıkları gibi, kuruluşları çok büyük mali kaynaklar gerektiren bu kurumlar, ülke ekonomisine de büyük yaralar açarlar.” (Çinar, 1990)

Üniversite kampüslerini küçük bir kentle kıyaslayarak bazı yararlı sonuçlar elde etmek olasıdır. Kentlerin optimum ölçüsü aşağıdaki kriterlere bağlı olarak belirlenebilir:

- Kentin fiziki planı: Kentler, doğaya kolayca çıkmayı mümkün kılacak ve işe gitmek için kabul edilebilir bir yolculuk gerektirecek kadar küçük olmalıdır. 10000 nüfuslu bir kentin yarıçapı 800 m olmalıdır.
- Psikolojik ve sosyal karakteristikler: Kent sevgisi, dostluk, ortaklaşa hareket, standartlaşma, birlik oluşturma, içten hareket, başkalarını sevmek ve egoizm az kültürlü ve dar görüşlü olma gibi arzu edilen veya edilmeyen bir takım psikolojik ve sosyolojik kriterler optimum kent ölçüsünü belirlemede önemli faktörler olmalıdır. (Kortan, 1981)

İlk kriter kampüs alanlarında yaya ölçeğinin gözetilmesini; ikinci kriter ise kampüs alanlarındaki nüfus ve yoğunluğun belirlenmesinde yardımcı olur.

Üniversite kampüsü gibi bir bütün oluşturan kent parçasının ulaşımın yaya olarak sağlanması en geçerli, gerçekçi ve ekonomik çözümdür. Fakat bu yapılırken çevre verilerinin yeterince göz önüne alınması gerekir.

Dünyanın çeşitli bölgelerinde varolan üniversitelerin nüfusları 5.000 kişiden 230.000 kişiye kadar değişmektedir. (Bath Üniversitesi nüfusu 5.000, New York Devlet Üniversitesi 230.000 nüfusludur.) Nüfus çoğaldıkça çeşitli boyutlardaki memnuniyetsizlik de artmaktadır. (Çinar, 1990)

Bir üniversite kampüsünün yaşayabilirliğini sürdürebilmesi için esneklik, uyabilirlik, büyüme ve değişim gibi kavramlara planlama aşamasında gereken önem verilmalıdır ve planlama bu kavramlara göre yapılmalıdır.

Yeni kurulacak bir üniversite kampüsünün tümünün bir seferde inşa edilmesi hem gereksiz hem de ekonomik olmayan bir iştir. Bu nedenle üniversiteler az sayıda bina ve öğrenciyle öğretmeye başlar, zaman içinde öğrenci sayısındaki artışa paralel olarak bina sayısı da artarak gelişir ve kampüs büyür. Bundan da anlaşılacağı gibi, kampüs aşama

aşama inşa edilerek, sürekli büyüyecek şekilde planlanmalıdır. Kampüsün bu dinamik yapısı, büyüme ve değişim kavramlarını planlamanın en önemli kavramlarından biri yapar. (Çinar, 1990)

2.5.3. Üniversite Kentinin Çekiciliği

Bir kentin çekiciliği merkezi fonksiyonlarının seviyesinin derecesine bağlıdır. Bu fonksiyonların seviyesinin yüksek olduğu bir kentte, öğrenci daha uygun barınma koşulları, kişiliğini geliştirmek için uygun sosyal ve kültürel bir çevre bulabilir. Böyle bir kentteki üniversiteye kaliteli ilmi ve idari personel de daha kolay temin edilebilir. Ayrıca sosyo-ekonomik seviyesi yüksek bir kentte büyük üniversite tesisleri kurulabilir. Hem personel hem de tesis gereksinimi kolay ve çabuk karşılayan bir üniversite gelişme imkanı bulacağından, öğrenciler için daha çekici hale gelir. Bu bakımdan üniversite kentinin çekiciliği, o kentteki üniversitenin çekiciliği ile eşdeğer sayılabilir. Hem öğrencinin hem de üniversitenin gereksinim duyduğu hizmetleri iyi bir şekilde karşılayan bir üniversite kentinin kullanıcı yerindeki potansiyel etkisi de büyük olur.

Bir üniversitede ne kadar çok öğrenim alanı varsa, o kadar öğrenci kapasitesi olacağından, kullanıcı yerinde daha büyük bir potansiyel oluşturur. Ayrıca bir üniversite kentinde çok sayıda bilim dalı temsil edilmesi, bunlar arasında bilimsel ilişkiler doğmasına olanak sağlar. Böyle bir üniversite kendi görevlerini amaçlarına daha uygun bir şekilde yerine getirebilir ve öğrenciler için de daha çekici olur. (Koroğlu 1988)

2.6. Türkiye’de Üniversite Kuruluşunun Kent Mekanına Etkileriyle İlgili Örnekler

Üniversite kuruluşunun yarattığı fiziksel, ekonomik ve sosyal altyapı etkisiyle bulunduğu kentte gelişmeyi hızlandırıcı bir role sahip olduğu düşünülrse; Türkiye’de bu konuya örnek olarak Doğu Karadeniz Bölgesi ve özellikle Trabzon kentinin gelişiminde rolü olan Karadeniz Teknik Üniversitesi örnek olarak incelenebilir.

Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) 20 Mayıs 1955 tarih ve 6594 Sayılı Kanunla Trabzon’da kurulmuş olan Türkiye’nin en eski dördüncü üniversitesidir. Üniversitede eğitim öğretime 2 Aralık 1963 tarihinde Esentepe Mahallesi’ndeki Trabzon Atatürk

İlköğretim Okulu'nun ilkokul binasında başlamıştır. 1966 yılında üniversite bugünkü Merkez Kampüse taşınmıştır.

Bugün 16 fakülte, 2 yüksekokul, 12 meslek yüksekokulu, 1613 akademik, 1707 idari personeli ve yaklaşık 33 bin öğrencisi vardır. Üniversite kampüsü kent merkezini yaklaşık 6 km doğusunda yer almaktadır. Öğrencilerinin %66'sı, personelinin %17'si kampüste yaşamaktadır. Küçük bir ticaret merkezi burada yaşayanların günlük gereksinimlerini karşılamaktadır. Oditoryum, büyük-küçük salonları ve sergi holü ile üniversitenin sosyal-kültürel etkinliklerinin yer aldığı bir merkezdir.

Trabzon kenti Doğu Karadeniz Bölgesi Trabzon Alt Bölgesi'nin işlevsel merkezidir. Ekonomik açıdan ülke ortalamasının altında bir gelişmişlik göstergesine sahipse de sosyal gelişmişlik göstergeleri ülke ortalamasının üzerindedir.

1980' den bu yana KTÜ ana bünyesi, personel ve öğrencileri kanalıyla ekonomiye giren kaynak artmış, kentte yaratılan katma değer Trabzon Belediyesi bütçesinin %37'si iken 1993 de %50' ye yükselmiştir. Detaylı bir saptama yapılmış olmakla birlikte, son yıllarda kent ticaret ve hizmet sektöründe yeni iş kollarının ortaya çıktığı gözlenmektedir. Buna koşut olarak üniversitenin doğrudan kentte yaptığı harcamalarının da arttığı bilinmektedir. Bu gelişmeler üniversitenin kentte yarattığı katma değer oranında az da olsa bir artışa neden olacağından çoğaltan katsayının bugünkü değerinin 1980 deki ne görelî biraz daha yüksek olması beklenebilir.

1993 yılında KTÜ'ye kayıtlı öğrenciler arasında Trabzonlu'ların oranı 1980 dönemine göre azalırken bölge illerinden gelen öğrencilerin oranı biraz artmıştır. Bölge dışından gelen öğrenciler arasında ise Doğu Anadolu kökenlilerin oranında artış gözlenirken diğer bölgelerden gelenlerin oranları düşmüştür. Bu olgu üniversitenin öğrencileri kanalıyla kent ekonomisine yaptığı katkının bölge ekonomisine katkısından daha çok arttığına işaret etmektedir.

KTÜ bileşenleri yoluyla, özellikle Trabzon ekonomisine önemli bir kaynak aktarılmaktadır.

KTÜ'nün ekonomiye dolaylı katkısı, işgücü yetiştirme dışında sınırlıdır. KTÜ'nün ülkenin daha varlıklı batı bölgelerinden öğrenci, dolayısı ile kaynak çekmesi, bir anlamda, batı ile Doğu Karadeniz Bölgesi arasında alışveriş dengesini sağlamaktadır.

Ancak, 1980' den bu yana bu bölgeden gelen öğrenci oranında görülen düşüş dengeyi batı yararına bozmakta, merkez-çevre kuramı işlerliğini sürdürmektedir. Üniversitenin bölgesel dengesizliği azaltıcı ekonomik bir rol üstlenebilmesi batılı öğrenci adayları için çekiciliğini arttırmasına bağlıdır. Ayrıca, bu yörelerden gelen öğrenciler oranındaki azalma, Doğu Anadolu'dan gelenler oranındaki artış eğilimi, orta-uzun dönemde, üniversitedeki eğitimi öğretiminin niteliğini etkileyecek bir etmendir. Araştırmalar göstermektedir ki, küçük, kapalı toplumlardan gelen öğrenciler, genelde, yeniliklere açıklık düşünme-yorumlama-sorun çözme, uyumsağlama, yarışma ruhuna sahip olma açılarından büyük ve açık toplumlardan gelenlere göre daha sınırlı kalmaktadırlar. Büyük bir kentte yaşamak-okumuş olmak öğrencinin başarısını etkileyen bir etmen olmaktadır.

Sonuç olarak KTÜ' yü, yalnızca Trabzon'a ve Doğu Karadeniz Bölgesi' ne getirdiği ile değil, olmasaydı kentten, bölgeden neler giyeceği ile de değerlendirmek gerekir. Kent ve bölge ekonomisi, doğrudan ve dolaylı gelir ve istihdam kaybına uğrayacaktı. Ayrıca, bugün KTÜ'de eğitim gören Trabzon ve Doğu Karadeniz Bölgesi gençler diğer üniversitelere gideceğinden, öğrenci harçlığı olarak yılda en az toplam 240-380 milyar TL bölge ekonomisi dışına çıkacaktı.(1993 fiyatları) Bunun yaklaşık %55'i Trabzon ekonomisi'nden çıkacaktır ki bu değer kentin belediye bütçesine eşittir.

Üniversitenin kapasite arttırma ve yayılma politikası, genelde öğrenci ve personel harcamalarının ekonomik yararı daha yüksek olduğu için, kent ve bölgeye katkısı açısından olumludur. (Aydenir S, 1987)

Şekil 2.2 Karadeniz Teknik Üniversitesi Vaziyet Planı

Şekil 2.3. Karadeniz Teknik Üniversitesi Kampüs Alanının Geçmiş Yıllardan Görünüşü

Şekil 2.4. Karadeniz Teknik Üniversitesi Kampüs Alanının Günümüzden Görünüşü

2.7. Yabancı Ülkelerde Üniversite Kuruluşunun Kent Mekanına Etkileriyle İlgili Örnekler

Dünyada pek çok ülkede ulusal ve uluslararası öneme sahip olan üniversiteler kuruldukları alanda yeni yerleşim alanları oluşturmuştur. Üniversite kuruluş kararıyla yeni kentler kurulmuş ve üniversite kentin fiziksel ve ekonomik-sosyal gelişimini yönlendirerek üniversite kenti kavramı ortaya çıkmıştır.

Üniversitenin kentin kuruluşu, değişimi ve gelişimi üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkilerini incelediği örneklerde Amerika'dan Irvine ve Clemson; İngiltere'den Bristol gibi üniversiteleriyle beraber anılan kentler ve üniversiteler seçilmiştir.

Üniversite kuruluş kararıyla oluşan kent örneklerinden olan Irvine kenti Amerika Birleşik Devletleri'nin en büyük planlı kent topluluklarından biridir ve yaklaşık 90 km²'lik bir alanda yer almaktadır.

1959 yılında California Üniversitesi, yeni bir kampüs alanı talebi sonucu Irvine Üniversitesi'nin kuruluş kararı alınmıştır. Üniversiteyi çevreleyen 50.000 kişilik bir şehiri için master plan yapılmıştır. Bu plan sanayi bölgesi, konut ve rekreasyon bölgesi, ticaret merkezi ve yeşil bantları içermektedir.

1999 yılı verilerine göre Irvine kent nüfusu 134.000 kişiden oluşmaktadır. 2020 yılı beklentilerine göre nüfusun 200.000 kişiyi dâması beklenmektedir.

California Üniversitesi'nin 4. büyük kampüsü olan Irvine Üniversitesi'nin 23.000 öğrencisi, 1.300 fakülte üyesi ve 8.100 çalışanı bulunmaktadır. (www.uci.edu)

Irvine Üniversitesi bulunduğu kentte ve bölgede yıllık 3 milyar dolarlık bir ekonomik etkiye sahiptir. (www.ci.irvine.ca.us)

Üniversite kenti kavramına örnek oluşturan Clemson, ABD'nin South Carolina eyaletinde Pickens County içinde yer alan bir üniversite kentidir. 1990 yılı verilerine göre nüfusu yaklaşık 11 bin kişidir. Bu nüfusa üniversite öğrencileri de eklenirse yaklaşık 27.000 kişidir.

Clemson 19. yy da Charlotte-Atlanta arasındaki demiryolu kenarında kurulmuş tipik bir Amerikan kentidir. 1893 yılında askeri okul amacıyla kurulan Clemson Üniversitesi,

1955 yılında sivil öğrenci kabul etmeye başlamış, ve o tarihten sonra üniversitenin fakülteleri aşama aşama inşa edilmiştir.

Üniversite kampüsü eski kent merkezinden yaklaşık 1-2 km uzakta kurulmuştur. Demson asıl olarak demiryolunun güneyinde kurulmuşken, üniversitenin kurulmasıyla (üniversite demiryolunun kuzeyinde yer seçmiştir) kent merkezi (downtown) kuzeye kaymış, bir başka deyişle orjinal yerinden hareket ederek üniversiteye yaklaşmıştır. Daha çok perakende ticaret, kafe, restoran, berber-kuaför, eczane, vb. ticari birimlerin yer aldığı kent merkezi üniversitenin kurulmasıyla sürekli gelişmeye başlamış ve arazi değerleri artmıştır. Üniversitenin kurulmasının bir başka etkisi konut gelişimine olmuş, bölgede üniversite öğrencilerine yönelik townhouse ve apartman konutlarının yapım artmıştır. Kampüs civarındaki konutların ve öğrenci konutlarının fiyatları yakın civardakilere oranla daha yüksektir. Halen kent merkezinde konut+ticaret amaçlı bir blokun inşaatı tamamlanmak üzeredir. Bu da kentte ticari gelişimin devamettiğini göstermektedir.

Sonuç olarak üniversite bölgeye bir canlılık getirmiş, ticaret ve konut oranında bir artış meydana getirmiştir. Bunun yanında, kent merkezini, eski kentten uzakta, üniversitenin hemen yanında gelişmesine yol açmıştır. (www.demson.edu)

Üniversite kuruluşunun özellikle kent mekanı ve yaşayanlarına kültürel anlamdaki etkilerinin vurgulandığı İngiltere Bristol örneğinde kentte yer alan iki üniversitenin önemli etkileri bulunmaktadır. Bristol kenti 16.y.y'dan bu yana sanayi ve ticaret alışverişli namına sahiptir. Günümüzde, kent M4 otoyolu yakınlardaki elverişli konumu, elektronik ve telekomünikasyon ve finans servisler olan “sun rise” sanayisi sayesinde gelişmektedir. Bristol kenti İngiltere’de en eski tiyatro olan Tiyatro Kralliyet ve popüler kültür olarak özellikle Massi ve Attack, Tricky, Portishead grupları ve Roni Size gibi sanatçılar tarafından başlatılan farklı “Bristol Müziği” döneminde ün kazanmıştır.

Kentteki iki üniversite kendince farklı karakteristiklere sahiptir; eski Bristol Üniversitesi, kent merkezine çok yakın olan elverişli Clifton bölgesindeki tarihi ve ağaçlık bir kampüse yerleştirilmiştir. UWE (University of the West of England) ise yeşil alana yayılmış toplu binalardan oluşmaktadır.

Bristol kentindeki yüksek kaliteli yaşam kültürel hoşluk, kaliteli eğitimsel koşullar ve ekonomik zenginlik şehre yüksek seviyelerde iç göçe neden olmuştur. Bristol Üniversitesi'nin, "eski" üniversite sektörü olarak sunulan, kentte hükmedici yönetimi ve geleneksel kültürel rolleri bulunmaktadır.

Bristol Üniversitesi'nin kültürel rolü akademik müfredat programı olan Müzik ve Drama bölümüyle etkilidir.

Geleneksel üniversite mirası dışındaki "yeni" üniversite olarak UWE, müfredat programı olan, üniversitede temsilci sanatın üretimi ve tüketiminin taleplerinin karşılanması için kurulmuş Temsilci Sanat Merkezi'yle (CPA), kentin yüksek – kültürel altyapısına katkıda bulunmaktadır.

Bristol Üniversitesi'ndeki Sanat Fakültesi ve UWE'deki Medya ve Dizayn kültürel ekonomi sektörlerine ve özellikle yerel medya ile animasyon sektörlerine kaynaklar sağlamaktadır.

UWE, bölgedeki turizm idaresindeki araştırmayı üstlenmiş olan Yerel Ekonomik Araştırma Ünitesi (LERU)'ne ev sahipliği yapmaktadır.

Bristol kentinde üniversite ile toplum arasında büyüyen bir arakesim olan öğrenci birlikleri; özellikle öğrenciler için sosyal servisler sağlamak amacıyla var olmasına rağmen, ayrıca bazen toplumda önemli bir kültürel sağlayıcı olan ve geniş seyirci kitlesine tiyatro, komedi, yaşayan müzik ve gece kulüpleri gibi kültürel olayları oluşturmaktadırlar.

Bristol'deki iki öğrenci birliği kentin popüler kültürel altyapısıyla, özellikle canlı müzik, gece kulüpleri gibi alanlarda, önemli birer kurum haline gelmektedirler.

1994-95 'te Bristol'deki 34 bin öğrenci toplam nüfusun %9'unu temsil etmiştir ve öğrenciler toplu olarak kentte yıllık 170 milyon euro harcamışlardır, bunun dörtte biri eğlence alanlarına, 17 milyon euro da sadece alkol ve sigaraya gitmiştir. Öğrencilerin ayrıca geçici ve mevsimsel eğlenceler ve azınlık mahalleleri yarattıkları ve özel kiralık kalınabilir yerlerin kalitesini düşürdükleri dönemde kentte negatif kültürel etkisi de olmaktadır.

Genel olarak kentte sayıları yaklaşık 50.000'e ulaşan, iki üniversitenin personelleri, öğrencileri ve mezunları, kültürel sektörlerdeki, araştırma birimleri, eğitim koşulları ve çalışma alanları gibi, resmi bağlanlar ve program dışı aktiviteler, belli buluşma yerlerindeki kamusallaştırma, ve sanatkarlar ve tüketiciler seviyelerine eklemeler gibi gayriresmi bağlanlar nedeniyle Bristol'deki yaratıcı toplumun güçlenmesine, belirlenmesine ve kaynaşmasına yardımcı olmaktadır. Mezunlar, müzik ve tiyatro direktörleri, orkestra şefleri, sanat terapistleri, gazeteciler, sanat temsilcileri ve kültürel buluşma yerleri yönetmenleri gibi örnek verilebilecek sanat toplumlarıyla ilgilendiği Bristol Üniversitesi'nden Drama ve Müzik Departmanları'ndan bu gibi aktivitelerden pek çok örnek bulunmaktadır. Drama ve Müzik Departmanı ayrıca halka açık sanat konferansları, sergiler ve performanslar düzenleyerek kültürel toplumu çini ilave bir odak noktası oluşturmaktadır. (Chatterton, 2000)

Clemson Üniversitesi üniversitenin kurulduğu kentte; kentin fiziksel olarak gelişim yönünün değişmesi bakımından etkili olması konusunda örnek oluşturmaktadır.

Amerika'nın planlı kent örneklerinden olan Irvine kentinde kurulan Irvine Üniversitesi kuruluş kararıyla beraber kampüs etrafında yeni bir kentin planlanması yönüyle örnek oluşturmaktadır.

Bristol kenti örneğinde yer alan University of the West of England ve Bristol Üniversitesi bulundukları kentte özellikle kültürel alanda kenti ön plana çıkarma ve gelişmesinde önemli etkilerinin bulunması sebebiyle üniversite-kent ilişkisinin sosyal ve kültürel boyutu için örnek oluşturmaktadır.

Şekil 2.6. Clemson Üniversitesi ve Clemson Kentinden Genel Görünüş

Şekil 2.7. Clemson Üniversitesi Kampüsü

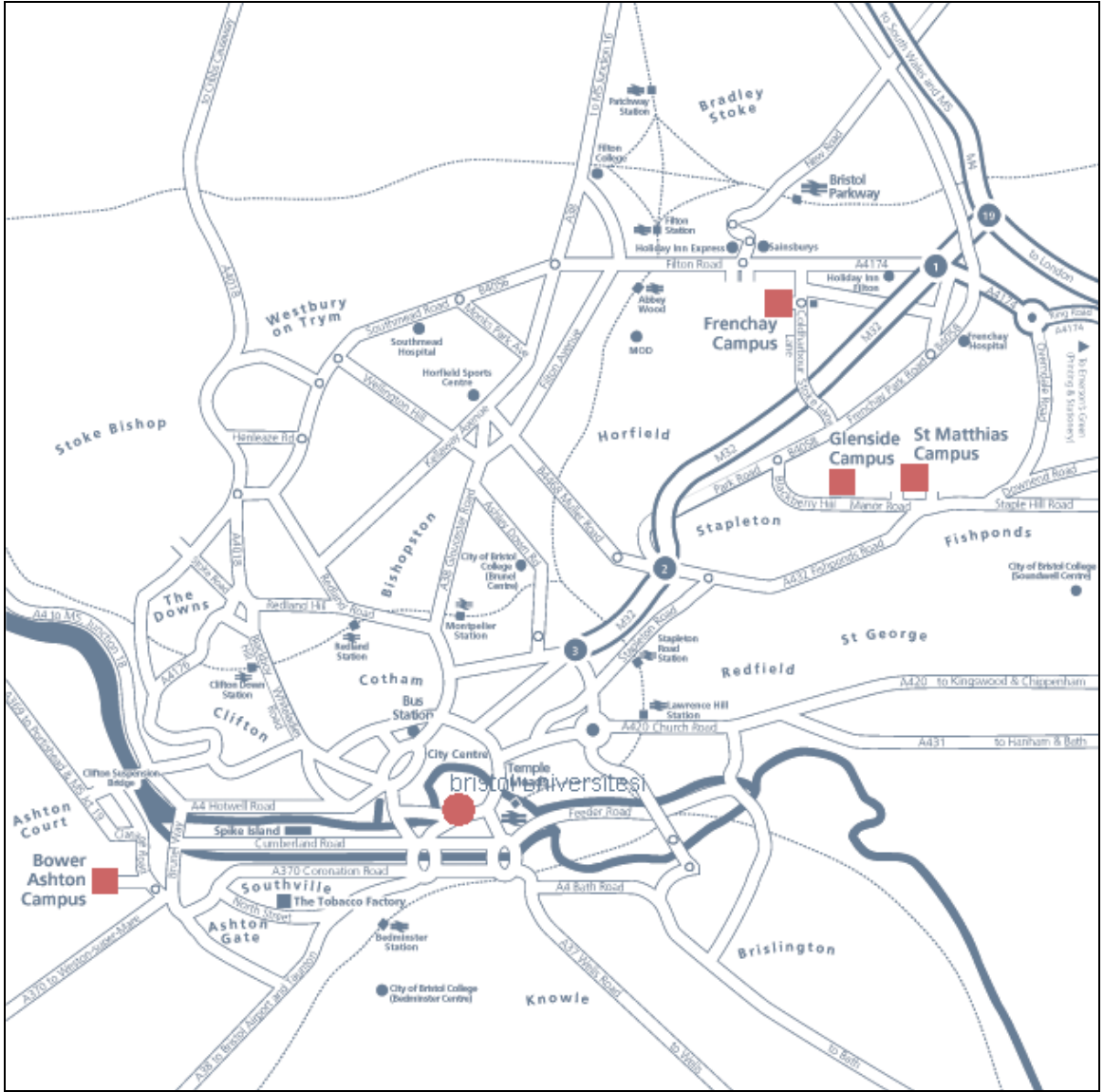
Şekil 2.8. Clemson Kent Merkezi

Şekil 2 9. Bristol Üniversitesi Vaziyet Planı

Şekil 2 10. University of the West of England Genel Görünüş

Şekil 2.11. Bristol Kentinde Üniversitelerin Yerleşim Noktaları

3 ÇANAKKALE KENTİNDE ÜNİVERSİTE KURULUŞUNUN KENT MERKEZİ MEKANINA ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

3.1 Çanakkale Kentinin Tarihi ve Gelişim Süreci

Çanakkale sahil şeridinde yer alan bir kent olmanın görsel ve yaşamsal avantajlarının yanı sıra dezavantajlarına da sahiptir. Kent gelişimi boyunca bu ikilem doğrultusunda kentsel dokusunu oluşturmuştur.

Çanakkale deniz ve kara geçişleri açısından, her dönem önemli bir alan olmuştur. M.Ö.'ki dönemlerde, Erdek Körfezi'nden Edremit Körfezi'ne kadar olan bölgede var olan Troia Bölgesi ve Troia Baş şehri, uygarlık tarihine önemli katkılar sağladı. Roma ve Osmanlı dönemlerinde bölge, paylaşım ve sahip olma mücadelelerine sahne oldu. Bu konumu, yerleşim güvenliği açısından olumsuz sonuçlar doğurdu ve bu dönemde kıyı kesimleri de kalıcı ve büyük yerleşimler yaratılamadı.

Çanakkale kentinin şu anda kurulu bulunduğu alanda Çimenlik Kalesi öncesine ait herhangi bir yerleşimimize rastlanmamaktadır.

Çanakkale kentinin ilk nüvesi Çimenlik Kalesi'dir. 1462-63 yıllarında inşa edilen Çimenlik Kalesi Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırıldı. İstanbul'un fethinden sonra gerek Karadeniz'den gerekse Ege'den İstanbul'a yapılan saldırılar engellenmek için boğazları güvenlik altına almak amacıyla Rumeli Hisarı ve Anadolu Hisarı'nın dışında Ege'den gelen saldırıları engellemek için Çimenlik Kalesi ve Kilitbahir Kalesi inşa edildi. Çimenlik Kalesinin inşasıyla birlikte Fatih Camisi (Büyük Cami) ve civarında

daha çok askeri ve idari erkânın oturduğu Türk Mahallesi ile kale inşaatında çalışanların oturduğu ve kalenin Sarıçay kenarında yer alan Çay Mahallesi oluştu.

1600 yıllara kadar kentsel gelişme bu yönde oldu. 1600'lü yıllardan sonra kent, Osmanlı'nın Boğaza olan hâkimiyetinin sağlanışmasıyla daha bir güvenli oldu. 1700'lü ve 1800'lü yıllar kentin gelişmesinin en yoğun olduğu dönemlerdir. Gümnelek Kalesinin boğaz yönünde daha çok balıkçı Rumların bulunduğu bir mahalle oluştu. 1650'lerde kente gelen bir Ermeni cemaati eski kilise (Zafer Meydanı) bölgesinde bir mahalle oluşturdu.

Türk Mahallesi Değirnelek Sokak yönünde genişledi. Ticaretin artmasıyla Yahudiler kente geldi, Havra ve civarında bir mahalle oluşturdu. Ticaret artmasının bir başka yansıması ise yabancı ülke ticari ataşelerinin kente gelmeleridir. Deniz geçişlerinde hizmet veren bu kesimlerin yerleşim alanı boğaz (Kordon) yönündedir.

1900'lü yılların ilk yarısı Çanakkale'nin güvenliğinin kalmadığı, savaşlar dolayısıyla çökme ve dağılma döneminin yaşandığı yıllardır. Balkan Harbi, I. Dünya Savaşı ve Çanakkale Savaşları, Ulusal Kurtuluş Savaşı, II. Dünya Savaşı Çanakkale'nin bir taraftan ekonomik zorluklarını, bir taraftan da bombalar sonucu fiziksel bozulmaların yaşandığı dönemlerdir. Bu dönemlerin sonunda kentteki azınlıkların büyük bölümü kenti terk etmiş, öbür taraftan mübadelelerle kente Balkanlardan ve Ege adalarından gelenlerin yerleşmeleri olmuştur.

Cumhuriyet döneminde Edirne'den ayrılan Gelibolu Sancağının Çanakkale'ye bağlanmasıyla Çanakkale il olmuş, fakat savaş yılları sırasında (I. ve II. Dünya Savaşları) asker nüfusuna bağlı olarak bu nüfusun tüketimi ile geçici bir ekonomik canlılık ve üretim hareketliliği görülmüş, ama kentte ve bölgede hiçbir zaman faaliyetlerde süreklilik ve ihtisaslaşma sağlanamamıştır.

II. Dünya Savaşı sonrasında kentte bulunan askerlerin gitmesiyle, kent kendi haline kaldı. 1923 ve 1940 arası yapılan düzenleme ve bayındırlık çalışmaları, 1945'den sonra yeniden başladı. 1949'da kenti düzenlemeyi amaçlayan ve bir dizi inar kuralını getiren bir plan çalışması yapıldı. (www.canakkalebelediyesi.com 2004)

Kentin nüvesi olan Çimenlik Kalesi kurulduğu dönemden itibaren askeri ve resmî (idari) merkez oldu. Kale içinde yer alan camii aynı zamanda dîni işlevi de karşıladı.

1600'li yıllara kadar Çay Mahallesi ile Türk Mahallesi konut ihtiyacını karşıladı. 1600-1900 yılları arasındaki arazi kullanımı şöyledir;

Resmî ve askeri işlev Çimenlik kalesidir. Dîni işlevler azınlıklarında mekanlarını yapmasıyla İslam topluluğu, Fatih, Yalı ve Kurşunlu Camilerinden, Rumlar balıkhaneinin olduğu bölgedeki kiliseden, Ermeniler Zafer meydanındaki kiliseden, Yahudiler Havradan yararlandı. Ticari işlevler; Çimenlik Kalesi merkezinden doğuya doğru Çarşı Caddesi boyunca, kuzeye doğru yalı caddesi boyunca yaygınlaştı. Sarıçay kenarındaki büyük depo işlevli mekanlar Sarıçay kullanılarak denize ulaşmada önemli bir ticari aktivite yarattı. Ayrıca şu andaki stadyum civarında çanak-çömlek imalat haneleri yer almaktaydı. Konut işlevleri; dîni mekanların çevresinde yer alan farklı kültürdeki insan mahallelerinden (Türk, Rum, Ermeni, Çingene, Yahudi mahalleleri) oluştu. Ticari atışeler ile kentin yüksek gelir grubunun oturduğu gösterişli yalılar şu andaki kordon aksında yer aldı.

Yukarıdaki arazi kullanımları 1950'li yıllara kadar devam etti. 1950'den sonra Cumhuriyet meydanı modern kentin merkezi durumuna getirildi. Belediye'nin iskele meydanına, hükümet konağının şu anki yerine gelmesiyle kent hızla kuzeye doğru gelişmeye başladı. Bu durum resmî işlevlerin bu alana kaymasına yol açtı.

1970'li yıllardan sonra ticari, işlevlerde kuzeye doğru kaymaya başladı. Konut alanları Barbaros Mahallesi, İsmetpaşa Mahallesi ve Cevatpaşa Mahallelerini oluşturdu. Cumhuriyet meydanı ve civarını ticari işlevlerinin canlanmasıyla resmî binaların civarında hizmet sektörüne yönelik bürolar (avukat, mühendis vb.) oluştu. Devlet hastanesinin civarında ise sağlık alanındaki ticari işlevler (eczacı, doktor vb.) yoğunlaştı.

1980'li yıllarla birlikte Belediye hizmet binası ve otobüs terminalinin şu anki yerine taşınması, bu bölgenin gerek idari gerekse ticari işlevlerini arttırdı. Bu dönemde konut alanları hızla kuzey, güney ve doğu yönünde genişledi. Yalı ve Çarşı Caddesi boyunca devam eden ticari işlevler Cumhuriyet meydanı ve civarı, Demircioğlu Caddesi, İnönü Caddesi ve Atatürk Caddesinde hızla gelişti. Bu alanlardaki zemin katların üzerindeki konutlar hizmet sektöründe (bürolara) dönüştü.

1990'lı yıllardaki gelişmeler sonucu kentin arazi kullanımı bugünlere geldi. Çanakkale kentinde merkez işlevleri iskelenin hemen gerisindeki düzlükte (İskele Meydanı, Saat kulesi Meydanı ve Cumhuriyet Meydanı alanı çevresinde) Yalı Caddesi (çarşı), Kordonboyu'nda ve iskeleyi kentin iç kesişimleri ve kentten geçen karayollarına bağlayan caddeler üzerinde yer almaktadır.

Geleneksel olarak merkezi işlevlerin yoğunlaştığı Yalı Caddesi(çarşı), İskele Meydanı ve Saat Kulesi Meydanı, eskiden kentin başlıca merkezi iken, zaman içinde geçit yeri olma gibi işlevler yüklendi. Kentin büyümesiyle de, kent merkezi Kordonboyu'nda ve düzlükte içeriye doğru yayıldığından, bu yöreler merkez olarak önemi korumaktadır.

Resmî kuruluşların yoğun olarak yer aldığı Kordonboyu , aynı zamanda gazi no ve lokantaları toplanmış bir gezi ve dinlenme alanı özelliğini kazanmıştır.

Ticari ve genel kullanışlar ağırlıklı olarak Yalı caddesi (çarşı), İskele Meydanı, Saat Meydanı ve Cumhuriyet Alanı daha çok dayanıklı tüketim malları satan dükkanlar; doktor muayenahaneleri ve eczaneler, mühendislik ve avukatlık bürolarının yer aldığı, çoğunlukla yüksek gelir gruplarına hizmet veren bir merkez niteliğindedir.

Yalı caddesi toptan ve perakende her türlü ticaretin yoğunlaştığı ve banka şubelerinin toplandığı kentin en canlı alışveriş merkezi dir.

Yalı caddesi sonunda İzmir karayoluna bağlanan köprünün bulunduğu, Köprübaşı olarak adlandırılan alanda kentin haftalık pazarının kurulduğu panayır yeri ve ilçelere ve çevre köylere giden minibuslerin garajı bulunmaktadır.

Sarıçay'ın güney yakasında İzmir karayolu üzerinde bir tali merkez oluşmaktadır. Bu merkez daha çok bu yöreye yerleşmiş bulunan köy kökenli halka hizmet üreten bir semerkezi niteliğindedir.

Üst ve orta gelir grup konutları, kentin eski ve gelişmiş kesimi olan Sarıçay'ın kuzey yakasında Kordonboyu'nda ve sahile yakın kesimlerde (Kemalpaşa ve Cevatpaşa mahalleleri) ve kentin ana caddeleri üzerinde yer almaktadır.

İsmetpaşa ve Barbaros mahallelerinin 1970'ten sonra gelişen kesimi, genellikle kırdan kente göç eden nüfusun yerleşme alanı olarak belirmiştir.

Düşük gelir grubunun yerleşmeleri genellikle konut alanlarının en dış çemberinde yer almaktadır. Bu yerleşmeler, Barbaros ve İsmetpaşa mahallelerinin doğusunda, Cevatpaşa mahallesinin kuzeyindeki tepenin eteklerinde ve kentin iç kesimindeki Fevzi paşa mahallesinde yer alır.

Düşük gelir grubu konut alanları arasında kentin güneyinde ve İzmir karayolunun doğusunda bulunan hisseli arazi üzerindeki ruhsatsız yapılar da vardır.

Kentte kaçak yapılaşmayı önlemek amacıyla tesis edilen gecekondu önleme bölgesi, Bursa-Balıkesir karayolu kenarında, Küçük Sanayi sitesi alanının batısında yer almaktadır.

Büyük sanayi ise İzmir ve Balıkesir karayolları üzerinde kent dışında yer almıştır. Kentin güney kesimindeki İzmir yolu üzerindeki sanayi tesisleri deniz kenarındadır.

Çanakkale'nin sosyal ve ekonomik yaşamında önemli yeri olan askeri birliklere ait tesisler, kent içinde ve dışında büyük alanlara yayılmıştır.

Kuzeyde, kentin bu yönde gelişmesini sınırlayan büyük bir askeri alan ve deniz kıyısındaki askeri lojman ve sosyal tesisler yer almaktadır. Ayrıca Balıkesir yolu üstünde jandarma tugayı ve kent içinde çeşitli yerlerde askeri kullanışa ayrılmış alanlar bulunmaktadır. (www.canakkalebelgesi.com 2004)

Tablo 3.1. Kent Genelinde Nüfus Hareketleri ve Sosyal Yapı

1658-(Evli ya Çelebi)	800 dükkanlı çarşı
1680-(Göllet)	3000 kişi
1743-45 (Pococke)	1200 kişi
1836	11062 kişi
1870	5292 nüfus (3357 Misl üman, 934 Rum 544 Yahudi, 354 Ermeni)
1894	19494 nüfus (9059 Misl üman, 5501 Rum 1804 Yahudi, 956 Ermeni, 2173 Yabancı uyruklu)
1914 öncesi	10000 ile 20000 nüfus
1927	8515 nüfus
1935	11945 nüfus
1940	24600 nüfus
1945	22869 nüfus

Çanakkale Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı ile İkinci Dünya Savaşı dönemlerinde kentin askeri stratejik konumu dolayısıyla nüfusunun ciddi artışlar yaptığı ve bu

dönemlerde nüfus hareketinin hızlı değişimlere uğradığı görülmektedir. 1950’li yıllardan sonra kentteki nüfusun dengeli bir şekilde arttığı gözlenmektedir. (www.canakkalebelediyesi.com 2004)

1990 yılı nüfus sayımlarında il nüfusu; 432.263, kent nüfusu; 54.000’dir. 1997 yılı nüfus sayımlarında il nüfusu; 448.815, kent nüfusu; 69.373. 2000 yılı il nüfusu 464.975, kent nüfusu 75.810’dur. ([DİE 2004](#))

Tablo 3.2 Çanakkale İli ve Kent Merkezi Nüfus Dağılımı

1990		1997		2000	
İL NÜFUSU	KENT NÜFUSU	İL NÜFUSU	KENT NÜFUSU	İL NÜFUSU	KENT NÜFUSU
432.263	54.000	448.815	69373	464.975	75.810

İldeki nüfusun %39’u kentlerde, %61’i köylerde yaşamakta, ilde ortalama %0.713 nüfus artışı olmakta, kentlerdeki nüfus artışı %2.58, köylerde ise nüfusun azalması yaşanmaktadır. ([DİE 2004](#))

Hane halkı büyüklüğü il genelinde 3.85 kişi, kentte ise 3.46 kişidir. Kent genel olarak dışarıya göç vermekte, nüfus artışımlı oluşturan esas faktörün kendi ilçe ve köylerinden gelen göçlerden oluştuğu gözlenmektedir. Ayrıca kentin insani yaşam değerlerinin fazla olmasından dolayı, ülkenin çeşitli bölgelerinden kente göç olduğu gözlenmektedir. Doğuma bağlı nüfus artışı Türkiye ortalamasından genel olarak düşüktür.

Yalı ve Çarşı caddeleri en fazla sosyal ilişkilerin oluştuğu bölgedir. Fetvane Sokak’ta yer alan eğlence mekanları genç nüfusu bu bölgeye çekmekte, Cumhuriyet Meydanı - Vapur İskelesi arasındaki geçiş ve kesişim maksı ile Kordon’da yer alan gezi aksı bu bölgelerin önemini arttırmaktadır. Sarıçay kenarında bulunan Çay Mahallesi’nin ayrı ve özgün bir sosyal yapısı bulunmaktadır. Fiziki çöküntünün gözleendiği, ancak çok farklı bir kimlik ve mozaiği oluşturan bir bölgedir. Kırsal kesimden gelenlerin oluşturduğu mahalleler kentin kuzey ve güneyinde yer almaktadır. (www.canakkalebelediyesi.com 2004)

Şekil 3.1. Çanakkale Kentinden Genel Görünüşler (2000) - 1

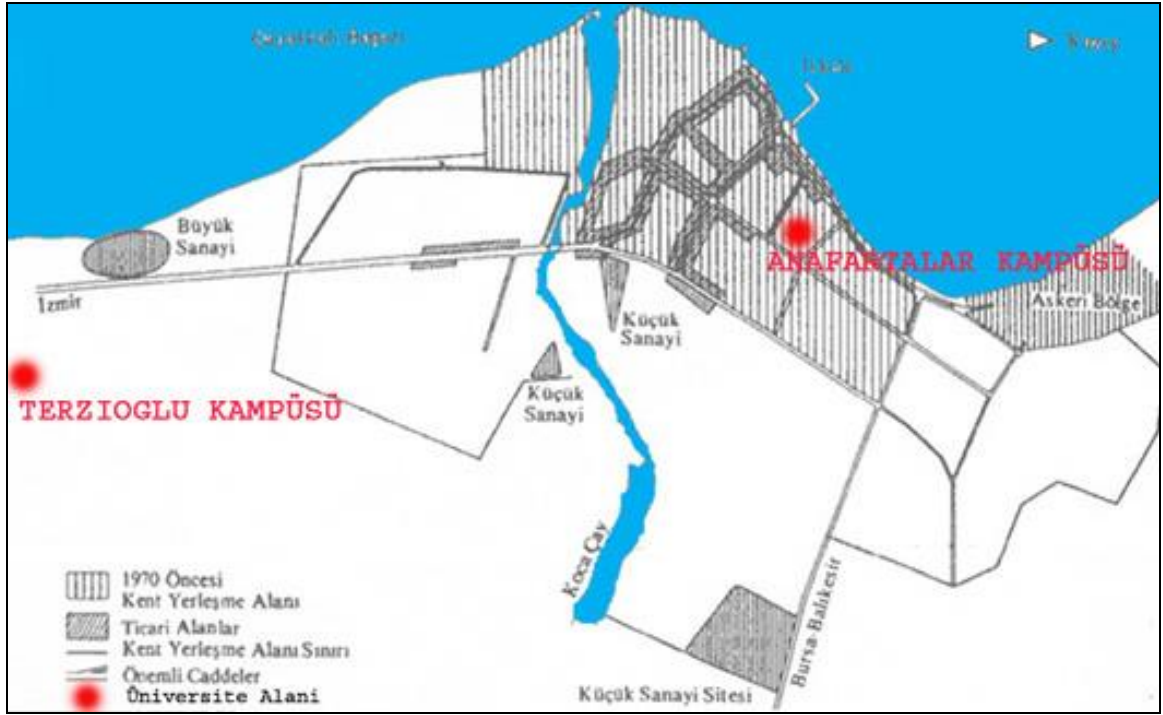
Şekil 3.2 Çanakkale Kentinin Geçmiş Yıllardan Genel Görünüşleri (1937) - 1

Şekil 3.3. Çanakkale Kentinden Genel Görünüşler (2004) -2

Şekil 3.4. Çanakkale Kentinin Geçmiş Yıllardan Genel Görünüşleri (1937) – 2

Şekil 3.5. Çanakkale Kentinin Yerleşim Alanı

Şekil 3.6. Çanakkale Kentinin Geçmiş Yıllardan Genel Görünüşleri (1937) – 3

Şekil 3.7. Çanakkale Kentinden Genel Görünüşler (2004) - 3

3.2 Çanakkale Kent Planlarının Kronolojik Değerlendirilmesi

1949 yılında kent için ilk kez Celal ULUSEN tarafından Nazım İmar Planı hazırlanmıştır. Bu planda Cumhuriyet Meydanı ve civarının önemli bir merkez olması hedeflendi. Ancak 1950'lerde başlayan karayolu çalışmalarıyla ülkedeki ulaşım faaliyetlerinin hızlı gelişimi kente de yansımış ve kent bir transit geçiş merkezi olmaya başlamıştır. Fakat planlarda daha üst ölçeklerle (bölge ve ülke) bağlantılar dikkate alınmadığı için yeteri kadar geçerlilik kazanamamıştır.

1959 yılında ikinci olarak yürürlüğe giren Nazım İmar Planı, Uygulama İmar Planları 1964 yılında tanımlanmıştır. Belediye'nin gösterdiği duyarlılık nedeniyle uygulama aşamasında çok sayıda olumlu değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikler genellikle yapı düzenleri, kamu kuruluşları için yer ayrılması, mülkiyet vb. üzerinde yapılmıştır. 1964 planlarında uygulama aşamasındaki bu zorluklar revizyonları zorunlu hale getirmiş, fakat 48 adet onanlı değişikliğe uğrayan planın tümünün yeniden ele alınması mın daha uygun olacağı düşünülmüştür.

1964 Planlarının uygulama aşamasındaki tıkanıklığı 19 Nisan 1977 tarihinde yeni bir planın yapılmasıyla giderilmeye çalışılmıştır. İmar ve İskan Başkanlığı'na Ahmet Uzel'e plan yaptırılmıştır.

Bu Nazım İmar Planı 1972 oranlı halihazır paftalar üzerine yapıldığı için uygulama aşamasında meskun alanlardaki yapılanma ve kadastral duruma dayalı plan aksaklıkların ortaya çıkmış ve belediye uygulama aşamasında güçlükler çekmiştir. Bu nedenle tüm sorunların giderilmesi için 1978 yılında 1/1000 ölçekli revizyon planları hazırlanmış ve onanmıştır.

1978 planları hazırlanırken projeksiyon olarak 1990 yılı baz olarak alınmıştır. Toplam 523 Hektarlık bir alan planlanmış, konut alanları için 240 ha., kamu hizmetleri için 20 ha., küçük sanayi için 2.61 ha., sanayi için 20 ha.lık alan ayrılmış, nüfus projeksiyonu 60.000 kişi olarak hesaplanmıştır. (Ek A)

Planlarda ana amaç olarak merkezleşmiş bir yerleşme dokusunun oluşturulmasıdır. Bu merkezin kamu ve özel hizmetleriyle, ticaretin ihtisaslaşmış dallarını ilerdeki gelişimleri de düşünülerek bünyesinde toplayacak bir merkezdir. Ve bu merkez eki

yerleşim alanları olan Güvenlik Kalesi çevresi, mevcut Hükümet Binası çevresi, eski garaj ve kordon boyunca oluşturulmuştur. Kentin güney yönündeki gelişimi (eski Akfa Fabrikası) dondurulmuştur.

Diğer bir önemli karar ise doğuda önerilen küçük sanatlar, sanayi, kamyon garajı ve depolamadan oluşan 3. bir faaliyet merkezi oluşturulmasıdır. Konut alanları kıyı şeridi boyunca uzanmış ve kentin gelişimini sınırlayıcı öğelerin planlama üzerindeki olumsuz etkileri ilk kez ortaya çıkmıştır. Doğuda havaalanı, kuzeyde askeri alanlar ilk sınırlayıcı öğeler olarak ortaya çıkmıştır.

1978 yılında ayrıca kentin bugünkü mücavir alanını da kapsayan bir jeolojik etüt raporu hazırlanmıştır.

1984 yılında Dürülmüş YAVAŞ tarafından Kuzey İlave İmar Planı yapılmıştır. Bu plan konut ve sanayi alanlarının yön ve büyüklüklerini saptanmasına yönelik bir plandır. Konut gelişimi Cevatpaşa Mahallesi, sanayi gelişimi ise İsmetpaşa Mahallesi'nde planlanmıştır. Toplam 285 ha'lık alanı kapsamaktadır. Konut alanları 20.5 ha., nüfus artışı 5700 kişidir.

1985 yılında 3194 sayılı İmar Kanununun onaylanmasıyla birlikte yeni bir planlama süreci başlamıştır. Bu kanunla plan yapma ve onama yetkisi yerel yönetimlere devredilmiştir.

16 Şubat 1993 tarihinde mevcut planlı alanların doymuş hale gelmesi, yapılan ilave planların çoğaltması ve bu planların mevcut plandan kopuk bir yapılanma göstermesi yeni bir planın gerekliliğini ortaya çıkartmıştır. Bu nedenle konut alanları ağırlıklı, kuzeyde Karacaören sınırına kadar ulaşan alanın 1/5000 Nazım İmar Planı hazırlanmıştır. Planlamanın hedefi konut ve donatı alanlarını dengeli bir kullanışlar dağılımı ile mevcut planlı alanlara bağlamaktır. Toplam 128 ha. Alanda yapılan planlamada 54 ha. Konut alanı ayrılmıştır. Ensal: 1.20, hmax: 18.50 olarak belirlenmiştir. İlave nüfus olarak 28679 kişinin bu yeni alanlarda ikamet edeceği hesaplanmıştır.

20/ Aralık/ 1993 tarihinde belediye sınırları içinde imar plansız alanların kalması ve konut talebinin planlı alanlarla giderilmesi amacıyla, Barbaros Mahallesi'nde plan

sınırının bittiği belediye sınırına kadar olan alanlar da 1/5000 ölçekli İlave Nazımlı İmar Planı yapılmıştır.

Planlama çalışmaları yapabilmek amacıyla söz konusu alanların jeolojik etüt çalışmaları da İller Bankası'na yaptırılmış, bu etütler Afet İşleri Genel Müdürlüğünce onanmıştır. Ayrıca 1/1000 Halihazır paftalarda hazırlanmıştır. Toplam 119 ha. Alan planlanmış, 18048 kişi ilave nüfus getireceği hesaplanmıştır. Jeolojik yapıdaki farklılıklar ve kentin değişik konut ihtiyaçlarını cevap verebilecek şekilde yapı nizamı 2 kattan, 4 kata kadar değişiklik göstermektedir. (www.canakkalebelediyesi.com 2004)

1992 yılında kurulan Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi halen yürürlükte olan 1996 yılı Koruma Amaçlı İmar Planı'nda yer almamış ve plandan ayrı bir çalışmayla yapılaşmıştır. Kent dışında yapılmı halen sürmekte olan Terzioğlu Kampüsü kent planından ayrı olarak planlanmıştır. (EkB)

3.3 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinin Kent Merkezi Arazi Kullanımına Etkisinin Araştırılması

3.3.1. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinin Kuruluşu ve Tarihiçesi

03 Temmuz 1992 tarihinde, 3837 sayılı kanunla kurulan Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 1992-1993 Eğitim Öğretim yılında Trakya Üniversitesinden devredilen Çanakkale Eğitim Fakültesi, Çanakkale Meslek Yüksekokulu ve Biga Meslek Yüksekokulu ile öğretimi başlaştırmıştır.

1993-1994 Eğitim Öğretim yılında Fen Edebiyat Fakültesi, Turizm İşletmeciliği ve Otellilik Yüksekokulu ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 1994-1995 Eğitim Öğretim yılında Biga İ.İ.B Fakültesi, Ayvacı, Bayramiç, Çan, Ezine, Gelibolu ve Yenice Meslek Yüksekokulları ile Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995-1996 Eğitim Öğretim yılında Ziraat, Su Ürünleri, İlahiyat ve Mühendislik-Mimarlık Fakülteleri, 1996-1997 Eğitim Öğretim yılında Sağlık Yüksekokulu, 1998-1999 Eğitim Öğretim yılında Gökçeada Meslek Yüksekokulu 2000-2001 Eğitim Öğretim yılında da Lapseki Meslek Yüksekokulu açılarak öğretimi başlaştırmıştır.

Ayrıca 1997 yılında kurulan ve ilk öğrencilerini 2000-2001 Eğitim Öğretim yılında alan Güzel Sanatlar Fakültesi ve 7 Ağustos 2000 tarihli resmî gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu kararı ile kuruluşunun yasal sürecini tamamlayan Tıp Fakültesi ile 9 Fakülte, 11 Meslek Yüksekokulu, 2 Yüksekokul, 2 Enstitü ile beraber üniversite toplam 24 eğitim birimine sahiptir.

Çanakkale merkezindeki Anafartalar Kampüsü'nde Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri Enstitüleri yer almaktadır.

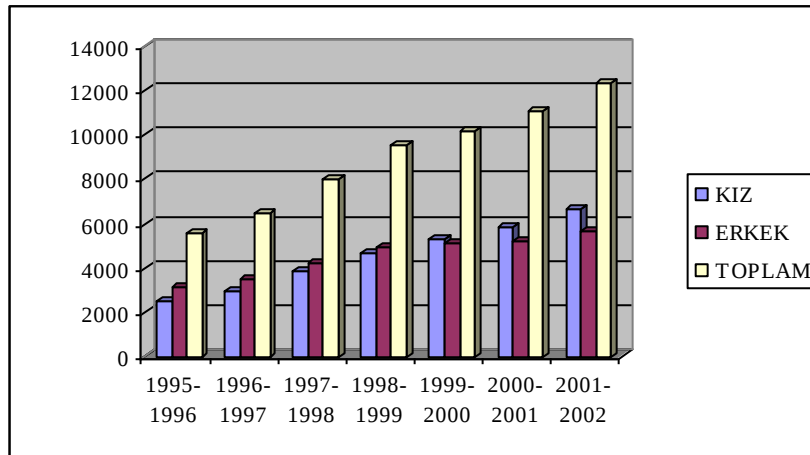
Çanakkale kent merkezi dışında İzmir yolu üzerinde Hüseyin Akif Terzioğlu Kampüsü'nde ise Rektörlük, İlahiyat Fakültesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Ziraat Fakültesi ve Çanakkale M.Y.O bulunmaktadır. (Ek G D)

Üniversite toplam 1 574 645 m² alana yayılmıştır. Üniversite toplam öğrenci mevcudu aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 3.3. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğrenci Nüfusu Değişimi

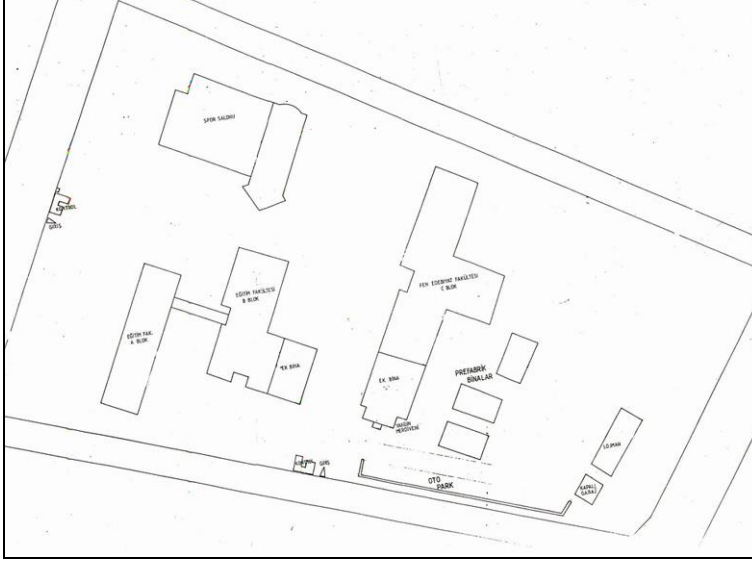
1992	2001
2378	12, 295

Toplam öğrenci sayısı kuruluş yılından bugüne 5,3 kat artarak 12.295'e ulaşmıştır. Toplam Mezun Öğrenci Sayısı: 1993 yılından 2001 yılına kadar ÇOMÜ'den yaklaşık 10.700 öğrenci mezun olmuştur. (www.comu.edu.tr, 2004)

Şekil 3.8. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Yıllara Göre Öğrenci Sayıları

Şekil 3.11. ÇOMÜ Anafartalar Kampüsü Vaziyet Haritası

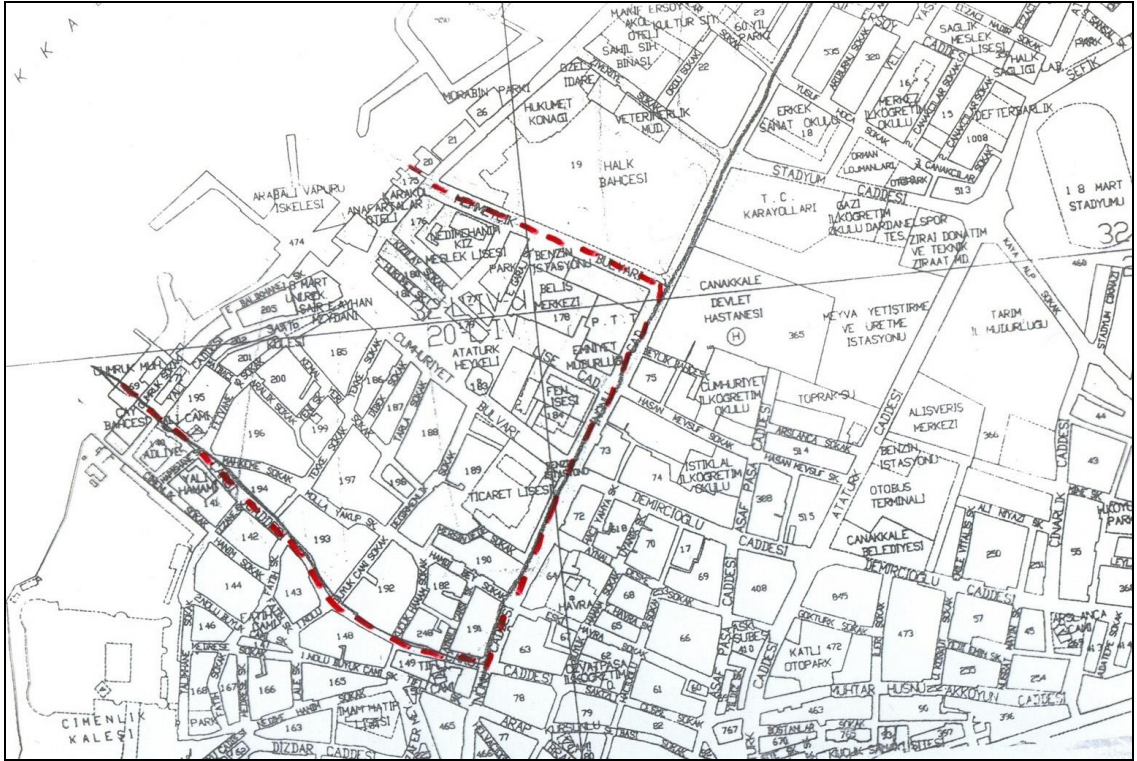
Şekil 3.12. ÇOMÜ Anafartalar Kampüsü Genel Görünüşü

3.3.2 Çanakkale Kent Merkezi Fiziksel Çevre Bulguları

Tez çalışması na konu olan üniversite kuruluşunun etkilerinin incelendiği çalışma alanı olarak orta büyüklükte bir kent olan Çanakkale kent merkezi seçilmiştir.

Arazi kullanımbiçiminin değişiminin gözlendiği alan çalışması olarak kent merkezi nde ticaretin nitelik ve nicelik olarak değişmyaşadığı çarşı bölgesi seçilmiştir.

Bu bölge; kuzeyde kent merkezi nde yeşil alan ve park fonksiyonu olan Halk Bahçesi, güneyde Çarşı caddesi, doğuda İnönü caddesi ve batıda Deniz İskelesi ve Gümrük Muhafaza'nın arasında kalan sahil boyunca sınırlandırdığı alanı kapsamaktadır.

Şekil 3.13. Çanakkale Kent Merkezi Çalışma Alanı-1

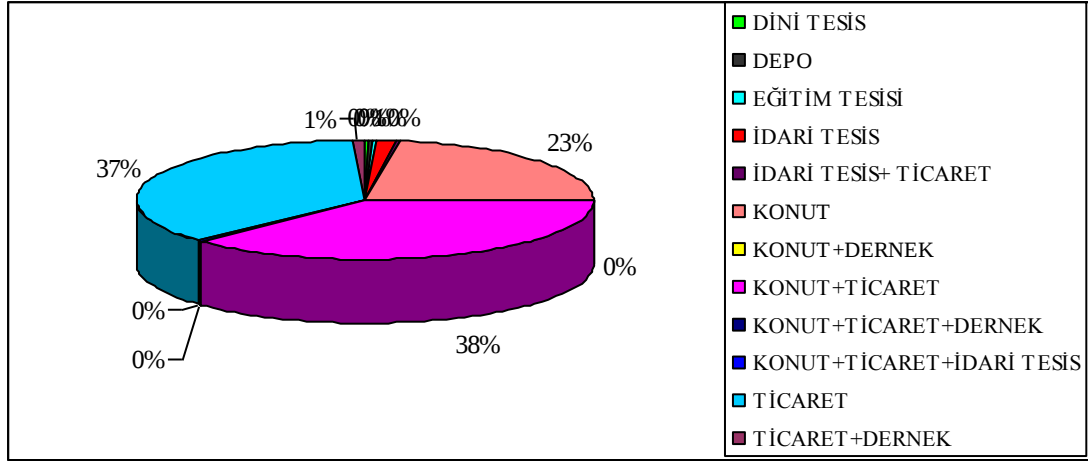

Şekil 3.14 Çanakkale Kent Merkezi Çalışma Alanı-2

Alan çalışmasında öncelikle arazi tespit çalışması yapılmıştır. Bina fonksiyonları, kat adedi, bina yapımcısı, konut ve ticaret doluluk-boşluk sayısı, alt kat ve üst kat ticaret fonksiyonunun niteliği tespit edilmiştir.

Tablo 3.4 Çanakkale Kent Merkezi Fonksiyon Dağılımı

	%
KONUT+TİCARET	37,3
TİCARET	36,2
KONUT	22,8
İDARİ TESİS	1,4
DEPO	0,4
TİCARET+DERNEK	0,7
KONUT+DERNEK	0,2
KONUT+TİCARET+DERNEK	0,2
KONUT+TİCARET+İDARİ TESİS	0,2
İDARİ TESİS+TİCARET	0,2
DİĞER TESİS	0,2
EĞİTİM TESİSİ	0,2
TOPLAM	100

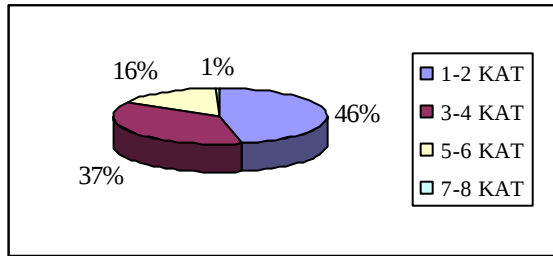

Şekil 3.15. Çanakkale Kent Merkezi Fonksiyon Dağılımı

Tespit çalışması yapılan alanda binaların %8'inin “konut + ticaret”, %7'sinin “ticaret” ve %23'ünün “konut” fonksiyonunda olduğu görülmektedir.

Tablo 3.5. Bina Kat Adedi

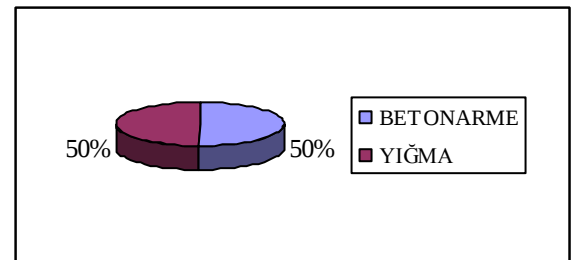
	%
1-2 KAT	46,6
3-4 KAT	36,8
5-6 KAT	16
7-8 KAT	4
TOPLAM	100

Şekil 3.16. Bina Kat Adedi

Tablo 3.6. Bina Yapı m Cinsi

	%
BETONARME	50
YIĞMA	50
TOPLAM	100

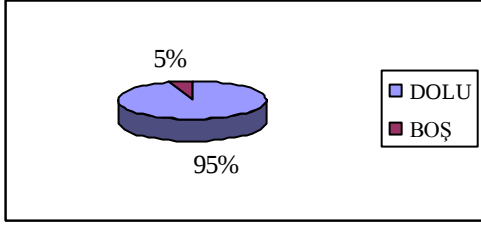

Şekil 3.17. Bina Cinsi

Tespit çalışması yapılan alanda binaların %46'sının “1-2 katlı”, %37'sinin “3-4 katlı”, %16'sının “5-6 katlı” olduğu ve yapı m cinslerinin %50'si “betonarme” ve %50'si “yığma” olduğu görülmektedir.

Tablo 3.7. Konut Birim Sayısı

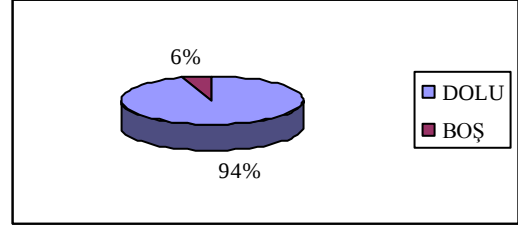
	%
DOLU	95
BOŞ	5
TOPLAM	100

Şekil 3.18. Konut Birim Sayısı

Tablo 3.8. İşyeri Sayısı

	%
DOLU	94
BOŞ	6
TOPLAM	100

Şekil 3.19. İşyeri Sayısı

Tespit çalışması yapılan alandaki binalardaki hanelerin %95'inin “dolmuş” ve ticaret birimlerinin %94'ünün “dolmuş” olduğu görülmektedir.

Tespit çalışmaları doğrultusunda kat adetleri analizi, bina yapımcısı analizi, arazi kullanımı ve ticaret fonksiyonu analizi yapılmıştır.

- Kat adetleri analizi (Ek E)
- Bina yapımcısı analizi (Ek F)
- Arazi kullanımı (Ek G)
- Ticaret fonksiyonu analizi (Ek H)

Analiz çalışmalarının değerlendirilmesi sonucunda arazi kullanımı biçiminde ticaret fonksiyonunun büyük ölçüde değişimi ve gelişiminin olduğu alt bölge tespit edilmiştir. Bu alan Yalı Caddesi, Fetvane Sokak ve Demircioğlu Caddesi'nin bir kısmını içeren alanları kapsamaktadır. Alanda günümüz ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kuruluş yılı olan 1992 yılından önceki ticaret fonksiyonunun karşılaştırılması yapılarak değişiminin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

- Alt bölge ticaret fonksiyonu analizi -2004 (Ek I)
- Alt bölge ticaret fonksiyonu analizi -1992 yılı öncesi (Ek J)

Alt bölge ticaret analizinin yapıldığı alanda geçmişte konut fonksiyonu olan alanların ticaret alanına dönüştüğü görülmektedir. Ticaretin niteliği yoğun olarak servis sektörüdür. İmalat ve depo olarak kullanılan alanların bar, meyhane ve kafe gibi servis sektörüne dönüşmüş ve eğlence alanı olarak çekim noktası haline gelmişlerdir. Alanda geçmişte konsolosluk binası olarak hizmet veren bina Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'ne ait Kültür Evi olarak hizmet vermektedir. (Ek K)

3.3.3 Çanakkale Kent Merkezi Sosyal Çevre Bulguları

3.3.3.1. Anket Soruşturması Bulguları

Anket çalışması üniversite kuruluşunun kente getirdiği değişimler hakkında kent halkının ve işyeri sahiplerinin görüşlerini tespit etmek amacıyla çalışma alanındaki konut ve ticaret birimleriyle yapılmıştır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencileriyle Çanakkale kenti hakkındaki görüşlerini belirlemesi amacıyla anketler yapılmıştır.

Hane halkı ile rastlantısal ve yüz yüze olarak yapılan anket çalışmasında %10 örneklem hedef alınmıştır ve 1007 haneden 60'ı ile anket yapılarak %6 örneklem hedefine varılmıştır. (Ek L)

İşyeri ile rastlantısal ve yüzyüze olarak yapılan anket çalışmasında %10 örneklem hedef alınmıştır ve 741 işyerinden 75'i ile anket yapılarak %10.1 örneklem hedefine varılmıştır. (Ek M)

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri ile yapılan öğrenci anketi çalışmasında yaklaşık 12.000 öğrenciden %1 örneklem hedef alınarak 103 öğrenciyle yüzyüze görüşülmüş ve %0,9 örneklem sonucuna varılmıştır. (Ek N)

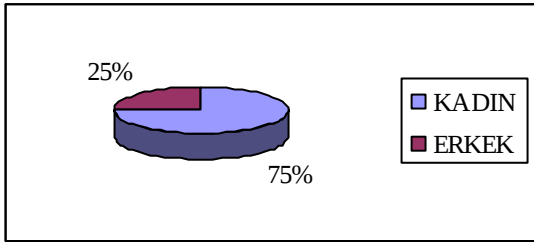
Mülakat çalışması; Çanakkale kenti yerel yöneticileri, çeşitli oda temsilcilikleri, sivil toplum kuruluşları ve üniversite yöneticileriyle yapılmıştır. Mülakat çalışmasında yüzyüze görüşmeler yapılarak Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Çanakkale kent mekânına ilişkilerine dair kurumsal ve kişisel görüşler elde edilmiştir. Mevcut durum değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik beklentiler saptanmaya çalışılmıştır. (Ek O)

- Hane Halkı İle Yapılan Anket Soruşturması Bulguları

Hane halkı anketi Çanakkale kent merkezinde arazi tespit çalışması alanı olarak seçilen alanda rastlantısal olarak yapılmıştır. Toplam 1007 adet hanenin 60'ı ile anket çalışması yapılarak %6 örnekleme hedefine ulaşılmıştır.

Tablo 3.9. Cinsiyet

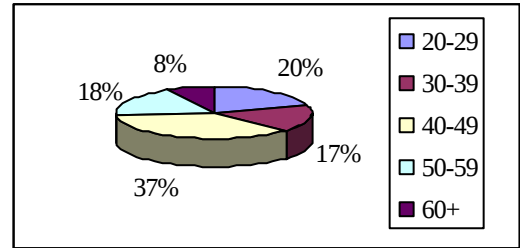
	%
KADIN	75
ERKEK	25
TOPLAM	25

Şekil 3. 20. Cinsiyet

Tablo 3.10. Yaş Dağılımı

	%
20-29	20
30-39	17
40-49	37
50-59	18
60+	8
TOPLAM	100

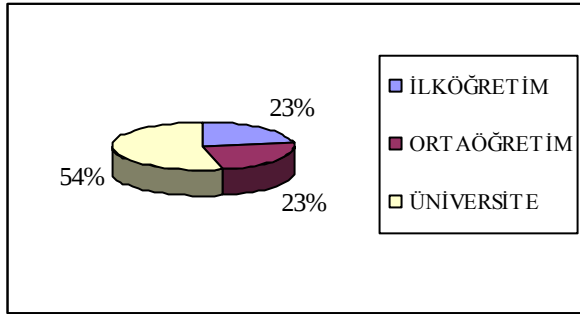

Şekil 3. 21. Yaş Dağılımı

Hane halkı ile yapılan anket çalışmasına göre ankete katılanların %75'i "kadın" ve %25'i "erkek"tir ve %37'si "40-49" yaş ve %8'i "60" yaş üzerindedir.

Tablo 3.11. Eğitimi Durumu

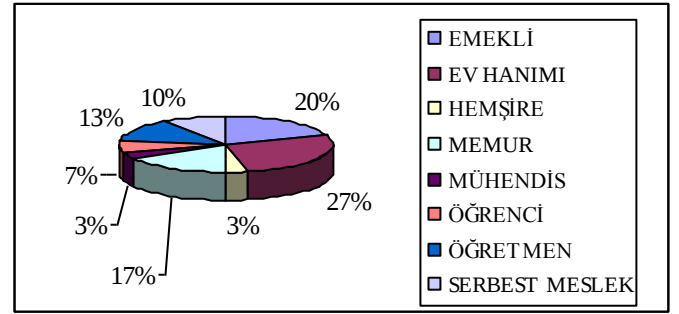
	%
İLKÖĞRETİM	23
ORTAÖĞRETİM	23
ÜNİVERSİTE	54
TOPLAM	100

Şekil 3.22. Eğitimi Durumu

Tablo 3.12. Meslek Dağılımı

	%
EMEKLİ	20
EV HANIMI	27
HEMŞİRE	3
MEMUR	17
MÜHENDİS	3
ÖĞRENCİ	7
ÖĞRETMEN	13
SERBEST MESLEK	10
TOPLAM	100

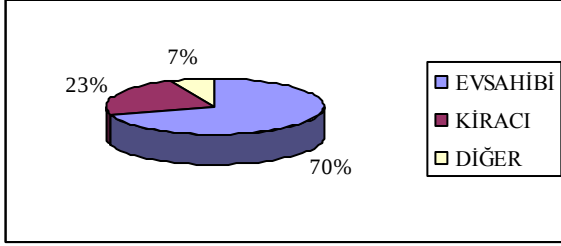

Şekil 3.23. Meslek Dağılımı

Eğitimi durumu ve meslekleri incelendiğinde ankete katılanların %54'ünün "üniversite" ve %23'ünün "ortaöğretim" ve %23'ünün "ilköğretimi" mezunu olduğu görülmektedir. %27'sinin "evhanımı" ve %3'ünün "hemşire" olduğu görülmektedir.

Tabl o 3.13. Mülkiyet Durumu

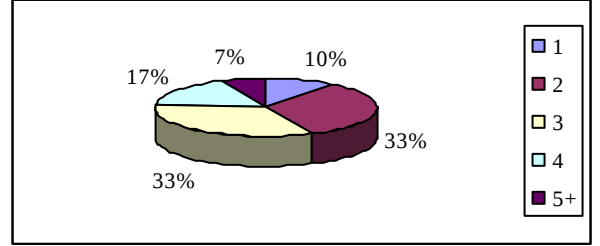
	%
EVSAHİBİ	70
KİRACI	23
DİĞER	7
TOPLAM	100

Şekil 3.24. Mülkiyet Durumu

Tabl o 3.14. Hane Halkı Sayısı

	%
1	10
2	33
3	33
4	17
5+	7
TOPLAM	100

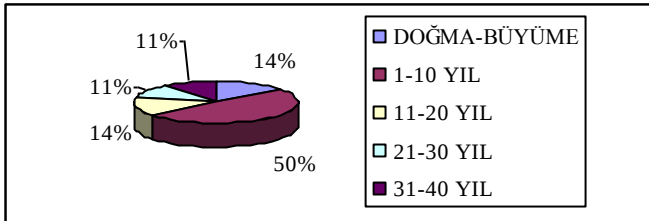

Şekil 3.25. Hane Halkı Sayısı

Hane halkı anketine katılanların mülkiyet durumu ve hane halkı sayısı incelendiğinde %70'inin "ev sahibi" ve %23'ünün "kiracı" olduğu ve %33'ünün "3" kişi, %33'ünün "2" kişi ve %7'sinin "5" ve daha fazla kişiden oluştuğu görülmektedir.

Tabl o 3.15. Çanakkale'deki İkamet Süresi

	%
DOĞMA- BÜYÜME	14
1-10 YIL	50
11-20 YIL	14
21-30 YIL	11
31-40 YIL	11

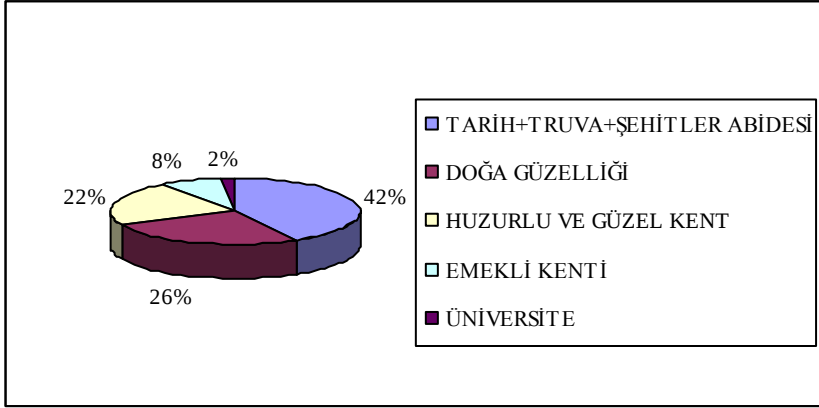

Şekil 3.26. Çanakkale'deki İkamet Süresi

Hane halkı anketine katılanların %50'si “1-10 yıl” ve %11'i “21-30 yıl”, %11'i “31-40 yıl”dır Çanakkale’de ikamet etmektedir.

Tablo 3.16. Çanakkale Kent İmajı

	%
TARİH + TRUVA + ÇANAKKALE ŞEHİTLİĞİ	42
DOĞA GÜZELLİĞİ	26
HUZURLU VE GÜZEL KENT	22
EMEKLİ KENTİ	8
ÜNİVERSİTE	2
TOPLAM	100

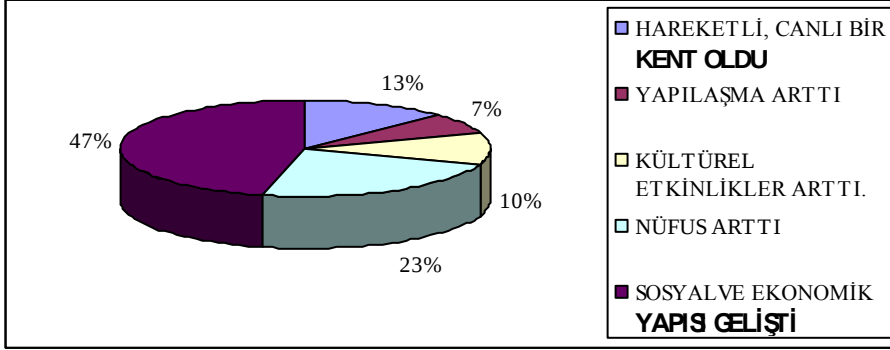

Şekil 3.27. Çanakkale Kent İmajı

Hane halkı anket çalışması na katılanlara “Çanakkale kenti dendi ğinde aklınıza ilk ne geliyor?” sorusu sorul du ğunda “tarih + Truva + Şehitler Abi des i” cevapları nın %42 ve “üni versite” cevabı nın %2 oran ında ol du ğu gör ülm ektedir.

Tablo 3.17. Çanakkale’de Üniversite Kurulmasıyla Meydana Gelen Değişiklikler

	%
SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI GELİŞTİ	46
NÜFUS ARTTI	22
HAREKETLİ, CANLI BİR KENT OLDU	17
KÜLTÜREL ETKİNLİKLER ARTTI.	9
YAPILAŞMA ARTTI	6
TOPLAM	100

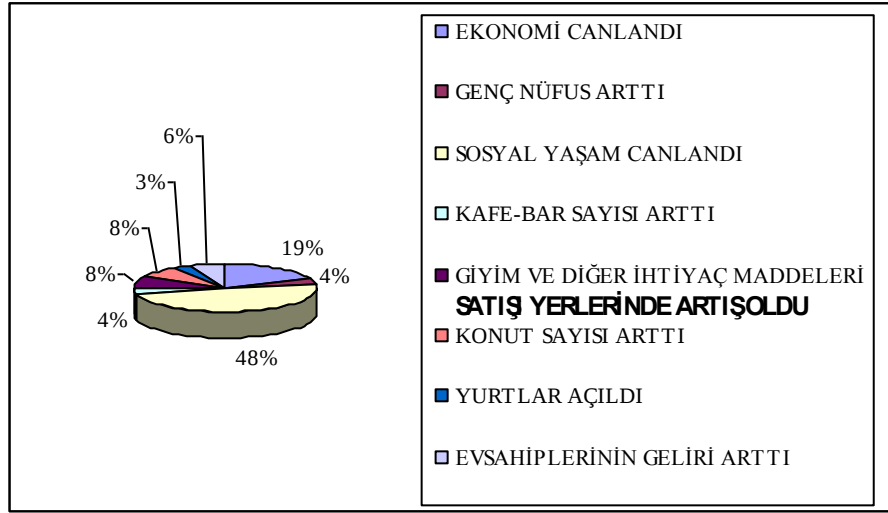

Şekil 3.28. Çanakkale’de Üniversite Kurulmasıyla Meydana Gelen Değişiklikler

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi kurulduktan sonra ne gibi değişikliklerin olduğu sorulduğunda anket çalışmasına katılanların %47’si “sosyal ve ekonomik yapısı gelişti” ve %7’si “yapılaşma arttı” cevabını vermişlerdir.

Tablo 3.18. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri

	%
SOSYAL YAŞAM CANLANDI	48
EKONOMİ CANLANDI	19
GIYİM VE DİĞER İHTİYAÇ MADDELERİ SATIŞI YERLERİNDE ARTIŞ OLDU	8
KONUT SAYISI ARTTI	8
EV SAHİPLERİNİN GELİRİ ARTTI	6
GENÇ NÜFUS ARTTI	4
KAFE-BAR SAYISI ARTTI	4
YURTLAR AÇILDI	3
TOPLAM	100

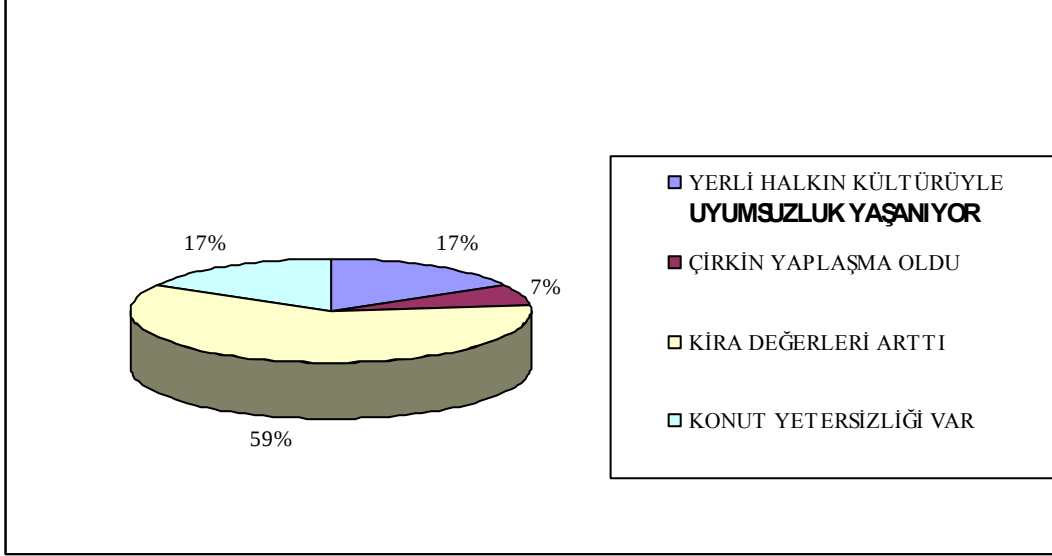

Şekil 3.29. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Çanakkale kentine olan “olumlu” etkileri sorulduğunda; hane halkı anket çalışması na katılanların %48'i “sosyal yaşam canlandı” ve %4’ü “kafe-bar sayısı arttı” cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 3.19. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri

	%
KİRA DEĞERLERİ ARTTI	60
YERLİ HALKIN KÜLTÜRÜYLE UYUMSUZLUK YAŞANIYOR	17
KONUT YETERSİZLİĞİ VAR	16
ÇİRKİN YAPILAŞMA OLDU	7
TOPLAM	100

Şekil 3.30. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Çanakkale kentine olan “olumsuz” etkileri sorulduğunda; hane halkı anket çalışmasına katılanların %59'u “kira değerleri arttı” ve %7'si “çirkin yapılaşma oldu” cevaplarını vermişlerdir.

- Hane Halkı İle Yapılan Anket Soruşturması Bulgularının Değerlendirilmesi

Konut anketi soruşturmasının genel değerlendirilmesinde ankete katılanların %75'ini “kadın”, %37'sinin “40-49 yaş” aralığında olduğu, %54'ünün “üniversite mezunu”, %27'sinin “evhanım”, %70'inin “ev sahibi” olduğu, %3'ünün hane halkı sayısının 3 kişiden oluştuğu, %50'sinin “1-10 yıl” süresince Çanakkale'de ikamet ettiği ortaya çıkmaktadır.

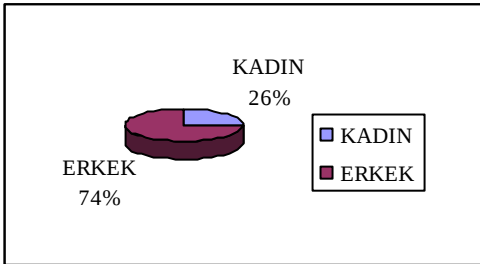
Ankete katılanların %42'si Çanakkale kent i majı için “tarih+Truva+Şehitler Abi desı” cevabını vermiştir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi kurulduktan sonra kentte meydana gelen değişim olarak %46 oranında “sosyal ve ekonomik yapısı gelişti” cevabı verilmiştir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi’nin olumu etki olarak %48 oranında “sosyal yaşam canlandı” ve olumsuz etki olarak %60 oranında “kira değerleri arttı” cevabı verilmiştir.

İşyeri İle Yapılan Anket Soruşturması Bulguları

İşyeri ile yapılan anket soruşturması Çanakkale kent merkezinde arazi tespit çalışmaları olarak seçilen alanda rastlantısal olarak yapılmıştır. 741 işyerinden 65’i ile anket yapılarak %10.1 örneklem hedefine varılmıştır.

Tablo3.20. Cinsiyet

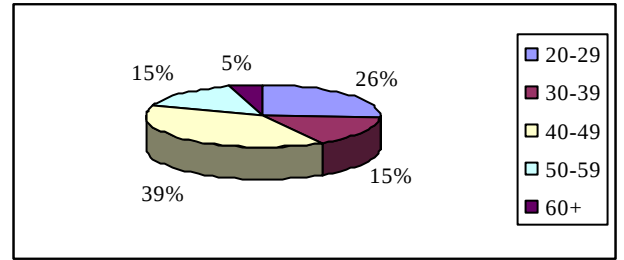
	%
KADIN	26
ERKEK	74
TOPLAM	100

Şekil 3.31. Cinsiyet

Tablo3.21. Yaş Dağılımı

	%
20-29	26
30-39	15
40-49	39
50-59	15
60+	5
TOPLAM	100

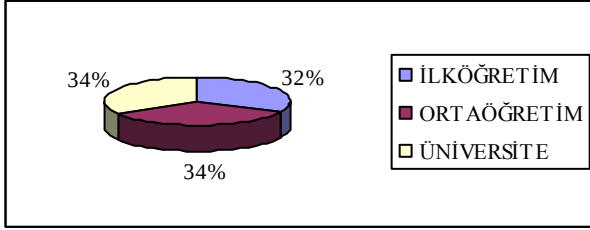

Şekil 3.32. Yaş Dağılımı

İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanların %74’ünün “erkek” ve %26’sının “kadın” olduğu ve %39’unun “40-49” ve %5’inin “60 yaş ve üzerinde” olduğu görülmektedir.

Tablo 3.22 Eğitimi Durumu

	%
İLKÖĞRETİM	32
ORTAÖĞRETİM	34
ÜNİVERSİTE	34
TOPLAM	100

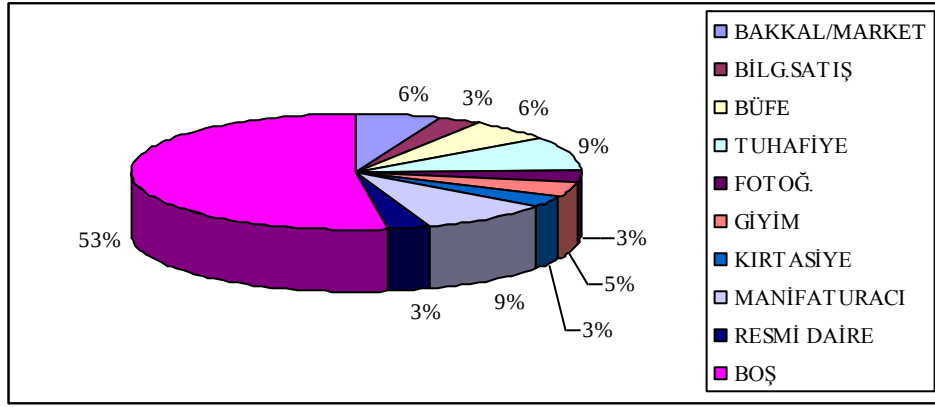

Şekil 3.33 Eğitimi Durumu

İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanların %34'ü "üniversite", %34'ü "ortaöğretimi" mezunu ve %32'si "ilköğretimi" mezunudur.

Tablo 3.23 Faaliyet Konusu

	%
GIYİM	28
ZÜCCACIYE	12
TUHAFİYE	10
GI DA	9
AVUKAT- MALİ M- MUH	8
PARFÜMERİ	6
KUAFÖR	5
KUYUMCU	3
MOBİLYA	3
KİRTASİYE	3
FOTOĞRAFÇI	3
EVÇİL HAY. MALZ	3
EMLAK	3
İNTERNET KAFE	2
KAFE/ BAR	2
TOPLAM	100

Şekil 3.34. Faaliyet Konusu

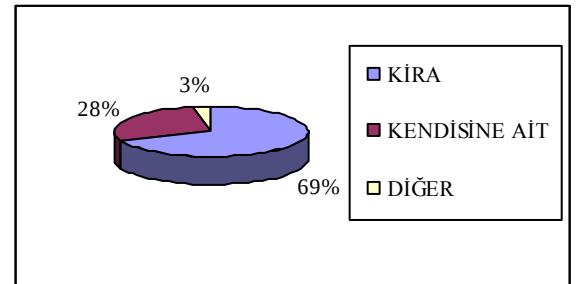
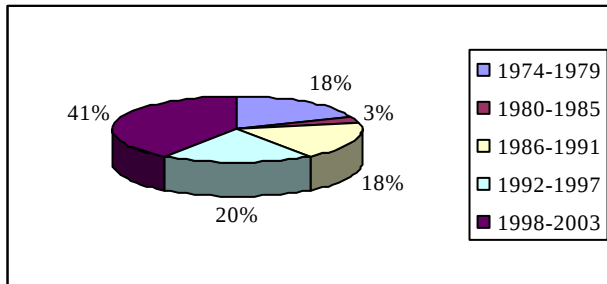
İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanların %3'ünün “boş”, %28'inin faaliyet konusunun “giyim” ve %2'sinin “internet kafe” ve “kafe-bar” olduğu görülmektedir.

Tablo 3.24. Kuruluş Tarihi

	%
1974-1979	18
1980-1985	3
1986-1991	18
1992-1997	20
1998-2003	41
TOPLAM	100

Tablo 3.25. Mülkiyet Durumu

	%
KİRA	69
KENDİSİNE AİT	28
DİĞER	3
TOPLAM	100

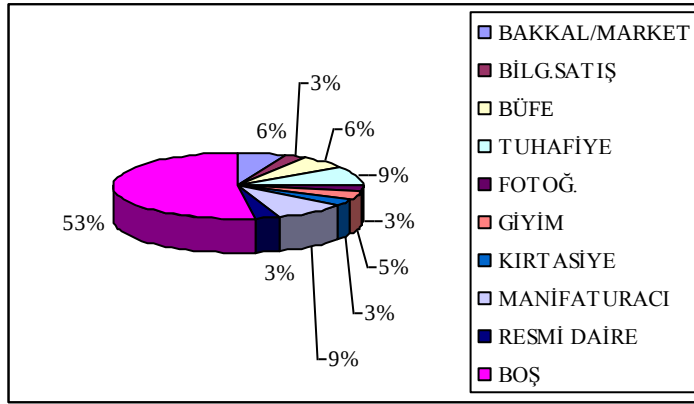
Şekil 3.35. Kuruluş Tarihi

Şekil 3.36. Mülkiyet Durumu

İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanların işyeri kuruluş tarihleri incelendiğinde işyerlerinin %41'i “1998-2003” yılları ve %3'ünün “1980-1985” yılları arasında kurulduğu ve %69'unun “kiracı” ve %28'inin işyerlerinin “kendisi ne ait” olduğu görülmektedir.

Tablo 3.26. Daha Önce Yapılan Faaliyet Türü

	%
BOŞ	53
TUHAFİYE	9
MANİFATURACI	9
BÜFE	6
BAKKAL / MARKET	6
GİYİM	5
KIRTASIYE	3
FOTOĞRAFÇI	3
RESMİ DAİRE	3
BİLGİ SAYAR SATIŞI	3
TOPLAM	100

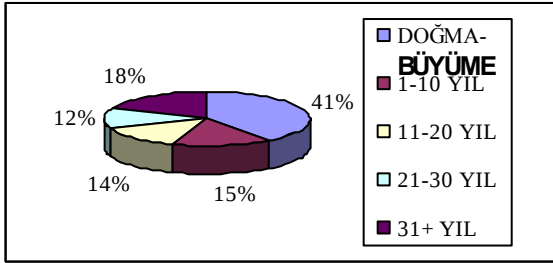

Şekil 3.37. Daha Önce Yapılan Faaliyet Türü

İşyerleriyle yapılan anket çalışması nda anket çalışması na katılanların işyerlerini ni daha önceki faaliyet türü sorulduğunda %53 oranında “boş” olduğu cevabı alınmıştır.

Tablo 3.27. Çanakkale’deki İkamet Süresi

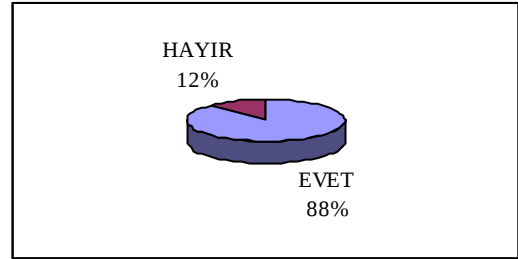
	%
DOĞMA- BÜYÜME	41
1-10 YIL	15
11-20 YIL	14
21-30 YIL	12
31+ YIL	18
TOPLAM	100

Şekil 3.38. Çanakkale’deki İkamet Süresi

Tablo 3.28. İş Potansiyeliindeki Değişim

	%
EVET	88
HAYIR	12
TOPLAM	12

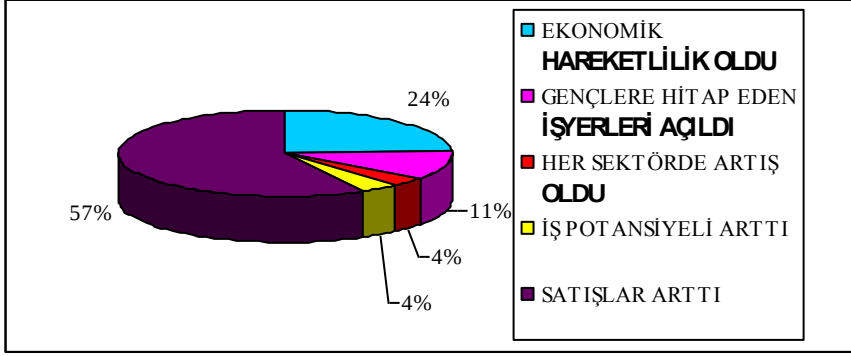

Şekil 3.39. İş Potansiyeliindeki Değişim

İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanların Çanakkale’deki ikamet süreleri incelendiğinde %41’inin “doğma-büyüme” ve %12’sinin “21-30” yılıdır. Çanakkale’de ikamet ettiği görülmektedir. “üniversitenin kuruluşuyla iş potansiyelinizde değişme oldu mu?” sorusu sorulduğunda; %88’i “evet” ve %12’si “hayır” cevabını vermişlerdir.

Tablo 3. 29. İş Potansiyelindeki Değişim Türü

	%
SATIŞLAR ARTTI	57
EKONOMİK HAREKETLİLİK OLDU	24
GENÇLERE HİTAP EDEN İŞYERLERİ AÇILDI	11
HER SEKTÖRDE ARTIŞ OLDU	4
İŞ POTANSİYELİ ARTTI	4
TOPLAM	100

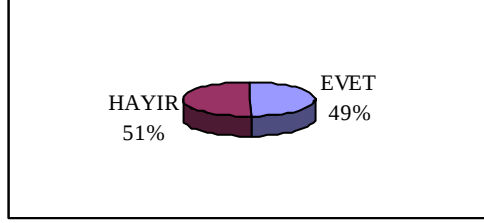

Şekil 3. 40. İş Potansiyelindeki Değişim Türü

İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanlara “iş potansiyellerinde ne tür bir değişim oldu?” sorusu sorulduğunda %57’si “satışlar arttı” ve %4’ü “iş potansiyeli arttı” cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 3.30. Yeni Kampüs Alanının İş Potansiyeline Etkisi

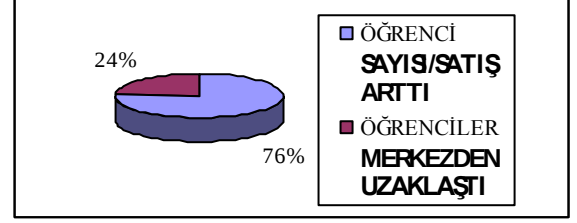
	%
EVET	49
HAYIR	51
TOPLAM	100

Şekil 3.41. Yeni Kampüs Alanının İş Potansiyeline Etkisi

Tablo 3.31. Yeni Kampüs Alanının Değişim Etkisi

	%
ÖĞRENCİ SAYISI / SATIŞ ARTTI	76
ÖĞRENCİLER MERKEZDEN UZAKLAŞTI	24
TOPLAM	100

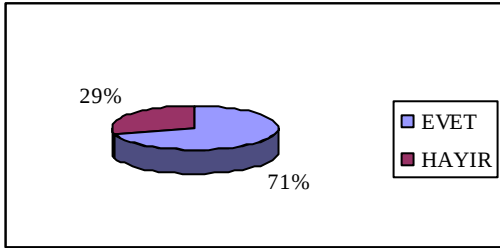

Şekil 3.42. Yeni Kampüs Alanının Değişim Etkisi

İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanlar “yeni kampüs alanı iş potansiyelinizi etkiledi mi?” sorusu sorulduğunda; %51’i “hayır” ve %49’u “evet” cevaplarını vermişlerdir. Yeni kampüs alanıyla ilişkili iş potansiyellerindeki değişimin hangi yönde olduğu sorulduğunda %76’sı “öğrenci sayısı ve satışın arttı” ve %24’ü “öğrenciler merkezden uzaklaştı” cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 3.32 Üniversitenin Tatil Olduğu Dönemdeki İş Potansiyeli

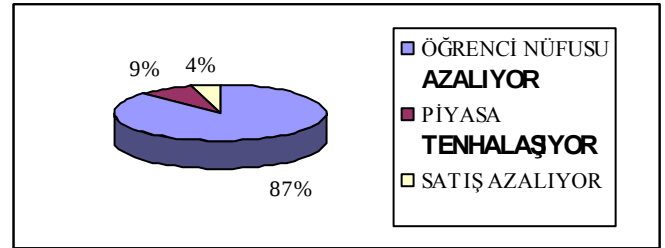
	%
EVET	71
HAYIR	29
TOPLAM	100

Şekil. 3.43. Üniversitenin Tatil Olduğu Dönemdeki İş Potansiyeli

Tablo 3.33 Üniversitenin Tatil Olduğu Dönemdeki İş Potansiyeliindeki Değişim Türü

	%
ÖĞRENCİ NÜFUSU AZALIYOR	87
PİYASA TENHALAŞIYOR	9
SATIŞ AZALIYOR	4
TOPLAM	100

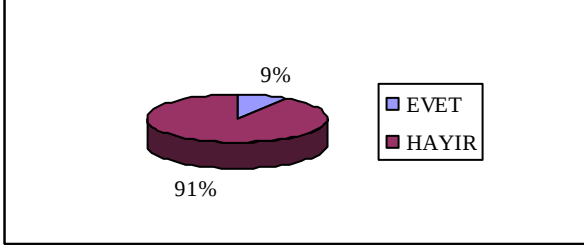

Şekil. 3.44. Üniversitenin Tatil Olduğu Dönemdeki İş Potansiyeliindeki Değişim Türü

İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanlara üniversitenin tatil olduğu dönemlerde iş potansiyellerinde bir düşüş ya da artış olup olmadığı sorulduğunda %71'i "evet" ve %29'u "hayır" cevabını vermişlerdir. Üniversitenin tatil olduğu dönemlerdeki iş potansiyellerindeki değişim yönü sorulduğunda %87'si "öğrenci nüfusu azalıyor" ve %4'ü "satış azalıyor" cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 3.34 İş Türünü Değiştirme Eğilimi

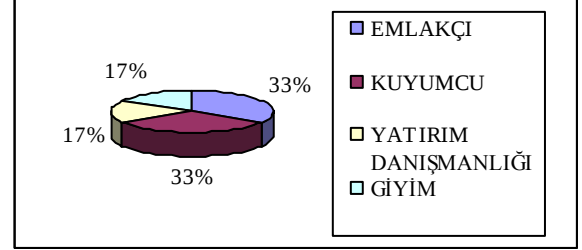
	%
EVET	9
HAYIR	91
TOPLAM	100

Şekil 3.45 İş Türünü Değiştirme Eğilimi

Tablo 3.35 Tercih Edilen İş türü

	%
EMLAKÇI	33
KUYUMCU	33
YATIRIM DANIŞMANLIĞI	17
GIYİM	17
TOPLAM	100

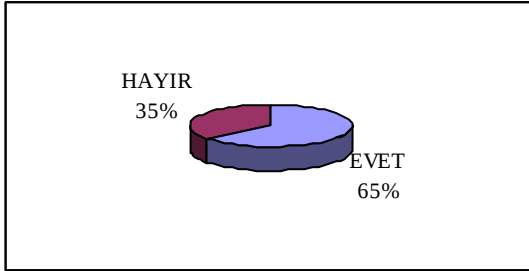
Şekil 3.46 Tercih Edilen İş Türü

İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanlara iş türlerini değiştirmek istekleri sorulduğunda %91'i "hayır" ve %9'u "evet" cevabını vermişlerdir. İş türünü değiştirmek isteyenlere tercih edilen iş türü sorulduğunda %33'ü "emlak", %33 "kuyumcu" ve %17'sinin "giyim", %17'sinin yatırım danışmanlığı sektöründe çalışmak istediği görülmektedir.

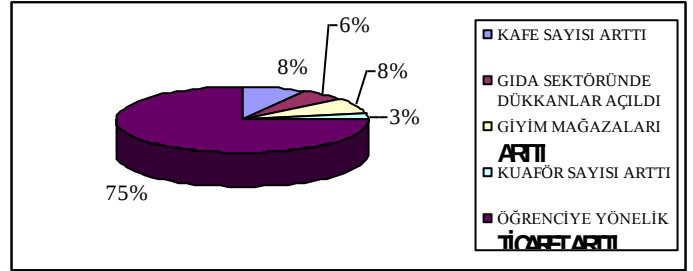
Tablo 3.36. Üniversite Kurulmasıyla Oluşan Tablo 3.37. Yakın Çevredeki İş Türü Yakın Çevredeki İş Türü Değişikliği Değişiminin Yönü

	%
EVET	65
HAYIR	35
TOPLAM	100

	%
ÖĞRENCİ YE YÖNELİ K TİCARET ARTTI	75
GİYİM MAĞAZALARI ARTTI	8
KAFE SAYISI ARTTI	8
GIDA SEKTÖRÜNDE DÜKKANLAR AÇILDI	6
KUAFÖR SAYISI ARTTI	3
TOPLAM	100

Şekil 3.47. Üniversite Kurulmasıyla Oluşan Çevredeki İş Türü Değişikliği

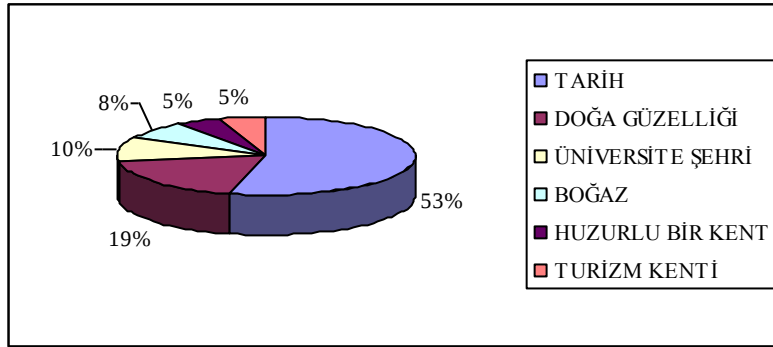

Şekil 3.48. Yakın Çevredeki İş Türü Değişiminin Yönü

İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanlara “üniversite kurulduktan sonra yakın çevrelerinin iş türlerinde bir değişiklik oldu mu?” sorusu sorulduğunda %65’i “evet” ve %35’i “hayır” cevabını vermişlerdir. Yakın çevrelerindeki iş türlerindeki değişim türü sorulduğunda %75’i “öğrenciye yönelik ticaret arttı” ve %8’ü “kuaför sayısı arttı” cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 3.38. Çanakkale Kent İmajı

	%
TARİH	53
DOĞA GÜZELLİĞİ	19
ÜNİVERSİTE ŞEHİRİ	10
BOĞAZ	8
HUZURLU BİR KENT	5
TURİZM KENTİ	5
TOPLAM	100

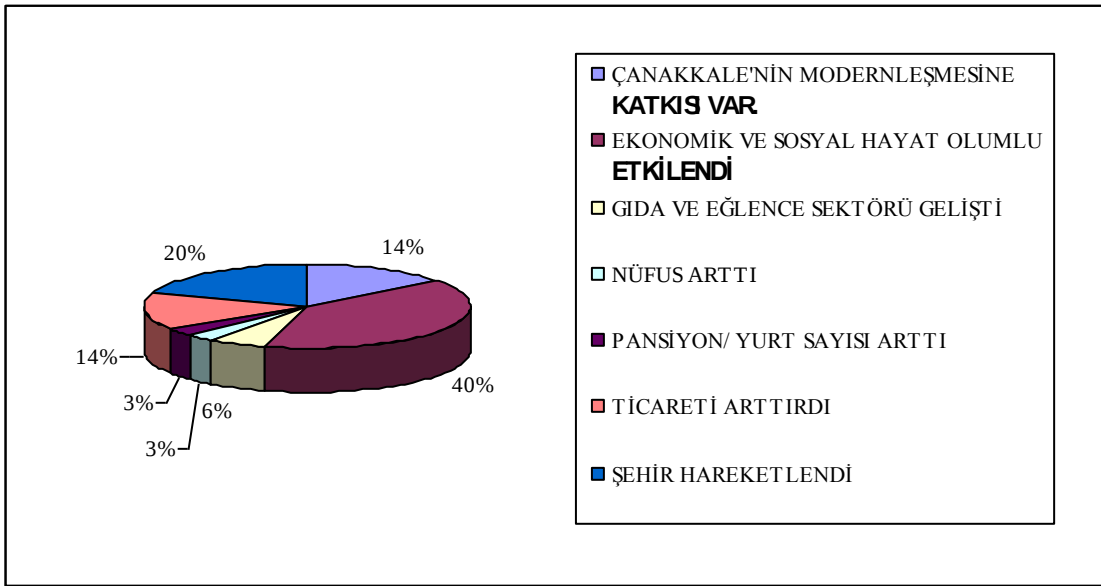

Şekil 3.49. Çanakkale Kent İmajı

İşyerleriyle yapılan anket çalışmasında anket çalışmasına katılanlara Çanakkale kent i majı hakkındaki görüşleri sorulduğunda; %53'ü “tarih” ve %5'i “turizm kenti” cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 3.39. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olumlu Etkileri

	%
EKONOMİK VE SOSYAL HAYAT OLUMLU ETKİLENDİ	40
ŞEHİR HAREKETLENDİ	20
TİCARETİ ARTTIRDI	14
ÇANAKKALE'NİN MODERNLEŞMESİNE KATKISI VAR	14
GIDA VE EĞLENCE SEKTÖRÜ GELİŞTİ	6
NÜFUS ARTTI	3
PANSİYON/ YURT SAYISI ARTTI	3
TOPLAM	100

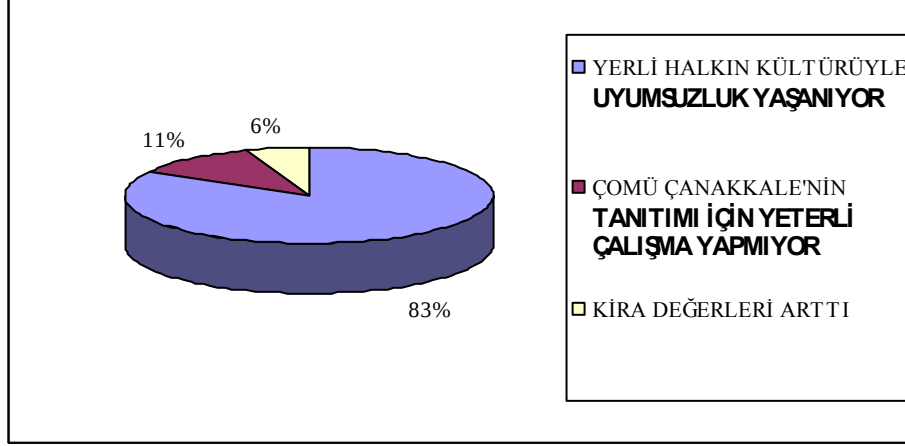

Şekil 3.50. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olumlu Etkileri

İşyerleriyle yapılan anket çalışması'nda anket çalışması'na katılanlara Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Çanakkale kent merkezine olan "olumlu" etkileri sorulduğunda; %40'ı "ekonomik ve sosyal hayatın olumlu etkilendiğini" ve %3'ü "nüfusun arttığını" belirtmişlerdir.

Tablo 3.40. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri

	%
YERLİ HALKIN KÜLTÜRÜYLE UYUMSUZLUK YAŞANIYOR	83
ÇOMÜ ÇANAKKALE'NİN TANITIMI İÇİN YETERLİ ÇALIŞMA YAPMIYOR	11
KİRA DEĞERLERİ ARTTI	6
TOPLAM	100

Şekil 3.51. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri

İşyerleriyle yapılan anket çalışması nda anket çalışması na katılanlara Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Çanakkale kent merkezine olan “olumsuz” etkileri sorulduğunda; %83'ü “yerli halkın kültürüyle uyumsuzluk yaşandığını” ve %6'sı “kira değerlerini arttığını” belirtmişlerdir.

■ İşyeri İle Yapılan Anket Soruşturması Bulgularının Değerlendirilmesi

İşyeri anketi soruşturmasının genel değerlendirilmesinde ankete katılanların %74'ünün “erkek”, %39'unun “40-49 yaş” aralığında ve %34'ünün üniversite mezunu olduğu ortaya çıkmaktadır.

%28'inin faaliyet konusu “giyim”, %41'inin kuruluş tarihi “1998-2004” yılları arasında, %69'unun “kiracı”, %53'ünün bulundukları yerdeki daha önceki faaliyetinin “boş” olduğu ve %41'inin Çanakkale'deki işletme sürelerini “doğma-büyüme” olduğu ortaya çıkmaktadır.

Üniversitenin kuruluşuyla iş potansiyeliindeki değişim sorusuna %88 oranında “evet” cevabı verilmiş ve %57 oranında bu değişimin “satışların artması” yönünde olduğu belirtilmiştir. Yeni kampüs alanının iş potansiyeline etkisi sorusuna %51 oranında “hayır” cevabı verilmiş ve bunda 76 oranında “öğrenci sayısı ve satışların artması”nın faktör olduğu cevabı verilmiştir. Üniversitenin tatil olduğu dönemlerde iş potansiyelinin değişimi sorusuna %71’i “evet” cevabını vermiş ve %87’si “öğrenci nüfusunun azalması”nı faktör olarak belirtmiştir.

Ankete katılanların %91’i iş türünü değiştirmediğini düşünmektedir. %65’i üniversitenin kuruluşuyla yakın çevrelerinde iş türlerinde değişimin olduğunu ve %75’i bunu “öğrenciye yönelik ticaretin arttığı” yönünde olduğunu belirtmişlerdir.

Çanakkale kentiminin %53 oranında tarihi değerleri olduğu ortaya çıkmıştır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi’nin kente olumlu etkisi olarak %40 oranında “ekonomik ve sosyal hayatı olumlu etkilediği” ve %83 oranında olumsuz etki olarak “yerli halkın kültürüyle uyumsuzluk yaşandığı” cevapları verilmiştir.

■ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğrencileri İle Yapılan Anket Soruşturması Bulguları

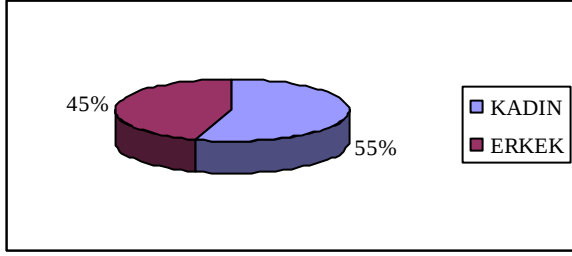
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri ile yapılan öğrenci anketi çalışmasında 103 öğrenciyle yüzyüze görüşülmüş ve %0,9 örneklem sonucuna varılmıştır.

Tablo 3.41. Cinsiyet

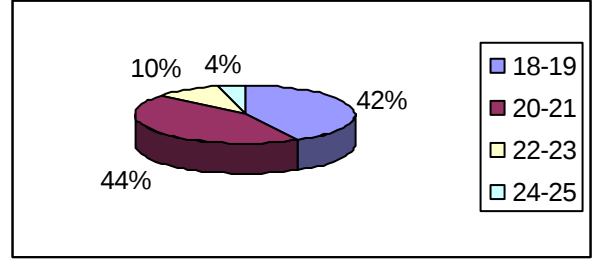
	%
KADIN	55
ERKEK	45
TOPLAM	100

Tablo 3.42. Yaş Dağılımı

	%
18-19	42
20-21	44
22-23	10
24-25	4
TOPLAM	100

Şekil 3.52. Cinsiyet

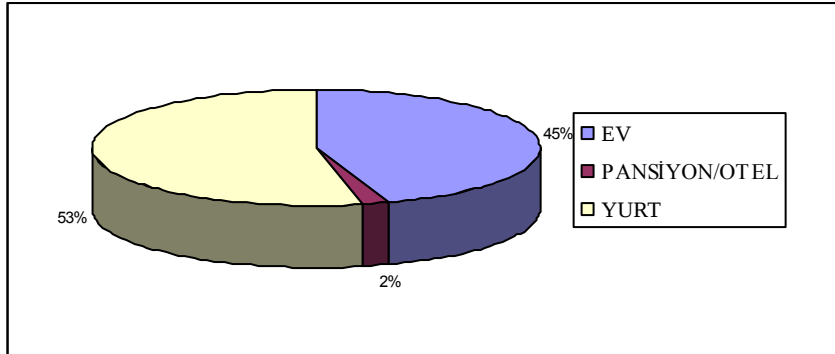

Şekil 3.53. Yaş Dağılımı

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların %55'i "kadın" ve %45'i "erkek"tir ve yaş dağılımları incelendiğinde %43'ünün "20-21" ve %4'ünün "24-25" yaşları arasında oldukları görülmektedir.

Tablo 3.43. İkamet Edilen Yer

	%
YURT	53
EV	45
PANSİYON OTEL	2
TOPLAM	100

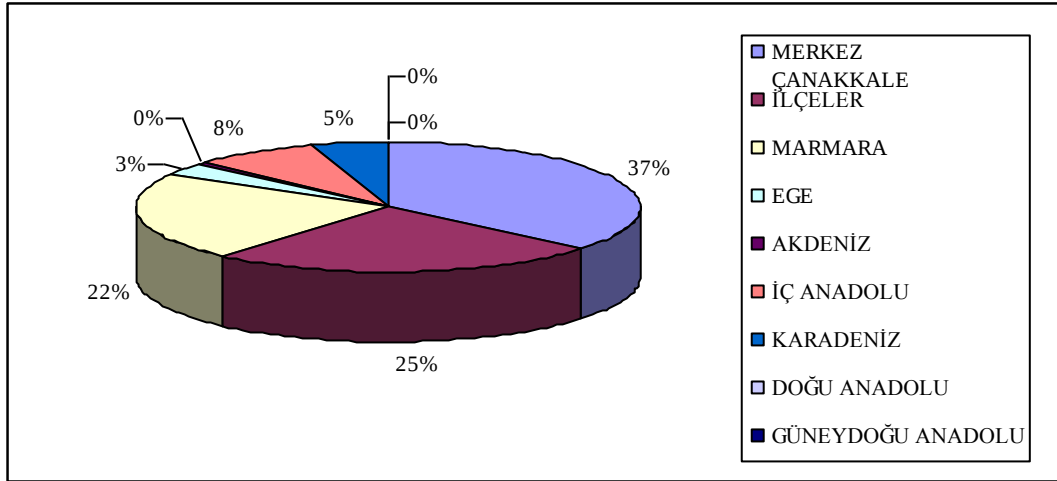

Şekil 3.54. İkamet Edilen Yer

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların ikamet ettikleri yer incelendiğinde %53'ünün "yurt" ve %2'sinin "pansiyon / otel"de kaldığı görülmektedir.

Tablo 3.44 Daha Önce İkamet Edilen Kent

		%
ÇANAKKALE	MERKEZ	8
	İLÇELER	13
MARMARA		39
EGE		21
İÇ ANADOLU		10
AKDENİZ		6
KARADENİZ		2
DOĞU ANADOLU		1
TOPLAM		100

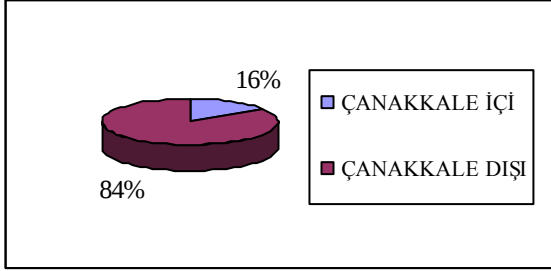

Şekil 3.55 Daha Önce İkamet Edilen Kent

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların daha önce ikamet ettikleri kent incelendiğinde %39'unun “Marmara Bölgesi”nde ve %41'inin “Doğu Anadolu Bölgesi”nde ikamet ettikleri görülmektedir.

Tablo 3.45. Ailenin Yaşadığı Yer

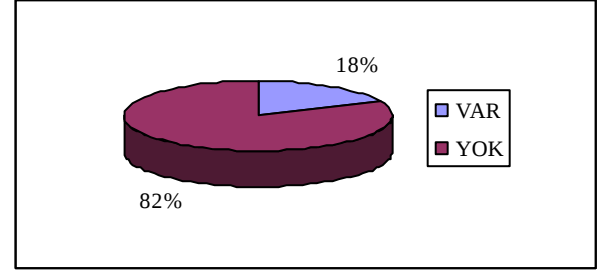
	%
ÇANAKKALE İÇİ	16
ÇANAKKALE DIŞI	84
TOPLAM	100

Şekil 3.56. Ailenin Yaşadığı Yer

Tablo 3.46. Bilgisayar Sahipliliği

	%
VAR	18
YOK	82
TOPLAM	100

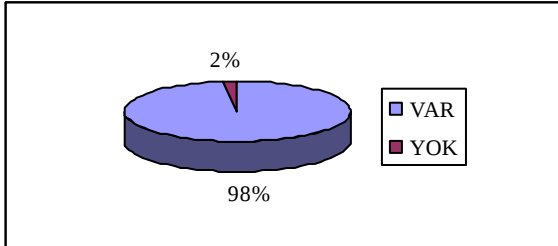

Şekil 3.57. Bilgisayar Sahipliliği

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların ailelerini yaşadığı yer incelendiğinde %84'ünün ailesinin “Çanakkale dışında” ve %16'sının ailesinin “Çanakkale’de yaşadığı” görülmektedir. Genel öğrenci profilini oluşturmak amacıyla incelenen bilgisayar sahipliği oranına bakıldığında öğrenci anketi çalışmasına katılanların %82'sinin “bilgisayarının olmadığı” ve %18'inin “bilgisayarının olduğu” görülmektedir.

Tablo 3.47. Cep Telefonu Sahipliliği

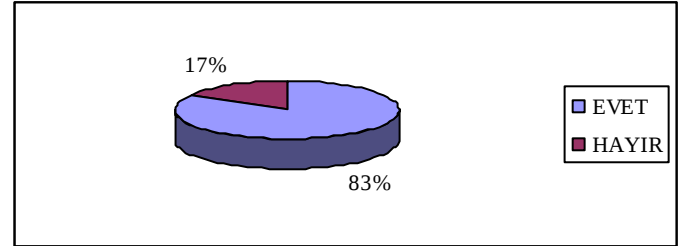
	%
VAR	98
YOK	2
TOPLAM	100

Şekil 3.58. Cep Telefonu Sahipliliği

Tablo 3.48. İnternet Kullanımı

	%
EVET	83
HAYIR	17
TOPLAM	100

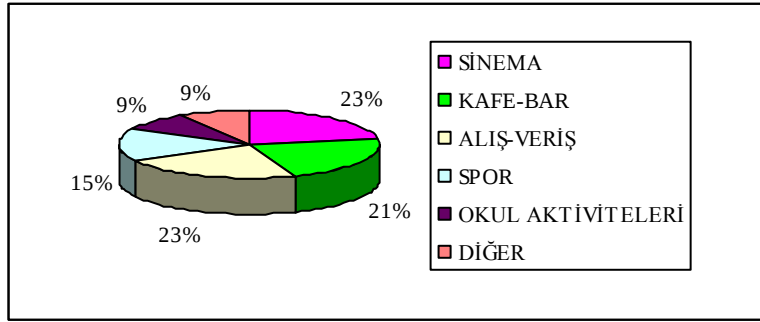

Şekil 3.59. İnternet Kullanımı

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların %8'inin “cep telefonu olduğu” ve %2'sinin “cep telefonunun olmadığı” ve internet kullanım oranı incelendiğinde %83'ünün “internet kullandığı” ve %17'sinin “internet kullanmadığı” görülmektedir.

Tablo 3.49. Sosyal Aktiviteler (Hafta içi)

	%
SİNEMA	23
ALİŞ-VERİŞ	23
KAFE- BAR	21
SPOR	15
OKUL AKTİVİTELERİ	9
DİĞER	9
TOPLAM	100

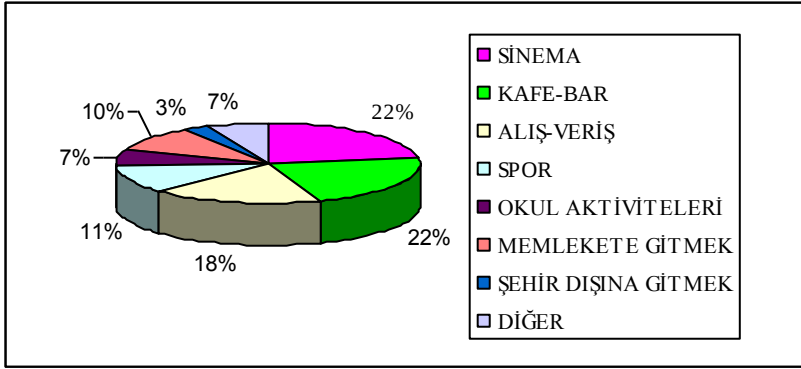

Şekil 3.60. Sosyal Aktiviteler (Hafta içi)

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların hafta içi yaptıkları sosyal aktiviteler incelendiğinde %23'ünün “sinema” ve %9'unun “okul aktiviteleri”ni tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 3.50. Sosyal Aktiviteler (Hafta sonu)

	%
SİNEMA	22
KAFE- BAR	22
ALIŞ- VERİŞ	18
SPOR	11
MEMLEKETE GİTMEK	10
OKUL AKTİVİTELERİ	7
ŞEHİR DIŞINA GİTMEK	3
DİĞER	7
TOPLAM	100

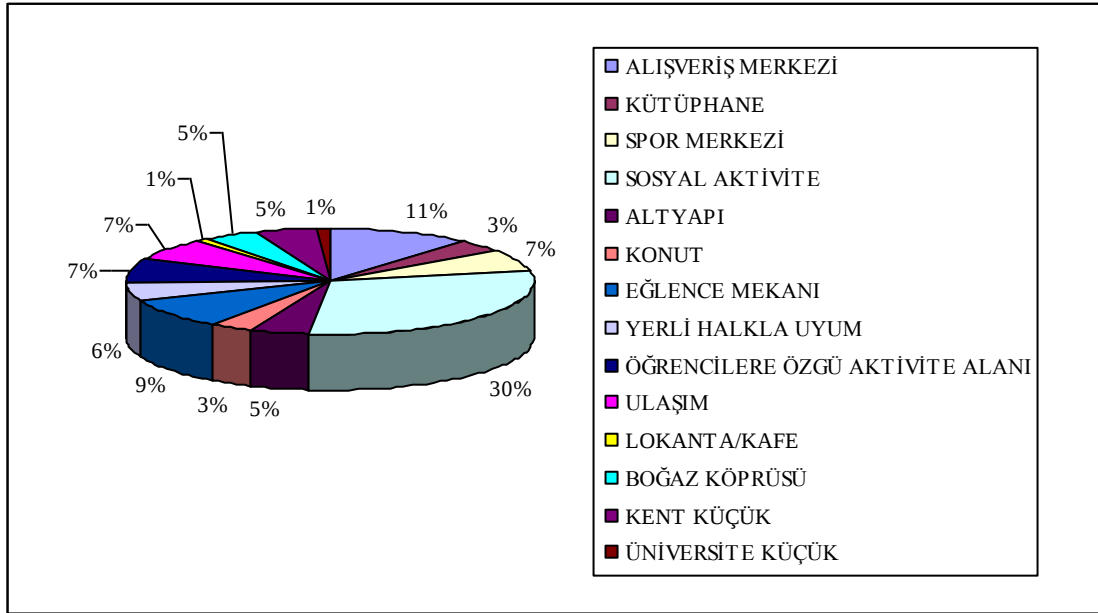

Şekil 3.61. Sosyal Aktiviteler (Hafta sonu)

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların hafta sonu yaptıkları sosyal aktiviteler incelendiğinde %22'sinin “sinema” ve %3'ünün “şehir dışına gitmek” yönünde tercihleri olduğu görülmektedir.

Tablo 3.51. Kentte Eksikliği Duyulan İşlev

	%
SOSYAL AKTİVİTE	30
ALIŞVERİŞ MERKEZİ	11
EĞLENCE MEKANI	9
SPOR MERKEZİ	7
ÖĞRENCİLERE ÖZGÜ AKTİVİTE ALANI	7
ULAŞIM	7
YERLİ HALKLA UYUM	6
ALTYAPI	5
BOĞAZ KÖPRÜSÜ	5
KENT KÜÇÜK	5
KÜTÜPHANE	3
KONUT	3
LOKANTA/KAFFE	1
ÜNİVERSİTE KÜÇÜK	1
TOPLAM	100

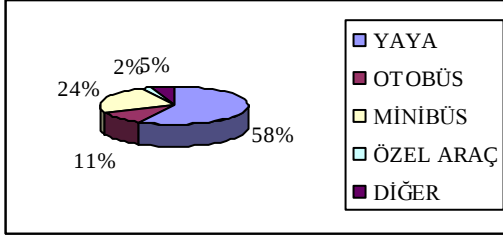

Şekil 3.62. Kentte Eksikliği Duyulan İşlev

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların kentte eksikliğini duydukları işlev sorulduğunda %30'unun "sosyal aktivite" ve %11'inin "üniversiteyi küçük bulduğu" cevapları verilmiştir.

Tablo 3.52 Okula Ulaşım Türü

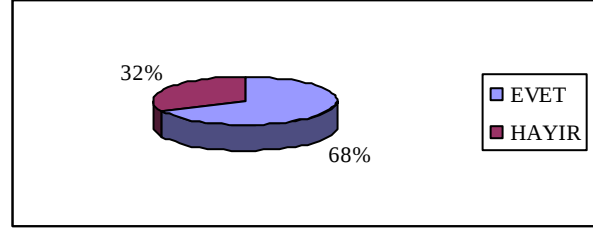
	%
YAYA	58
OTOBÜS	11
MİNİBÜS	24
ÖZEL ARAÇ	2
DİĞER	5
TOPLAM	100

Şekil 3.63 Okula Ulaşım Türü

Tablo 3.53 Ulaşım Olanaklarının Yeterliliği

	%
EYET	68
HAYIR	32
TOPLAM	100

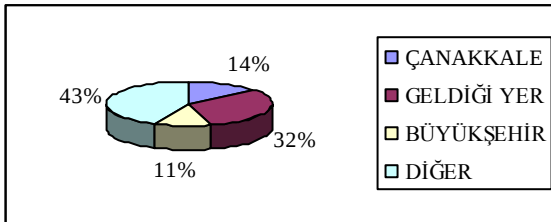

Şekil 3.64 Ulaşım Olanaklarının Yeterliliği

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların okula ulaşım seçenekleri sorulduğunda %58'i “yaya” ve %2’si “özel araç” ve ulaşım olanakları hakkındaki görüşleri sorulduğunda %68’i “yeterli” ve %32’si “yeterli değil” cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 3.54 M mezun Olduktan Sonra Yaşamak İstenen Yer

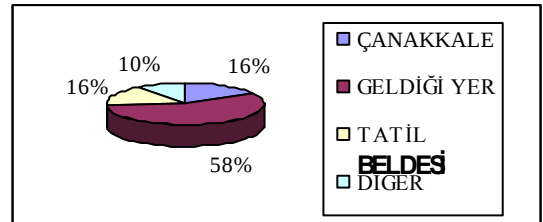
	%
ÇANAKKALE	14
GELDİĞİ YER	32
BÜYÜKŞEHİR	11
DİĞER	43
TOPLAM	100

Şekil 3.65 M mezun Olduktan Sonra Yaşamak İstenen Yer

Tablo 3.55 Tatillerin Geçirildiği Yer

	%
ÇANAKKALE	16
GELDİĞİ YER	58
TATİL BELDESİ	16
DİĞER	10
TOPLAM	100

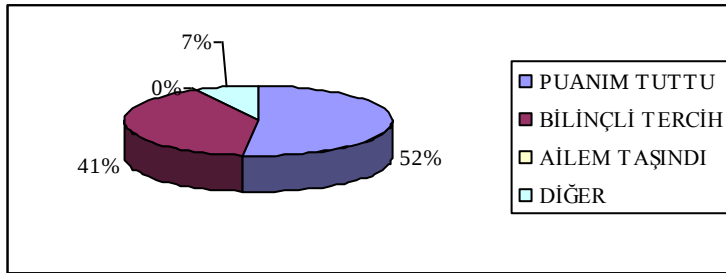

Şekil 3.66 Tatillerin Geçirildiği Yer

Öğrenci anketi çalışmasına katılanlara mezun olduktan sonra yaşamak istedikleri yer sorulduğunda %43'ü “diğer (örnektayın olunan yer)” ve %11'i “büyükşehir” cevaplarını vermişlerdir. Tatillerini geçirdikleri yer incelendiğinde %58'i “mevlaket” ve %16'sı “Çanakkale” cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 3.56. ÇOMÜ'ü Tercih Nedeni

	%
PUANIM TUTTU	52
BİLİNÇLİ TERCİH	41
DİĞER	7
TOPLAM	100

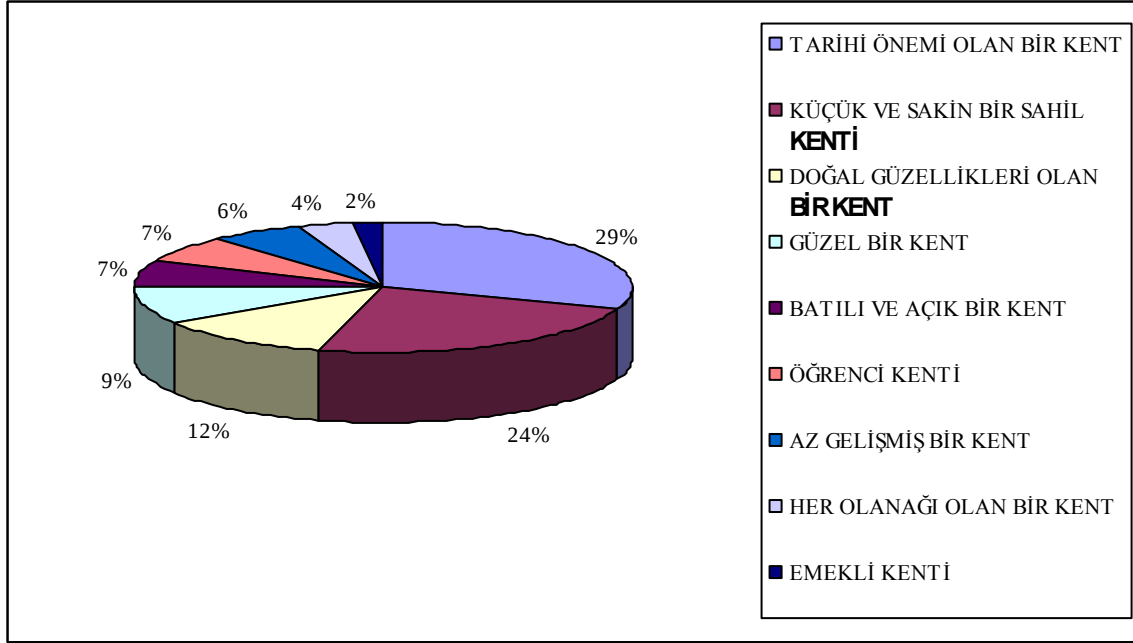

Şekil 3.67. ÇOMÜ'ü Tercih Nedeni

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'ni tercih nedenleri incelendiğinde %52'si “puanım tuttu” ve %41'i “bilinçli tercih” cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 3.57. Çanakkale Kent İmajı

	%
TARİHİ ÖNEMİ OLAN BİR KENT	29
KÜÇÜK VE SAKİN BİR SAHİL KENTİ	24
DOĞAL GÜZELLİKLERİ OLAN BİR KENT	12
GÜZEL BİR KENT	9
BATILI VE AÇIK BİR KENT	7
ÖĞRENCİ KENTİ	7
AZ GELİŞMİŞ BİR KENT	6
HER OLANAĞI OLAN BİR KENT	4
EMEKLİ KENTİ	2
TOPLAM	100

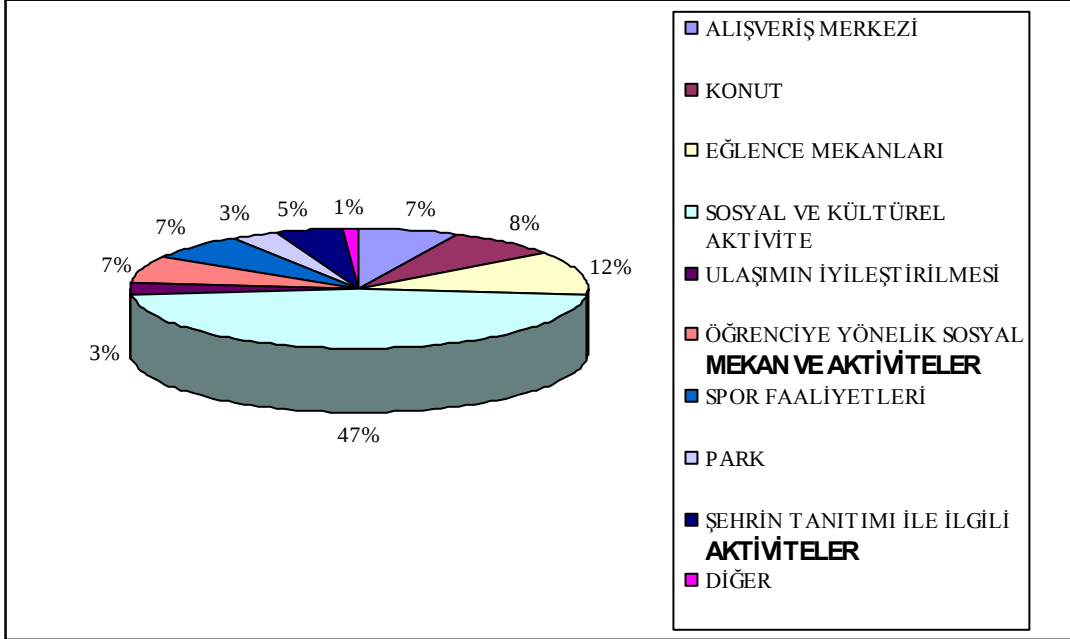

Şekil 3.68. Çanakkale Kent İmajı

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların Çanakkale kenti ile ilgili kent i majları sorulduğunda %29'u "tar i hi ö ne mi olan bir kent", %24'ü "güzel bir kent" ve %2'si "emekli kenti" cevabını vermişlerdir.

Tablo 3.58. Kentte Olması İstenen Fonksiyonlar

	%
SOSYAL VE KÜLTÜREL AKTİVİTE	47
EĞLENCE MEKANLARI	12
KONUT	8
ALIŞVERİŞ MERKEZİ	6
ÖĞRENCİYE YÖNELİK SOSYAL MEKAN VE AKTİVİTELER	6
SPOR FAALİYETLERİ	6
PARK	6
ŞEHİRİN TANITIMI İLE İLGİLİ AKTİVİTELER	5
ULAŞIMIN İYİLEŞTİRİLMESİ	3
DİĞER	1
TOPLAM	100

Şekil 3.69. Kentte Olması İstenen Fonksiyonlar

Öğrenci anketi çalışmasına katılanların kentte olmasını istediği fonksiyonlar incelendiğinde %47'sinin “sosyal ve kültürel aktivite” ve %12'sinin “eğlence mekanları” cevaplarını verdikleri görülmektedir.

- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğrencileri İle Yapılan Anket Soruşturması Bulgularının Değerlendirilmesi

Öğrenci anketi soruşturmasına katılanların %55'inin "kadın", %43'ünün "20-21 yaş" aralığında, %53'ünün "yurt'ta kalınmakta", %9'unun "Marmara Bölgesi'nden gelmiş" olduğu ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin %84'ünün ailesinin "Çanakkale dışında" yaşadığı, %82'sinin "bilgisayarının olmadığı", %98'inin "cep telefonunu olduğu", %83'ünün "internet kullandığı" ortaya çıkmaktadır. Sosyal aktivite olarak hafta içi %23 ve hafta sonu %22 oranında "sinema" bulunmaktadır.

Kentte eksikliği duyulan işlev %30 oranında "sosyal aktivite"dır. Okula ulaşım %58 oranında "yaya" olarak yapılmakta ve %68'i "ulaşım olanaklarının yeterli olduğu" görülmektedir. Mezun olunduktan sonra yaşamak istenen yer için %43 oranında "diğer" (tayın olunan yer) cevabı verilmiştir. ÇOMÜ'yü tercih nedeni %52 oranında "bilinçli tercih"tir. Kentte olması istenen fonksiyon olarak %47 oranında "sosyal ve kültürel faaliyet" cevabı verilmiştir.

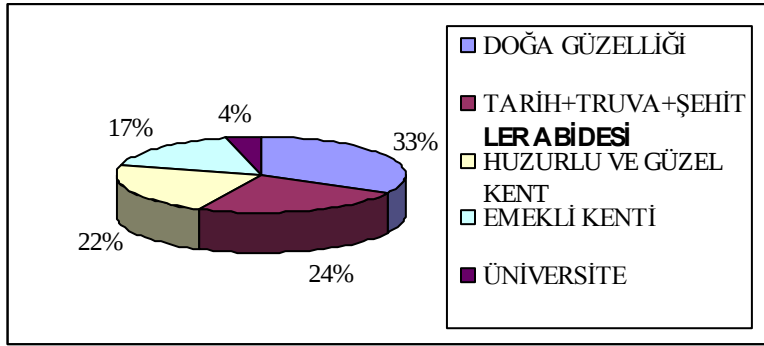
- Anket Çalışması Sonucu Elde Edilen Verilerin Karşılaştırılması

Konut ve ticaret anketine katılanların kent inşaatı ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Çanakkale'ye olan olumlu ve olumsuz etkileri hakkındaki sorulara verdikleri cevaplar karşılaştırılarak eğitim durumu ve Çanakkale'deki yaşamışları etkilleyen faktör olup olmadığı ve aralarında anlamlı bir bağlantı olup olmadığı incelenmiştir.

- Konut Anketi Eğitimi Durumuna Göre Değerlendirme

Tablo 3.59. Çanakkale Kent İmajı (Üniversite Mezunu Olmayan)

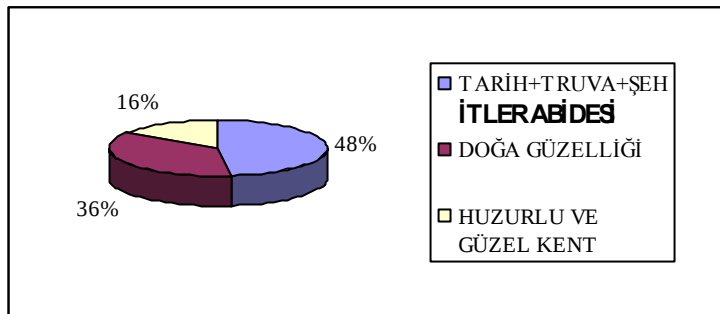
	%
DOĞA GÜZELLİĞİ	33
TARİH+TRUVA+ŞEHİTLER ABİDESİ	24
HUZURLU VE GÜZEL KENT	22
EMEKLİ KENTİ	17
ÜNİVERSİTE	4
TOPLAM	100

Şekil 3.70. Çanakkale Kent İmajı (Üniversite Mezunu Olmayan)

Tablo 3.60. Çanakkale Kent İmajı (Üniversite Mezunu Olan)

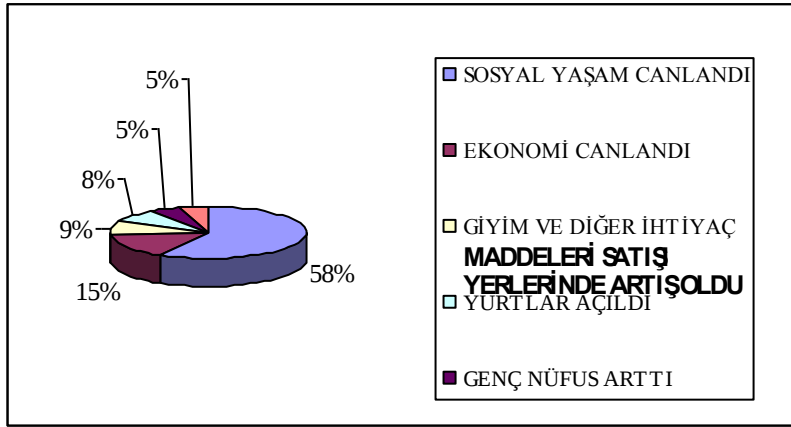
	%
TARİH+TRUVA+ŞEHİTLER ABİDESİ	48
DOĞA GÜZELLİĞİ	36
HUZURLU VE GÜZEL KENT	16
TOPLAM	100

Şekil 3.71. Çanakkale Kent İmajı (Üniversite Mezunu Olan)

Tablo 3.61. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Qan Qumlu Etkileri (Üniversite Məzunı Qımayan)

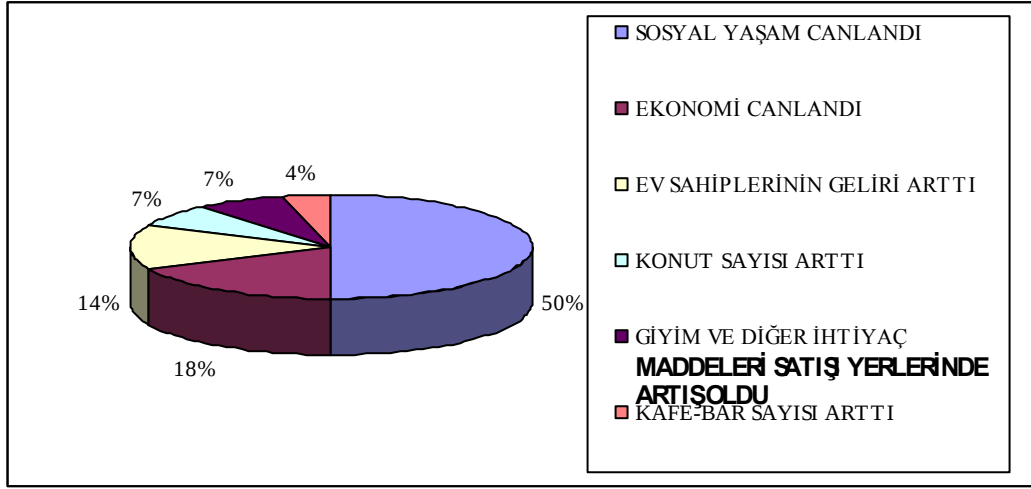
	%
SOSYAL YAŞAM CANLANDI	58
EKONOMİ CANLANDI	15
GIYIM VE DİĞER İHTİYAÇ MADDELERİ SATIŞI YERLERİNDE ARTIŞ OLDU	9
YURTLAR AÇILDI	8
GENÇ NÜFUS ARTTI	5
KONUT SAYISI ARTTI	5
TOPLAM	100

Şekil 3.72. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Qan Qumlu Etkileri (Üniversite Məzunı Qımayan)

Tablo 3.62. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Qan Qumlu Etkileri (Üniversite Məzunı Qan)

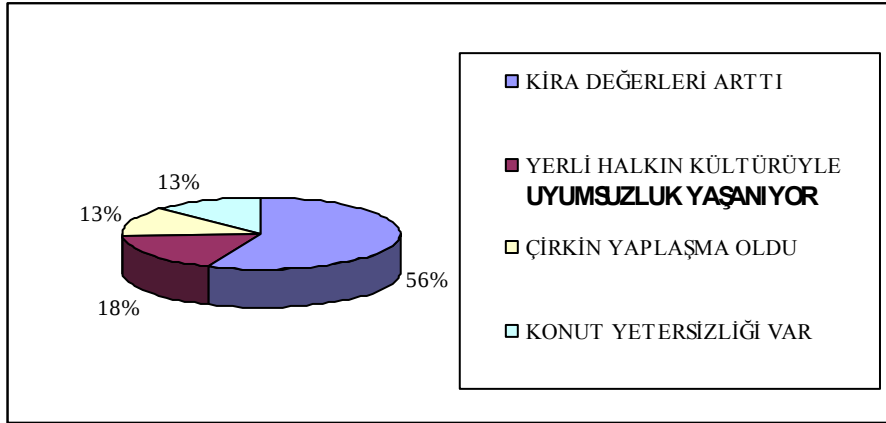
	%
SOSYAL YAŞAM CANLANDI	50
EKONOMİ CANLANDI	18
EV SAHİPLERİNİN GELİRİ ARTTI	14
KONUT SAYISI ARTTI	7
GIYIM VE DİĞER İHTİYAÇ MADDELERİ SATIŞI YERLERİNDE ARTIŞ OLDU	7
KAFE-BAR SAYISI ARTTI	4
TOPLAM	100

Şekil 3.73. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Üniversite Mezunu Olan)

Tablo 3.63. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Olmayan)

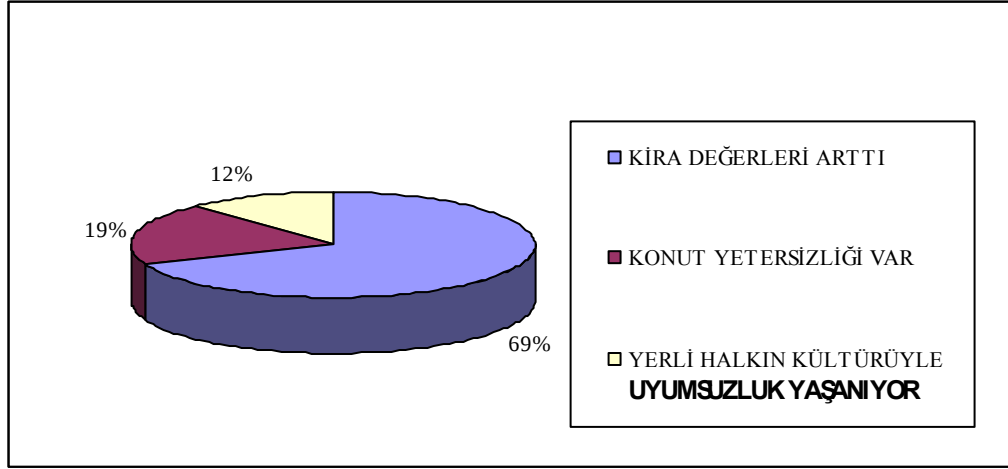
	%
KİRA DEĞERLERİ ARTTI	56
YERLİ HALKIN KÜLTÜRÜYLE UYUMSUZLUK YAŞANIYOR	18
ÇİRKİN YAPLAŞMA OLDU	13
KONUT YETERSİZLİĞİ VAR	13
TOPLAM	100

Şekil 3.74. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Olmayan)

Tablo 3.64 ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Olan)

	%
KİRA DEĞERLERİ ARTTI	69
KONUT YETERSİZLİĞİ VAR	19
YERLİ HALKIN KÜLTÜRÜYLE UYUMSUZLUK YAŞANIYOR	12
TOPLAM	100

3.75. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Olan)

Konut anketine katılanların Çanakkale kent i majı hakkı ndaki görüşleri sor ul duğunda üni versite mezunu ol mayanların %33'ü “doğa güzelli ği” ve üni versite mezunu olanların “tarih+Truva+Şehitler Abi des i” cevabı nı ver di kleri gör ü l mekt ed i r.

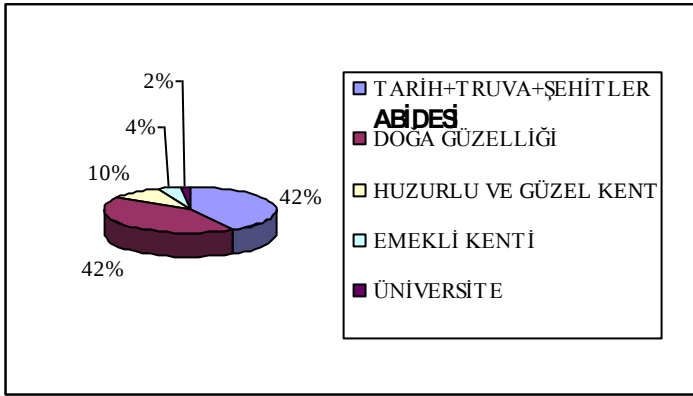
ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye olan “olumlu” etkileri sor ul duğunda üni versite mezunu ol mayanların %58'i ve üni versite mezunu olanların %50's i “sosyal yaşa m canlandı cevabı nı ver mişler di r.

ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye olan “olumsuz” etkileri sor ul duğunda üni versite mezunu ol mayanların %56's ı ve üni versite mezunu olanların %69'u “kira değ erleri arttı” cevabı nı ver mişler di r.

○ Konut Anketi Yaşam Süresi ne Göre Değerlendirme

Tablo 3.65 Çanakkale Kent İmajı (1-10 yıl)

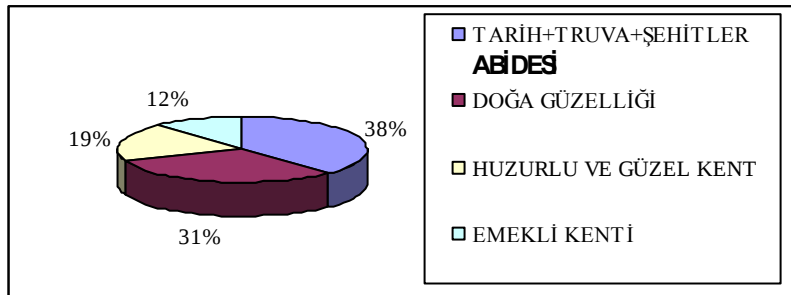
	%
TARİH+TRUVA+ŞEHİTLER ABİDESİ	42
DOĞA GÜZELLİĞİ	42
HUZURLU VE GÜZEL KENT	10
EMEKLİ KENTİ	4
ÜNİVERSİTE	2
TOPLAM	100

Şekil 3.76. Çanakkale Kent İmajı (1-10 yıl)

Tablo 3.66 Çanakkale Kent İmajı (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla)

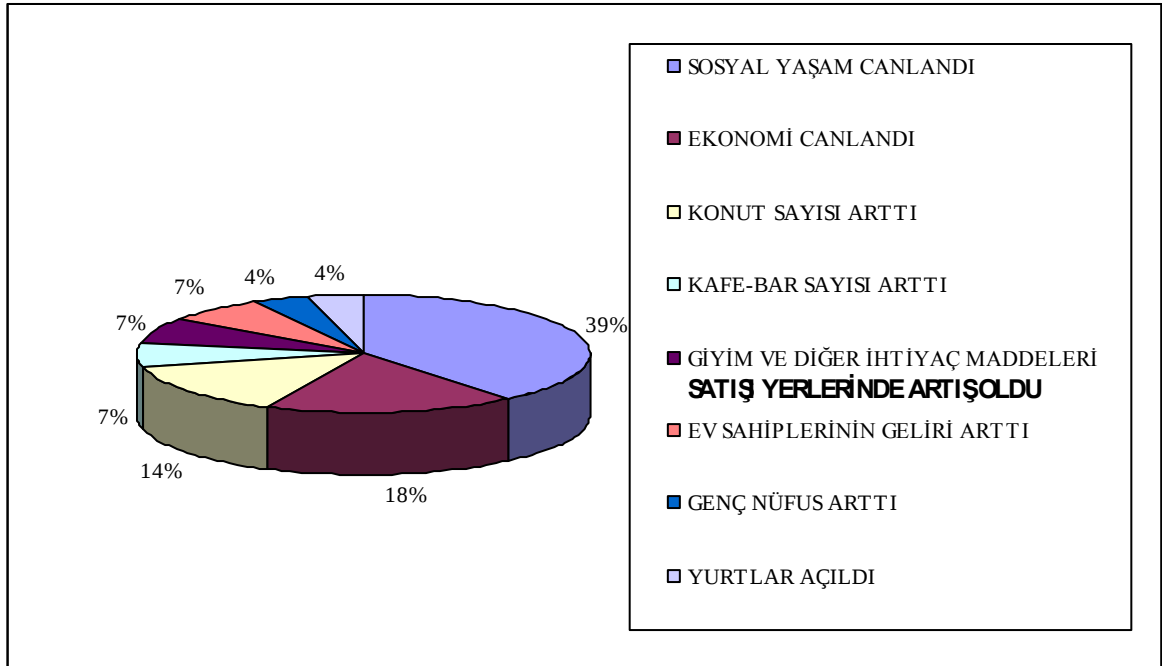
	%
TARİH+TRUVA+ŞEHİTLER ABİDESİ	38
DOĞA GÜZELLİĞİ	31
HUZURLU VE GÜZEL KENT	19
EMEKLİ KENTİ	12
TOPLAM	100

Şekil 3.77. Çanakkale Kent İmajı (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla)

Tablo 3.67. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Qan Qumlu Ekileri (1-10 yıl)

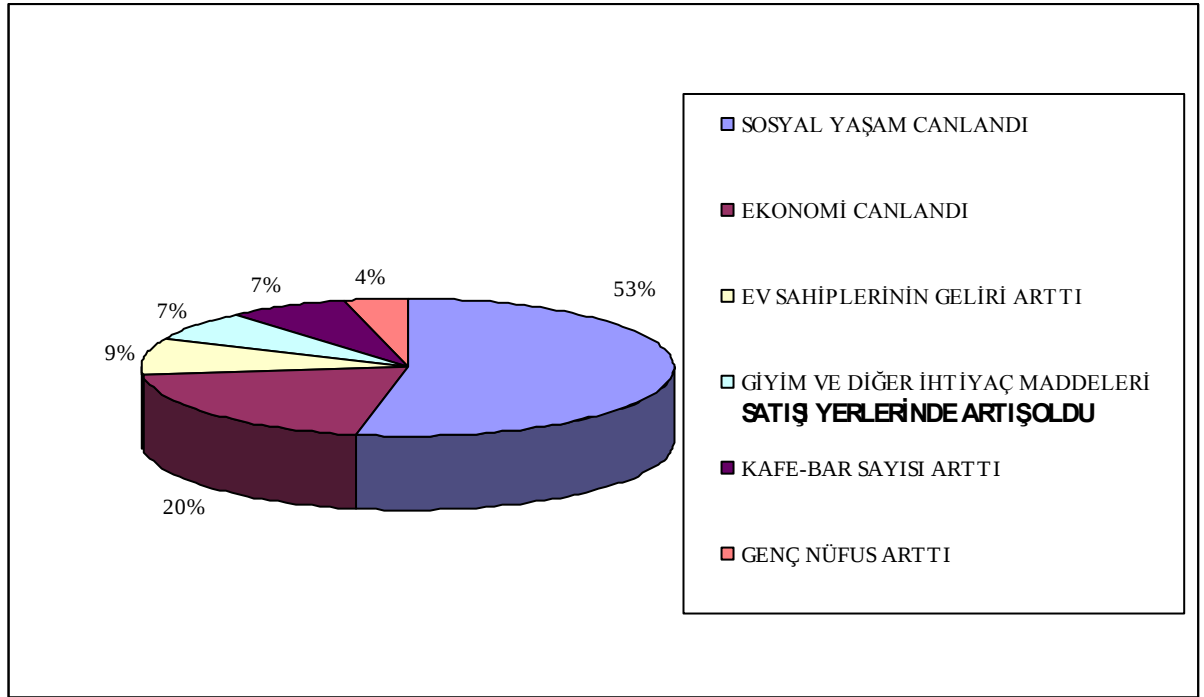
	%
SOSYAL YAŞAM CANLANDI	39
EKONOMİ CANLANDI	18
KONUT SAYISI ARTTI	14
KAFE-BAR SAYISI ARTTI	7
GİYİM VE DİĞER İHTİYAÇ MADDELERİ SATIŞ YERLERİNDE ARTIŞ OLDU	7
EV SAHİPLERİNİN GELİRİ ARTTI	7
GENÇ NÜFUS ARTTI	4
YURTLAR AÇILDI	4
TOPLAM	100

Şekil 3.78. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Qan Qumlu Ekileri (1-10 yıl)

Tablo 3.68. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Doğma-Büyüme + 10 yıldan fazla)

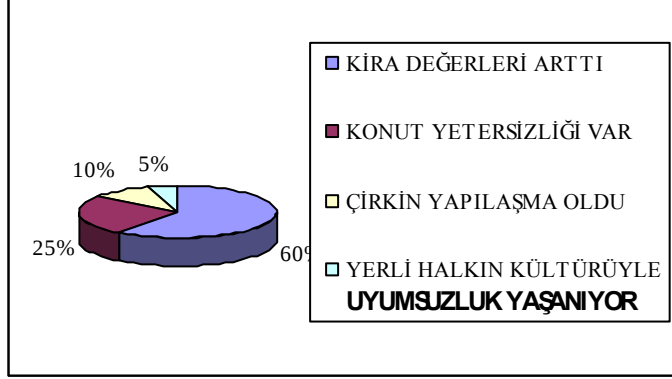
	%
SOSYAL YAŞAM CANLANDI	53
EKONOMİ CANLANDI	20
EV SAHİPLERİNİN GELİRİ ARTTI	9
GİYİM VE DİĞER İHTİYAÇ MADDELERİ SATIŞ YERLERİNDE ARTIŞ OLDU	7
KAFE-BAR SAYISI ARTTI	7
GENÇ NÜFUS ARTTI	4
TOPLAM	100

Şekil 3.79. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Doğma-Büyüme + 10 yıldan fazla)

Tablo 3.69. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Qan Qumsuz Hkileri (1-10 yıl)

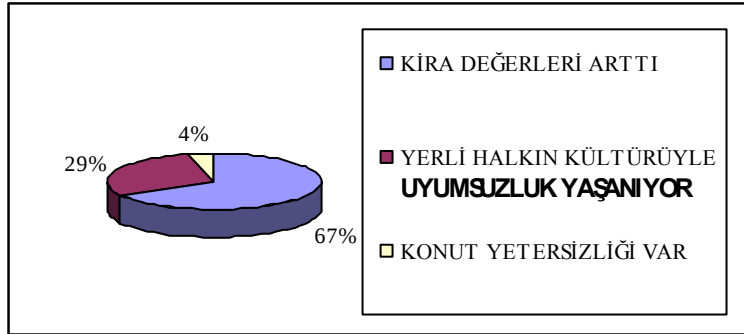
	%
KİRA DEĞERLERİ ARTTI	60
KONUT YETERSİZLİĞİ VAR	25
ÇİRKİN YAPILAŞMA OLDU	10
YERLİ HALKIN KÜLTÜRÜYLE UYUMSUZLUK YAŞANIYOR	5
TOPLAM	100

Şekil 3.80. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Qan Qumsuz Hkileri (1-10 yıl)

Tablo 3.70. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Qan Qumsuz Hkileri (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla)

	%
KİRA DEĞERLERİ ARTTI	67
YERLİ HALKIN KÜLTÜRÜYLE UYUMSUZLUK YAŞANIYOR	29
KONUT YETERSİZLİĞİ VAR	4
TOPLAM	100

Şekil 3.81. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Qan Qumsuz Hkileri (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla)

Konut anketine katılanların Çanakkale kent i majı hakkındaki görüşleri sorulduğunda 1-10 yıl arasında yaşayanların %42'si "tarih+Truva+Şehitler Abidesi" ve %42'si "doğa güzelliği" ve doğma-büyüme+10 yıldan fazla yaşayanların %8'i "tarih+Truva+Şehitler Abidesi" cevaplarını vermişlerdir.

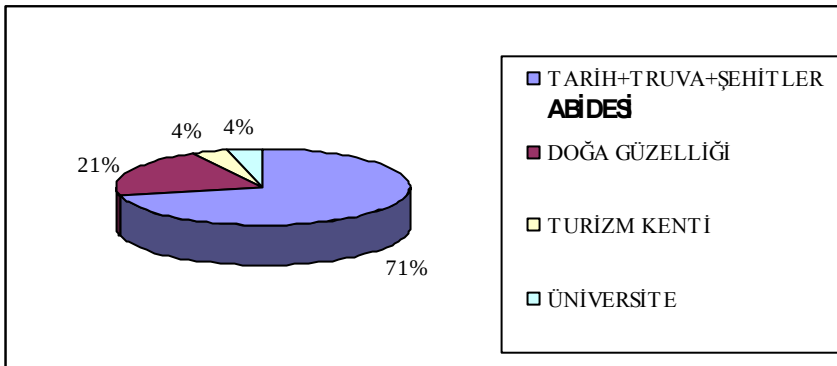
ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye olan olumlu etkileri sorulduğunda 1-10 yıl arasında yaşayanların %9'u "sosyal yaşam canlandı" ve doğma-büyüme+10 yıldan fazla yaşayanların %3'ü "sosyal yaşam canlandı" cevaplarını vermişlerdir.

ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye olan olumsuz etkileri sorulduğunda 1-10 yıl arasında yaşayanların %60'ı "kira değerleri arttı" ve doğma-büyüme+10 yıldan fazla yaşayanların %67'si "kira değerleri arttı" cevaplarını vermişlerdir.

o Ticaret Anketi Eğitimi Durumuna Göre Değerlendirme

Tablo 3.71. Çanakkale Kent i majı (Üniversite M ezunu O mayan)

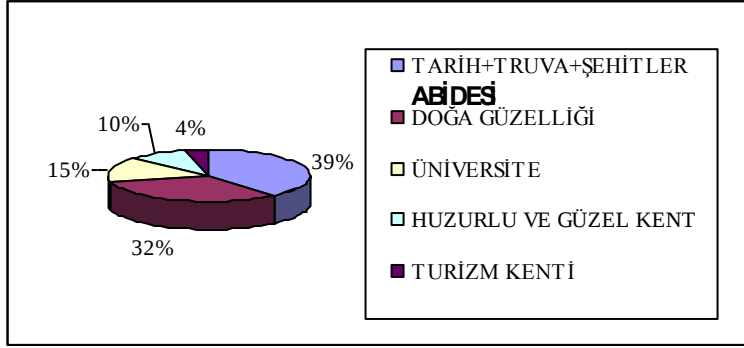
	%
TARİH+TRUVA+ŞEHİTLER ABİDESİ	71
DOĞA GÜZELLİĞİ	21
TURİZM KENTİ	4
ÜNİVERSİTE	4
TOPLAM	100

Şekil 3.82. Çanakkale Kent i majı (Üniversite M ezunu O mayan)

Tablo 3.72 Çanakkale Kent İmajı (Üniversite Mezunu Olan)

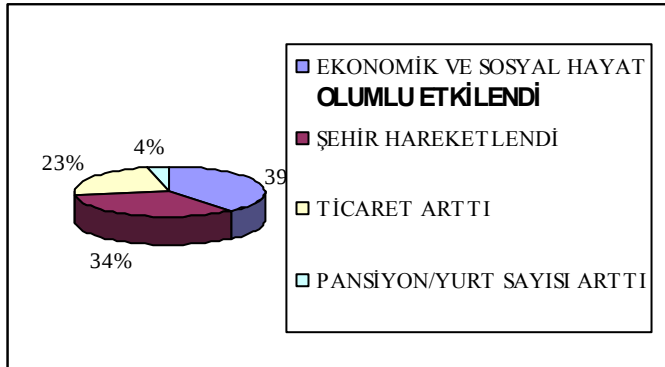
	%
TARİH+TRUVA+ŞEHİTLER ABİDESİ	39
DOĞA GÜZELLİĞİ	32
ÜNİVERSİTE	15
HUZURLU VE GÜZEL KENT	10
TURİZM KENTİ	4
TOPLAM	100

Şekil 3.83 Çanakkale Kent İmajı (Üniversite Mezunu Olan)

Tablo 3.73 ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Üniversite Mezunu Olmayan)

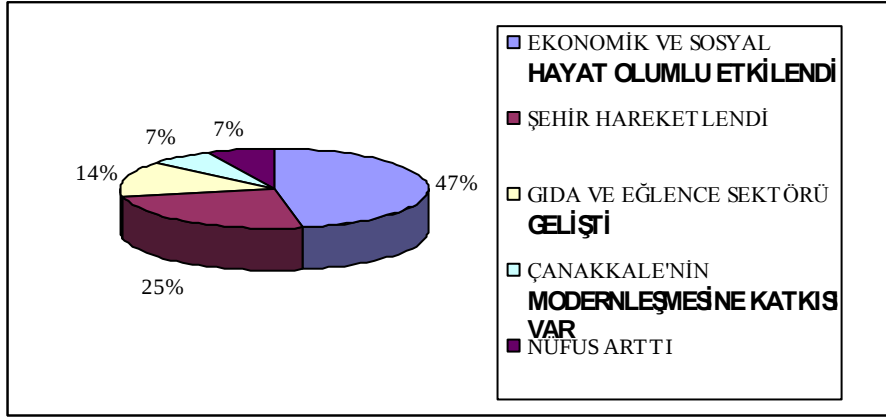
	%
EKONOMİK VE SOSYAL HAYAT OLUMLU ETKİLENDİ	39
ŞEHİR HAREKETLENDİ	34
TİCARET ARTTI	23
PANSİYON/YURT SAYISI ARTTI	4
TOPLAM	100

Şekil 3.84. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Üniversite Mezunu Olmayan)

Tablo 3.74. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Üniversite Mezunu Olan)

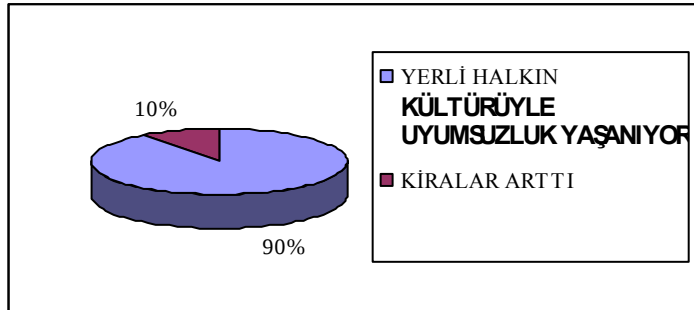
	%
EKONOMİK VE SOSYAL HAYAT OLUMLU ETKİLENDİ	47
ŞEHİR HAREKETLENDİ	25
GIDA VE EĞLENCE SEKTÖRÜ GELİŞTİ	14
ÇANAKKALE'NİN MODERNLEŞMESİNE KATKISI VAR	7
NÜFUS ARTTI	7
TOPLAM	100

Şekil 3.85. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Üniversite Mezunu Olan)

Tablo 3.75. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Olmayan)

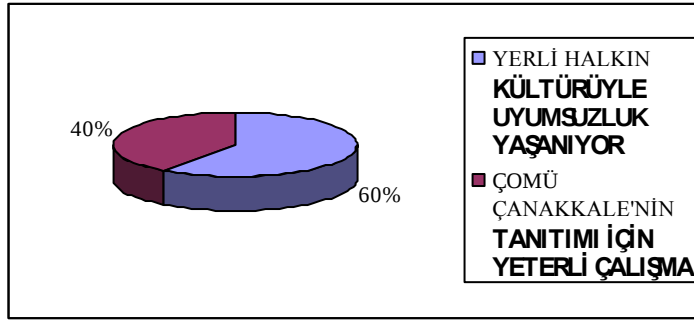
	%
YERLİ HALKIN KÜLTÜRÜYLE UYUMSUZLUK YAŞANIYOR	90
KİRALAR ARTTI	10
TOPLAM	100

Şekil 3.86. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Olmayan)

Tablo 3.76. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Olan)

	%
YERLİ HALKIN KÜLTÜRÜYLE UYUMSUZLUK YAŞANIYOR	60
ÇOMÜ ÇANAKKALE'NİN TANITIMI İÇİN YETERLİ ÇALIŞMA YAPMİYOR	40
TOPLAM	100

Şekil 3.87. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumsuz Etkileri (Üniversite Mezunu Olan)

Ticaret anketine katılanların Çanakkale kent i majı hakkı ndaki görüşleri sorulduğunda üniversite mezunu ol mayanların %71'i “tarih+Truva+Şehitler Abi des i” ve üniversite mezunu olanların %39'u “tarih+Truva+Şehitler Abi des i” cevaplarını ver mişlerdir.

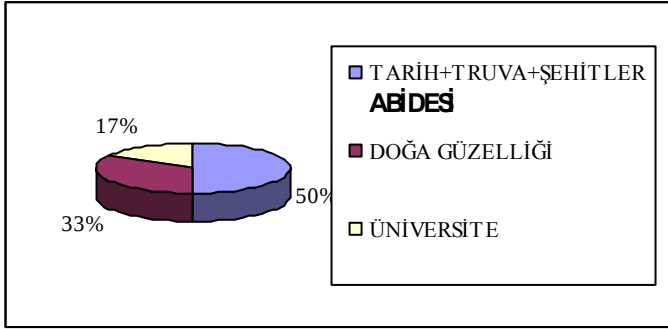
ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye olan olumlu etkileri sorulduğunda üniversite mezunu ol mayanların %39'u “ekonomik ve sosyal hayatı olumlu etkiledi” ve üniversite mezunu olanların %47'si “ekonomik ve sosyal hayatı olumlu etkiledi” cevaplarını ver mişlerdir.

ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye olan olumsuz etkileri sorulduğunda üniversite mezunu ol mayanların %90'ı “yerli halkın kültürüyle uyumsuzluk yaşıyor” ve üniversite mezunu olanların %60'ı “yerli halkın kültürüyle uyumsuzluk yaşıyor” cevaplarını ver mişlerdir.

○ Ticaret Anketi Yaşam Süresi ne Göre Değerlendirme

Tablo 3 77. Çanakkale Kent İmajı (1-10 yıl)

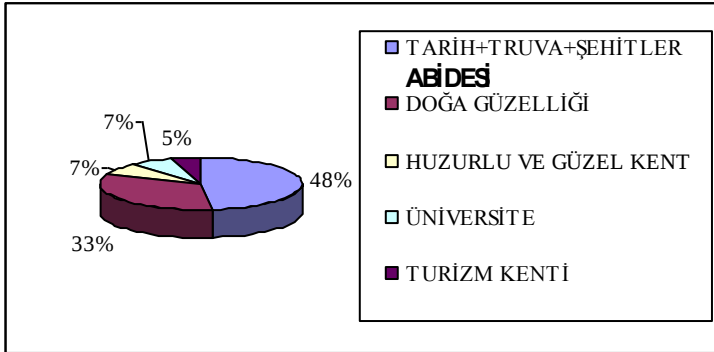
	%
TARİH+TRUVA+ŞEHİTLER ABİDESİ	50
DOĞA GÜZELLİĞİ	33
ÜNİVERSİTE	17
TOPLAM	100

Şekil 3 88. Çanakkale Kent İmajı (1-10 yıl)

Tablo 3 78. Çanakkale Kent İmajı (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla)

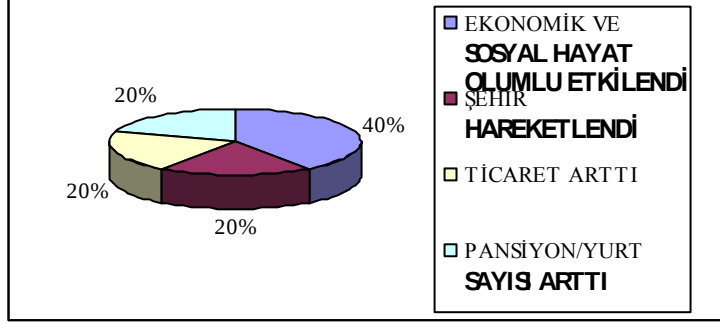
	%
TARİH+TRUVA+ŞEHİTLER ABİDESİ	48
DOĞA GÜZELLİĞİ	33
HUZURLU VE GÜZEL KENT	7
ÜNİVERSİTE	7
TURİZM KENTİ	5
TOPLAM	100

Şekil 3 89. Çanakkale Kent İmajı (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla)

Tablo 3.79. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (1-10 yıl)

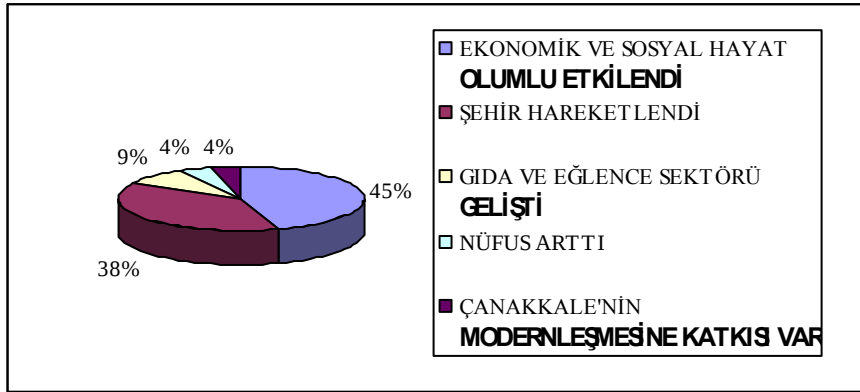
	%
EKONOMİK VE SOSYAL HAYAT OLUMLU ETKİLENDİ	40
ŞEHİR HAREKETLENDİ	20
TİCARET ARTTI	20
PANSİYON YURT SAYISI ARTTI	20
TOPLAM	100

Şekil 3.90. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (1-10 yıl)

Tablo 3.80. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla)

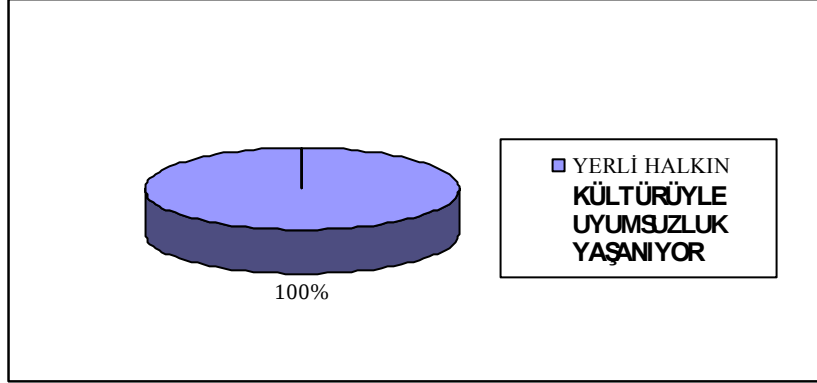
	%
EKONOMİK VE SOSYAL HAYAT OLUMLU ETKİLENDİ	45
ŞEHİR HAREKETLENDİ	38
GIDA VE EĞLENCE SEKTÖRÜ GELİŞTİ	9
NÜFUS ARTTI	4
ÇANAKKALE'NİN MODERNLEŞMESİNE KATKISI VAR	4
TOPLAM	100

Şekil 3.91. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Olan Olumlu Etkileri (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla)

Tablo 3.81. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Öan Öumsuz Etkileri (1-10 yıl)

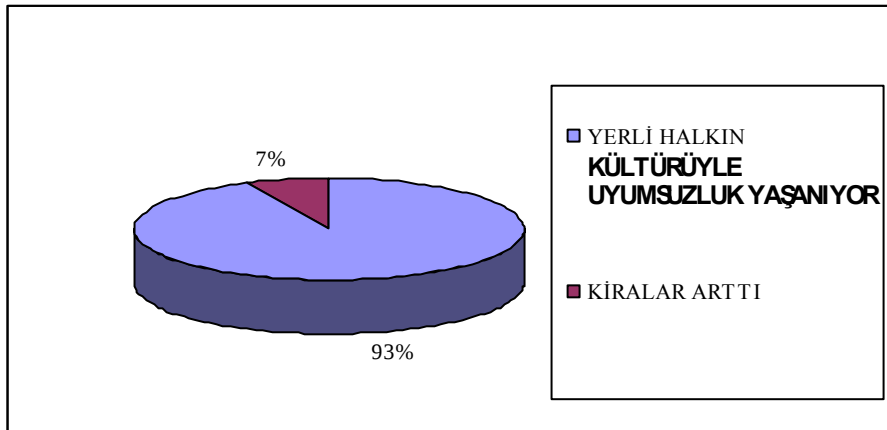
	%
YERLİ HALKIN KÜLTÜRÜYLE UYUMSUZLUK YAŞANIYOR	100
TOPLAM	100

Şekil 3.92. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Öan Öumsuz Etkileri (1-10 yıl)

Tablo 3.82. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Öan Öumsuz Etkileri (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla)

	%
YERLİ HALKIN KÜLTÜRÜYLE UYUMSUZLUK YAŞANIYOR	93
KİRALAR ARTTI	7
TOPLAM	100

Şekil 3.93. ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye Öan Öumsuz Etkileri (Doğma-büyüme + 10 yıldan fazla)

Ticaret anketine katılanların Çanakkale kent i majı hakkındaki görüşleri sorulduğunda 1-10 arasında yaşayanların %50'si "tarih+Truva+Şehitler Abi des i" ve doğma-büyü me+10 yıldan fazla yaşayanların %48'i "tarih+Truva+Şehitler Abi des i" cevaplarını vermişlerdir.

ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye olan olumlu etkileri sorulduğunda 1-10 yıl arasında yaşayanların %40'ı "ekonomik ve sosyal hayatı olumlu etkiledi" ve doğma-büyü me+10 yıldan fazla yaşayanların %45'i "ekonomik ve sosyal hayatı olumlu etkiledi" cevaplarını vermişlerdir.

ÇOMÜ'nün Çanakkale'ye olan olumsuz etkileri sorulduğunda 1-10 yıl arasında yaşayanların %100'ü "yerli halkın kültürüyle uyumsuzluk yaşıyor" ve doğma-büyü me+10 yıldan fazla yaşayanların %93'ü "yerli halkın kültürüyle uyumsuzluk yaşıyor" cevaplarını vermişlerdir.

3.3.3.2 Mülakat Çalışması Bulguları

Mülakat çalışmasında yüzyüze görüşmeler yapılarak Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Çanakkale kent mekanına ilişkilerine dair kurumsal ve kişisel görüşler elde edilmiştir. Mevcut durum değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik beklentiler saptanmaya çalışılmıştır. (Ek P)

Çanakkale Belediyesi yetkilileriyle yapılan görüşmelerde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kuruluşuyla nüfus, konut sayısı, konut kira değerlerinin ve ulaşım sorununun arttığı yönünde olumsuz etkilerin olduğu; üniversitenin kentler yeterince bütünleşmediği, kendi içine kapandığı; ancak bununla beraber akademik kadrolardan yararlandığı ve üniversite kulüpleriyle ortak çalışmalar yapıldığı sonucu elde edilmiştir. Geleceğe yönelik olarak kentle daha fazla bütünleşmesi ve kente yönelik hizmetlerin artması beklentileri bulunmaktadır.

Merkezi yönetimi bünyesinde Bayındırlık Müdürlüğü yetkilisiyle yapılan görüşmede Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kenti sosyal ve kültürel anlamda olumlu etkilediği ve akademik kadrolardan yararlanılarak ortak çalışmaların yapıldığı sonucu elde edilmiştir. Olumsuz herhangi bir etkinin bulunmadığı belirtilirken üniversitenin araştırmaya yönelik çalışmalarının artması yönünde beklenti bulunmaktadır.

Çanakkale kentinde bulunan çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla yapılan görüşmelerde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kenti sosyal ve ekonomik yönden olumlu etkilediği, kente hareketlilik getirdiği; ulaşım sektöründe, esnaf sayısında, ye-me-i-ç-me kafe-bar sayısında artışın olduğu sonucu elde edilmiştir. Yeni kampüs alanının öğrencilerin merkezde konaklaması sebebiyle olumsuz etkisinin olmadığı görüşü belirtilmiştir. Yerli halkla öğrencilerin sosyal uyumsuzluğunun oluşabildiği ancak zamanla bunun ortadan kalktığı belirtilmiştir. Üniversite-kent ilişkisi açısından üniversitenin araştırmaya yönelik çalışmalar yapması ve kültürel etkinliklerin artması yönünde beklentiler bulunmaktadır.

Uzman sivil toplum kuruluşu olarak Şehir Plancıları Odası temsilcisiyle yapılan görüşmede Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin sosyal etkinliklerinin kentin sosyo-kültürel yaşamına olumlu etkisinin olduğu, kente gelen bir hareketlilik getirerek emekli kentinden öğrenci kentine doğru bir dönüşüm yaşandığı sonucu elde edilmiştir. Üniversitenin öğrenci için yeterli sosyal ortamın olmadığı çevre ilçelerde yüksekokullar açması olumsuz bir etki olarak belirtilmiştir. Geleceğe yönelik üniversite-kent ilişkisi için üniversitenin eğitim ve sosyal etkinliklerinin artması yönünde beklentiler bulunmaktadır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi rektörü ve Eğitim Fakültesi dekanıyla yapılan görüşmelerde üniversitenin kente çok yönlü bir katkısının olduğu, kentle ilgili çalışmalara bilimsel bakış açısı getirdiği, iş potansiyeli ve nüfus artışının olduğu, kentin batıya yakın olması, altyapısı, insan ve coğrafi yapısı nedeniyle üniversite oluşumunun zor olmadığı, özellikle tarıma dayalı sanayiye destek olunması ve kentin tarihi değerlerinin tanıtılması yönünde çalışmaların yapıldığı sonucu elde edilmiştir.

Üniversitenin kent planıyla bütün bir çalışma olmadan yapılması, kentin küçük oluşu nedeniyle sosyal ve spor tesisi yetersizliğinin oluşu olumsuz bir etki olarak belirtilmiştir.

Geleceğe yönelik olarak üniversite-kent ilişkisi için üniversite yönetimi olarak kentin turizm ve kültür merkezi olması ve kentin altyapı sorunları için çözüm üretilmesi için çalışmaların yapıldığı ve bilimsel olarak üniversite-kenti oluşturmaya çalışıldığı yönünde beklentiler bulunmaktadır.

3.3.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Çanakkale kent merkezinde arazi kullanımı biçiminin değişiminin gözlemlendiği alan çalışmasında yapılan arazi tespit, konut-ticaret anket çalışması, öğrenci anketi ve mülakatlar değerlendirilerek Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Çanakkale kentine olan doğrudan ve dolaylı etkileri tespit edilmiştir.

Alt bölge analizi nin yapıldığı alanda geçmişte konut fonksiyonu olan alanların ticaret fonksiyonuna dönüşümü saptanmıştır. Ticaretin niteliği yoğun olarak servis sektörüdür. İmalat ve depo olarak kullanılan alanlar bar, meyhane ve kafe gibi servis sektörüne dönüşmüştür. Arazi kullanımı biçimindeki değişim giyim gıda, kafe/bar gibi ticaret fonksiyonunun üniversite öğrencileri için çekim noktası olan kent merkezinde yoğunlaşması şeklinde olduğu saptanmıştır. Kent merkezinde yoğun olarak yurt ve pansiyon sayısının artmış olduğu tespit edilmiştir.

Konut, ticaret ve öğrenci anketi soruşturmasının genel değerlendirilmesinde ankete katılanların Çanakkale kent i majı tarihi değerleri ve önemi olan bir kent olarak çıkmıştır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi kurulduktan sonra kentte meydana gelen değişim olarak sosyal ve ekonomik yapısının geliştiği, olumlu etki olarak sosyal yaşamın canlandığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte çoğunluğu Türkiye'nin en gelişmiş bölgeleri olan Marmara Bölgesi'nden gelen öğrencilerin kentte sosyal ve kültürel aktivitelerin eksikliği ni hissettikleri saptanmıştır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kurulmasıyla kent merkezinde iş potansiyeli artmış ve bu artış öğrenciye yönelik ticaret şeklinde gelişmiştir.

Mülakat çalışması sonucunda elde edilen diğer bir saptama da kent ile ilgili çalışmalarda üniversitenin akademik kadrolarından yararlanıldığı, emekli kentliden üniversite kentine doğru bir eğilimin olduğu, ancak üniversitenin kentle yeterince bütünleşemediği yönündedir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi' nin kurulmasıyla kente olan olumsuz etkisi olarak ticaret anketine katılanlar yerli halkın kültürüyle uyumsuzluk yaşandığı; bununla beraber konut anketine katılanlar kiralara n arttığını belirtmişlerdir.

Kent dışında yer seçen yeni kampüs alanının yapılanmasını henüz tanımlamış olması ve barınma, yeme-içme fonksiyonlarının yeterli olması ve ulaşım olanaklarının yeterli olması nedeniyle öğrencinin kentle bağını kopartmadığı saptanmıştır.

Konut, ticaret, öğrenci anketi çalışmaları ve mülakatların değerlendirilmesi sonucunda Çanakkale kent i majında ağırlıklı olarak tarih ve doğal güzelliğ in ön plana çıktığı ve üniversite faktörünün geri planda kaldığı görülmektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi' nin genel olarak sosyal ve ekonomik hayatı olumlu etkilediği, kente hareket getirdiği ancak bununla beraber yerli halkın kültürüyle uyumsuzluk yaşandığı yönünde görüşlerin olduğu ve kira değerlerinin arttığı şeklinde olumsuz etkilerinin olduğu ortaya çıkmaktadır. Öğrenci ve yerel halk arasında yaşanan sosyal uyumsuzluğun zamanla düzel diği yönünde görüşler de bulunmaktadır.

Kentte sosyal ve kültürel faaliyetlerin arttığı ve bu artışın devam etmesi yönünde geleceğe yönelik beklentiler bulunmaktadır.

4 SONUÇ

Üniversite oluşumu uzun yıllar içinde gerçekleşen ekonomik ve toplumsal bir olaydır. Üniversiteler çok hızlı değişen ve gelişen, statik olmayan bir yapıya sahiptirler. Sürekli değişim ve gelişmelerine karşın uzun süreler yaşayacak büyük kültür ve eğitim yatırımlarıdır.

Bir işletme olarak üniversite gerek üniversite öğrencileri, çalışanlar ve bunların yakınlarının oluşturduğu nüfusun gereksinimlerinin sağlanması için ortaya çıkan iş sahaları sebebiyle kurulduğu çevrenin halkı için ekonomik olarak da anlamtaşımaktadır.

Üniversiteler hem kuruldukları yerde geliştirici güç rolü oynamaları hem de eğitim potansiyelini canlandırmaları sebebiyle bölgesel kalkınma aracı olabilmektedirler.

Üniversitelerin eğitim ve araştırma gibi esas görevlerini en iyi şekilde yerine getirebildiği, en çok sayıda öğrenciye öğrenim imkanının yanında uygun sosyal ve ekonomik yaşama şartlarını sağladığı yerdir. Sosyo-ekonomik seviyesi yüksek olan bir kentte üniversite büyüme gelişme olanağına sahiptir ve öğrenci için çekici bir unsur haline gelmektedir.

Çağdaş yaklaşımla değerlendirilen, disiplinler arası ilişkilerin devamlılığını sağlayan, bilim ve kültür ortamı sunan, çevresiyle fiziksel ve sosyal anlamda ilişkileri sağlamış kampüslerin kurulması gerekliliği bulunmaktadır.

Üniversite diğer öğretim tesislerinden farklı olarak ülke ve bölge geneline hitap ederler. Bu nedenle oluşturulmalarında kuruldukları yerleşmelerin gereksinimlerinden çok ülke ve bölgelerin talepleri etkili olmaktadır.

Üniversite kuruluşunun planlanması başlı başına bir yerleşme tasarımıdır. Üniversite planlamasında esnekliğe ve büyüyebilirliğe önem verilmalıdır.

Üniversitenin kuruluşuyla birlikte başlayan yatırım ve tüketim harcamaları kent ekonomisinde canlılık yaratmaktadır. Bununla birlikte üniversite bir kentin en önemli

kültür merkezi olarak, kent halkına düzeyli bir kültür aktarımında yardımcı olabilir.

Bir üniversite için optimum bir üniversitenin eğitimi ve araştırma gibi esas görevlerini en iyi şekilde yerine getirebildiği, en çok sayıda öğrenciye öğrenim imkânının yanında uygun sosyal, kültürel ve ekonomik yaşam şartlarının sağlandığı yerdir.

Üniversite öncelikli görevi olan düşünce ve araştırma çalışmalarını bulunduğu yerdeki topluma benîfetseli ve yaymayı amaçlamalıdır. Bu sayede toplumun teknik, sosyal ve ekonomik yönden gelişimine katkıda bulunur. Kent dışında, kentten kopuk ve çevresinden yalıtılmış bir üniversite bu amaç ve görevlerini yerine getiremez.

Üniversiteye ait tesislerin kentliler tarafından kullanılması, üniversitenin de kent imkanlarından yararlanması ikisi arasında doğal ve yakın bir bağ kurar.

Merkezi fonksiyonlarının seviyesinin yüksek olduğu bir kentte öğrenci daha uygun barınma koşulları, kişiliğini geliştirme için uygun sosyal ve kültürel bir çevre bulabilir. Üniversiteye ilmi ve idari personel daha kolay temin edilebilir. Personel ve tesis gereksinimini kolay ve çabuk karşılayan bir üniversite daha kolay gelişme imkânı bulur ve öğrenciler için çekici hale gelir.

Üniversite kurulması sonucu kent-üniversite ilişkisinin çeşitli boyutları kentlerin fiziksel ve sosyal dokusunu etkilemektedir.

Yeni bir arazi kullanımları olarak üniversite kuruluşunun kentlerin fiziksel ve sosyal dokusu üzerindeki etkilerinin araştırıldığı bu tez çalışmasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Çanakkale kent merkezi fiziksel ve sosyal dokusunu etkilediği varsayımlararak ele alınmıştır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kurulmasıyla kent merkezi arazi kullanımı biçimi üzerinde öğrencilerin gereksinimi ve beklentilerine cevap verecek yönde değişim ve dönüşümlerin olacağı; kent nüfusunda belirli dönemlerde oluşacak artışın kent merkezi sosyal yapısında ve ekonomik yapısında özellikle konut / kira değerleri üzerinde etkili olacağı tez çalışmasının hipotezleri olarak ele alınmıştır..

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kurulması sonucu kent merkezi arazi kullanımı biçiminde öğrenciye yönelik ticaretin arttığı; gıda, giyim eğlence sektörlerinde gelişmenin olduğu; yurt/pansiyon sayısında artış olduğu tespit edilmiştir.

Kente gelen öğrenci nüfusunun barınma ihtiyacı kentteki konut kira değerlerini etkilemiş ve bu kira değerlerinin artışı şeklinde olmuştur.

Kent nüfusunun öğrenci potansiyeli sebebiyle artması sonucu kent merkezi sosyal yapısı hareketlilik kazanmıştır. Kültürel faaliyetlerin artışı, kent halkının üniversitenin sosyal ve kültürel faaliyetlerinden yararlanması ve üniversitenin Çanakkale kentini geliştirmesi ve tanıtımına yönelik bilimsel çalışmalar yapması gibi faktörler sosyal yapıdaki hareketliliği sağlamaktadır.

Üniversite öğrencilerinin kent ekonomisine olumlu katkılarının yanı sıra kira değerlerinin artması yönünde olumsuz faktörler de ortaya çıkmıştır.

Çanakkale kent merkezi arazi kullanımı biçiminde öğrencilerin gereksinimi ve beklentilerine cevap verecek yönde değişim ve dönüşümlerin olduğu tespit edilerek öngörülen hipotezin gerçekleşmiş olduğu sonucuna varılmıştır.

Kent merkezi sosyal yapısı ve ekonomik yapısında özellikle konut-kira değerleri üzerinde etkili dacağı yönündeki hipotezin kanıtlandığı sonucuna varılmıştır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kent merkezi fiziksel ve sosyal dokuyu etkilediği kanıtlanmakla beraber Çanakkale kentini maji sorgusunda verilen cevaplar da tarih ve doğal güzellik gibi unsurların ağırlıklı olarak ön plana çıktığı görülmektedir. Bunda Çanakkale kentinin tarihi önemi, geçiş merkezi olması ve doğal güzelliği gibi unsurlarının geçmişten günümüze baskın olması ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin fiziksel ve sosyal gelişimini henüz tanımlanmamış olmasının etkisi vardır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin kampüsleşme politikası sebebiyle kent merkezi dışında yer seçimi yapılan yeni kampüs alanı üniversite-kent merkezi ilişkisini olumsuz etkilemediği görülmüş ve yeni kampüs alanının vaziyet planının incelenmesi sonucu öğrencilerin barınma yönüne yönelik henüz bir çalışmanın yapılması ve ulaşım kolaylığının bulunmasının kent merkezi ve yeni kampüs alanı ilişkisine etken faktörler

olduğu tespit edilmiştir. Ancak Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin yeni kampüs alanındaki yapılanmasının tamamlanmasıyla geleceğe yönelik kampüs-kent ilişkisinin yeni bir araştırma konusu olacağı öngörülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, N,** 1972. Üniversite-Endüstri İlişkilerini Geliştirme Sempozyumu, Üniversite ve Endüstri İlişkileri Kurulu, İstanbul.
- Aydemir, S,** 1994. Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, KTÜ Basımevi, Trabzon.
- Arsever, C E,** Türk Sanatı Tarihi, M. Fasi kül, Maarif Basımevi, İstanbul.
- Birsel, C,** 1943. İstanbul Üniversitesi Tarihi, Kenan Matbaası, İstanbul.
- Browne, M,** 1967. University Planning and Design A Symposium London Architectural Association, London.
- Can, M,** 1994. Üniversite Bili m Adam İlişkisi, TÜV Yayınları ,İzmir.
- Çabuk, S,** 2002. “İstanbul’da Eğit im Donatımları Yer Seçim Modeli”, *Doktora Tezi*, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çanakkale Belediyesi,** 2004, www.canakkalebelediyesi.com
- Chatterton, P,** 2000. The Cultural Role Of University In The Community: Revisiting The University-Community Debate, Environment and Planning A, 32, 165-181.
- Çinar, E,** 1998. Üniversite Kampüs Planlaması ve Tasarım Üzerine Bir Araştırma, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- DPT,** 1989. Sanayi ve Üniversite: Haberleşme ve İşbirliğinin Yeni Şekilleri, Sosyal Planlama Başkanlığı, Ankara.
- Dİ E,** 2004. www.die.gov.tr.
- Dobber R,** 1963. Campus Planning
- Erkman U,** 1990. Büyüme ve Gelişme Açısından Üniversite Kampüslerinde Planlama ve Tasarım Sorunları, İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul,

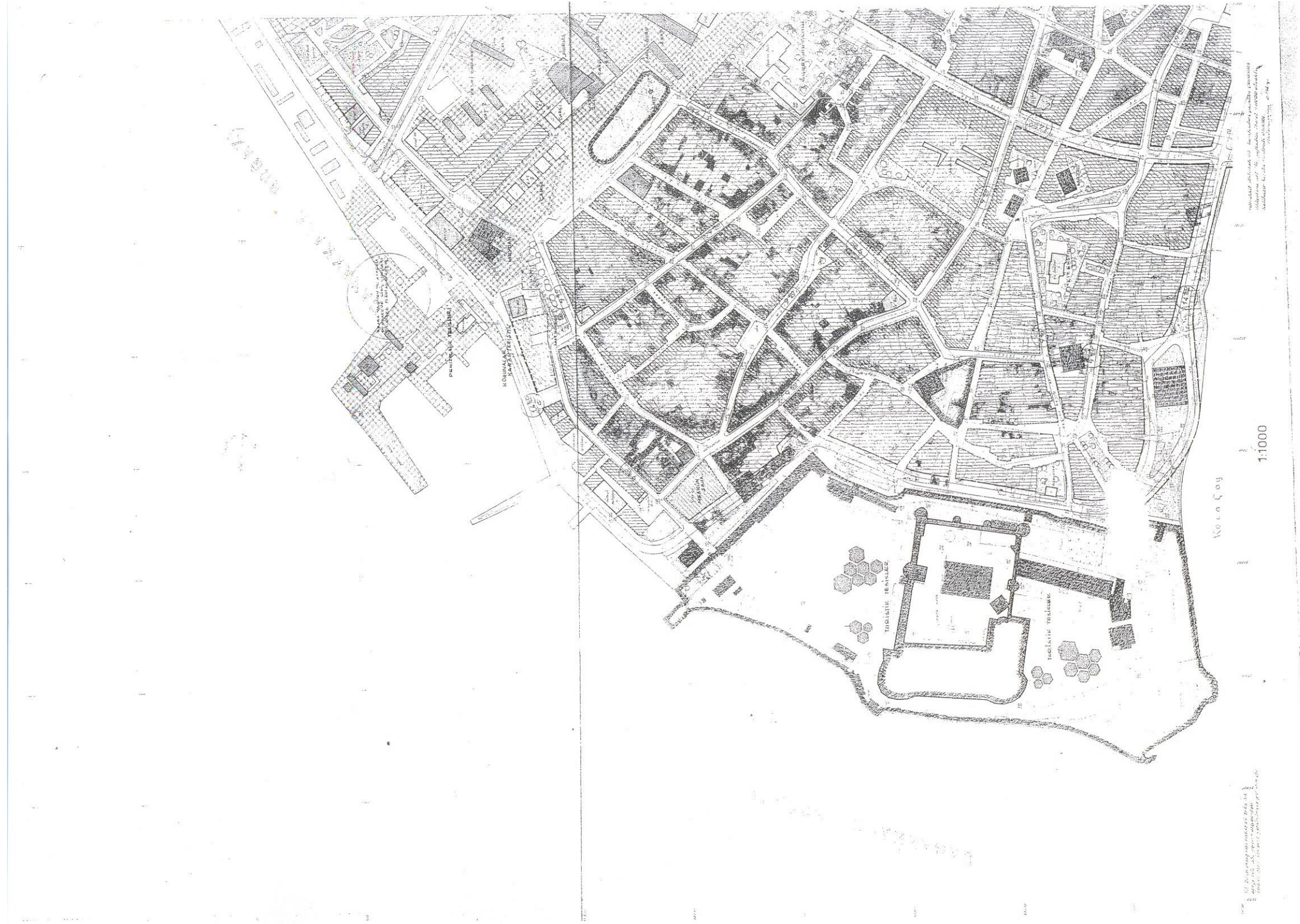
- Ersoy, Ş. Y.**, 1981. Yüksek Öğretim Yapıları Üretim Süreci, TÜBİTAK, Yapı Araştırma Enstitüsü, Ankara,
- Frankel, C.**, 1969. The Influence of Higher Education on Economic Development, (The Report of Economic and Social Conference Board).
- Yazıcı, E.**, 2001. Üniversite Gençliği 2001: Üniversite Gençliğinin Sosyo- Kültürel Profili Üzerine Bir Alan Araştırması, Gazi Üniversitesi Örneği, Ankara.
- İTÖ** 1998. Yükseköğretim Kurumlarının Bölgeler arası Gelişme Farklılıkları Açısından Önem ve İşlevleri, İstanbul
- Keleş, R.**, 1972/12 Yerleşme Kararları Açısından Büyükşehir Dışı Üniversiteler Sorunu, Mimarlık Sayı: 110,
- Koroğlu, D.**, 1988. Üniversite Yer Seçimi İçin Bir Model, İ.T.Ü Mimarlık Fakültesi, Doktora Tezi, İstanbul,.
- Kortan, E.**, 1981. Çağdaş Üniversite Kampüsleri Tasarımı, O.D.T.Ü Mimarlık Fakültesi, Ankara,
- Önder, İ.**, 2001. Kentel Yerleşim ve Üniversite, İstanbul Dergisi
- Rosovsky, H.**, 1996. Üniversite: Bir Dekan Anlatıyor, Tübitak,
- Saray, M.**, 1996. İstanbul Üniversitesi Tarihi (1453-1993), Edebiyat Fakültesi Basınevi, İstanbul,
- Schmartz, M.** 1972. Campus Planning and Design, New York; McGraw – Hill,
- Sevinç, A.**, 2001. Kentlerin Üniversitelere Dokundukları Nokta, İstanbul Dergisi
- Söyleşiler**, 2001, Vakıf Üniversitelerinin Vizyonu, İstanbul Dergisi
- Şenatalar, B.**, 2001, İstanbul’da Üniversiteler, İstanbul Dergisi
- T. C 1982 Anayasası**, 1998, Madde 130.
- Wildmann H.**, 2000. Atatürk ve Üniversite Reformu, Kabalcı Yayınevi, İstanbul
- Vardar, Y.**, 1998. Üniversite- Araştırma- Teknoloji- Sanayi İlişkileri Üzerine Düşünceler, İzmir İleri teknoloji Enstitüsü Rektörlüğü.
- www.ci.irvine.ca.us**
- www.uci.edu**
- www.denson.edu**

EKLER

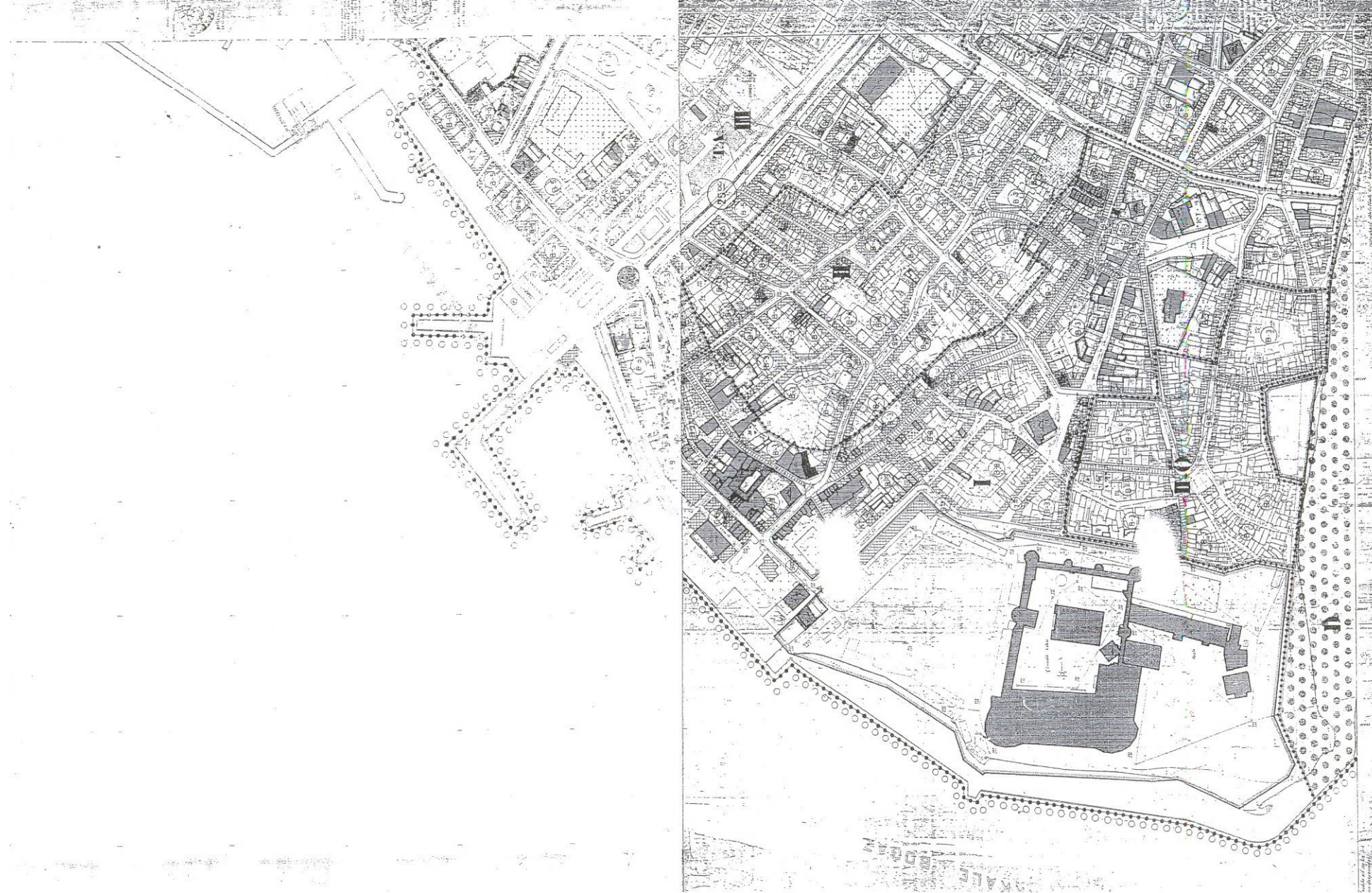
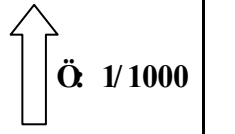
KAYNAKLAR

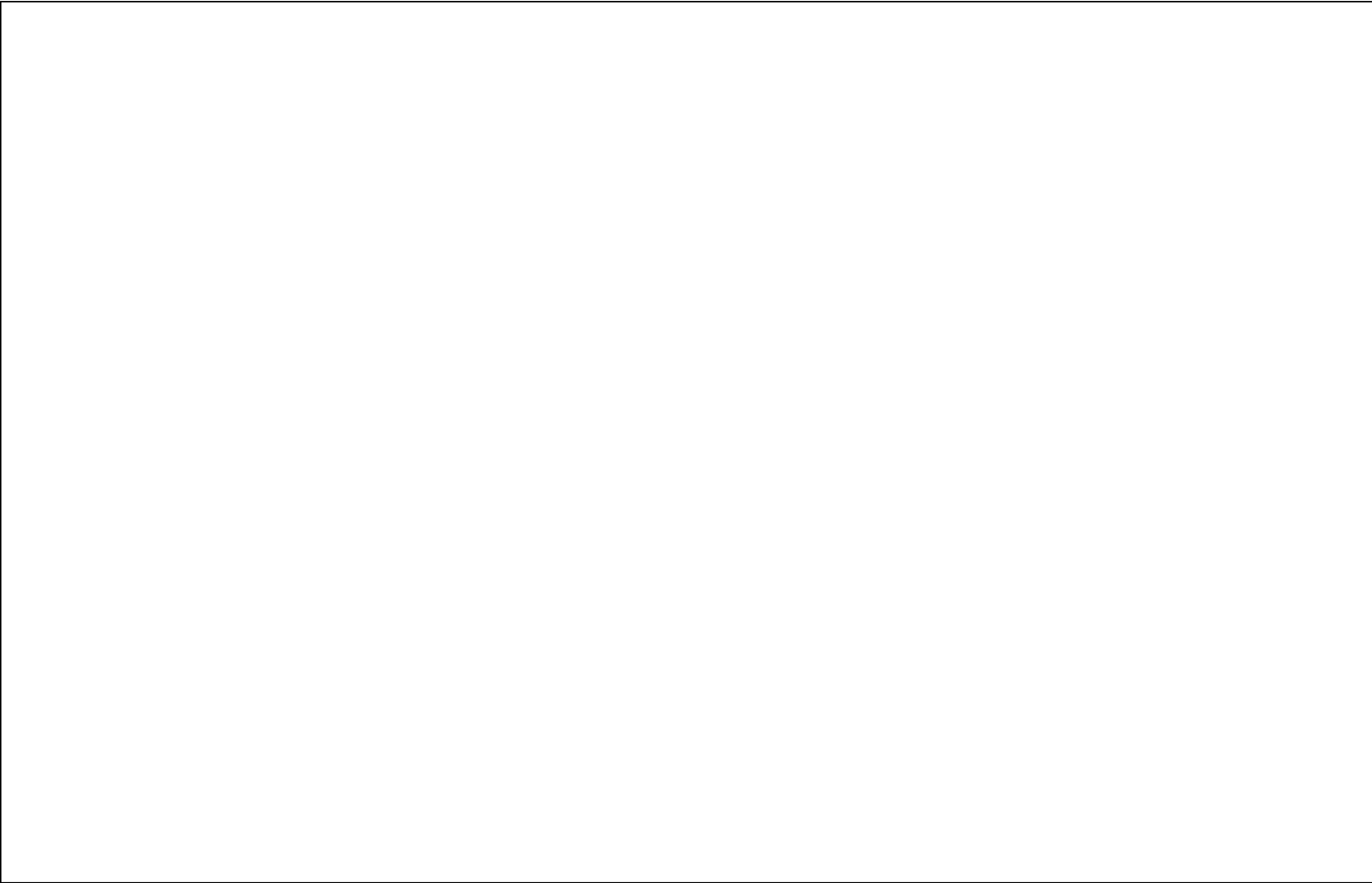
- Akyüz, N,** 1972. Üniversite-Endüstri İlişkilerini Geliştirme Sempozyumu, Üniversite ve Endüstri İlişkileri Kurulu, İstanbul.
- Aydemir, S,** 1994. Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, KTÜ Basınevi, Trabzon.
- Arsever, C E,** Türk Sanatı Tarihi, M. Fasi kül, Maarif Basınevi, İstanbul.
- Birsel, C,** 1943. İstanbul Üniversitesi Tarihi, Kenan Matbaası, İstanbul.
- Browne, M,** 1967. University Planning and Design: A Symposium, London Architectural Association, London.
- Can, M,** 1994. Üniversite-Bilim-Adam İlişkisi, TÜV Yayınları, İzmir.
- Çabuk, S,** 2002. "İstanbul'da Eğitim Donatımları Yer Seçim Modeli", *Doktora Tezi*, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çanakkale Belediyesi,** 2004, www.canakkalebelediyesi.com
- Chatterton, P,** 2000. The Cultural Role Of University In The Community: Revisiting The University-Community Debate, Environment and Planning A, 32, 165-181.
- Çinar, E,** 1998. Üniversite Kampüs Planlaması ve Tasarım Üzerine Bir Araştırma, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- DPT,** 1989. Sanayi ve Üniversite: Haberleşme ve İşbirliğinin Yeni Şekilleri, Sosyal Planlama Başkanlığı, Ankara.
- DİE,** 2004. www.die.gov.tr.
- Dobber R,** 1963. Campus Planning
- Erkman U,** 1990. Büyüme ve Gelişme Açısından Üniversite Kampüslerinde Planlama ve Tasarım Sorunları, İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul,

- Ersoy, Ş. Y.**, 1981. Yüksek Öğretim Yapıları Üretim Süreci, TÜBİTAK Yapı Araştırma Enstitüsü, Ankara,
- Frankel, C.**, 1969. The Influence of Higher Education on Economic Development, (The Report of Economic and Social Conference Board).
- Yazıcı, E.**, 2001. Üniversite Gençliği 2001: Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili Üzerine Bir Alan Araştırması, Gazi Üniversitesi Örneği, Ankara.
- İTQ** 1998. Yükseköğretim Kurumlarının Bölgeler arası Gelişme Farklılıkları Açısından Önemi ve İşlevleri, İstanbul
- Keleş, R.**, 1972/12 Yerleşme Kararları Açısından Büyükşehir Dışı Üniversiteler Sorunu, Mimarlık Sayı: 110,
- Koroğlu, D.**, 1988. Üniversite Yer Seçimi İçin Bir Model, İ.T.Ü Mimarlık Fakültesi, Doktora Tezi, İstanbul,.
- Kortan, E.**, 1981. Çağdaş Üniversite Kampüsleri Tasarımı, O.D.T.Ü Mimarlık Fakültesi, Ankara,
- Önder, İ.**, 2001. Kentsel Yerleşim ve Üniversite, İstanbul Dergisi
- Rosovsky, H.**, 1996. Üniversite: Bir Dekan Anlatıyor, Tübitak,
- Saray, M.**, 1996. İstanbul Üniversitesi Tarihi (1453-1993), Edebiyat Fakültesi Basınevi, İstanbul,
- Schmartz, M.**, 1972. Campus Planning and Design, New York: McGraw – Hill,
- Sevinç, A.**, 2001. Kentlerin Üniversitelere Dokundukları Nokta, İstanbul Dergisi
- Söyleşiler**, 2001, Vakıf Üniversitelerinin Vizyonu, İstanbul Dergisi
- Şenatalar, B.**, 2001, İstanbul’da Üniversiteler, İstanbul Dergisi
- T.C 1982 Anayasası**, 1998, Madde 130.
- Wildmann H.**, 2000. Atatürk ve Üniversite Reformu, Kabalcı Yayınevi, İstanbul
- Var dar, Y.**, 1998. Üniversite- Araştırma- Teknoloji- Sanayi İlişkileri Üzerine Düşünceler, İzmir İleri teknoloji Enstitüsü Rektörlüğü
- www.ci.irvine.ca.us**
- www.uci.edu**
- www.denson.edu**

502011402 ÜLKÜ ÖZEN

EK C TERZİ OĞLU KAMPÜSÜNDEN GENEL GÖRÜNÜŞLER

REKTÖRLÜK

EĞİTİM FAKÜLTESİ

MERKEZİ KAFETERYA

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

KAFETERYA

MİMARLIK MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ İNŞAATI

FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

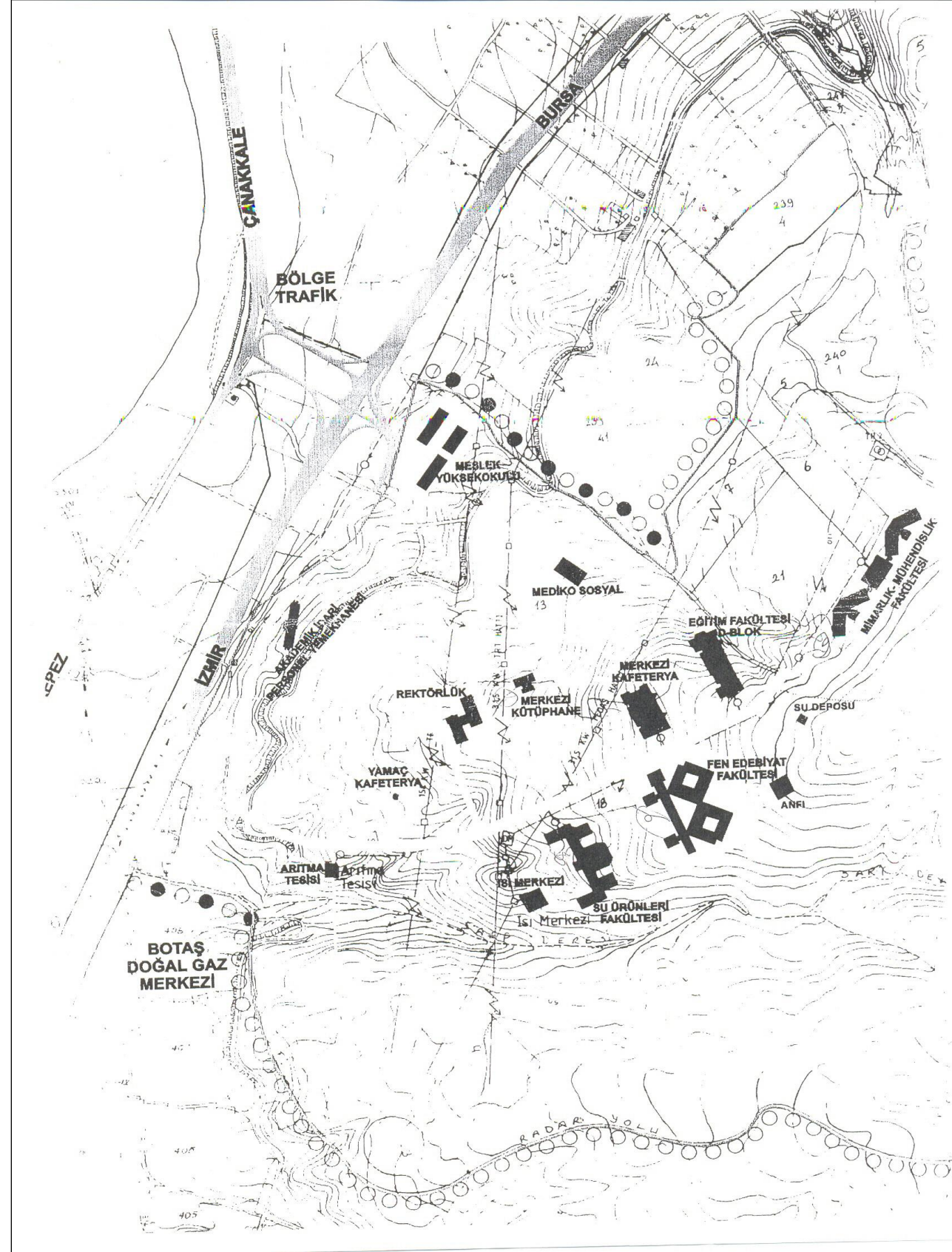

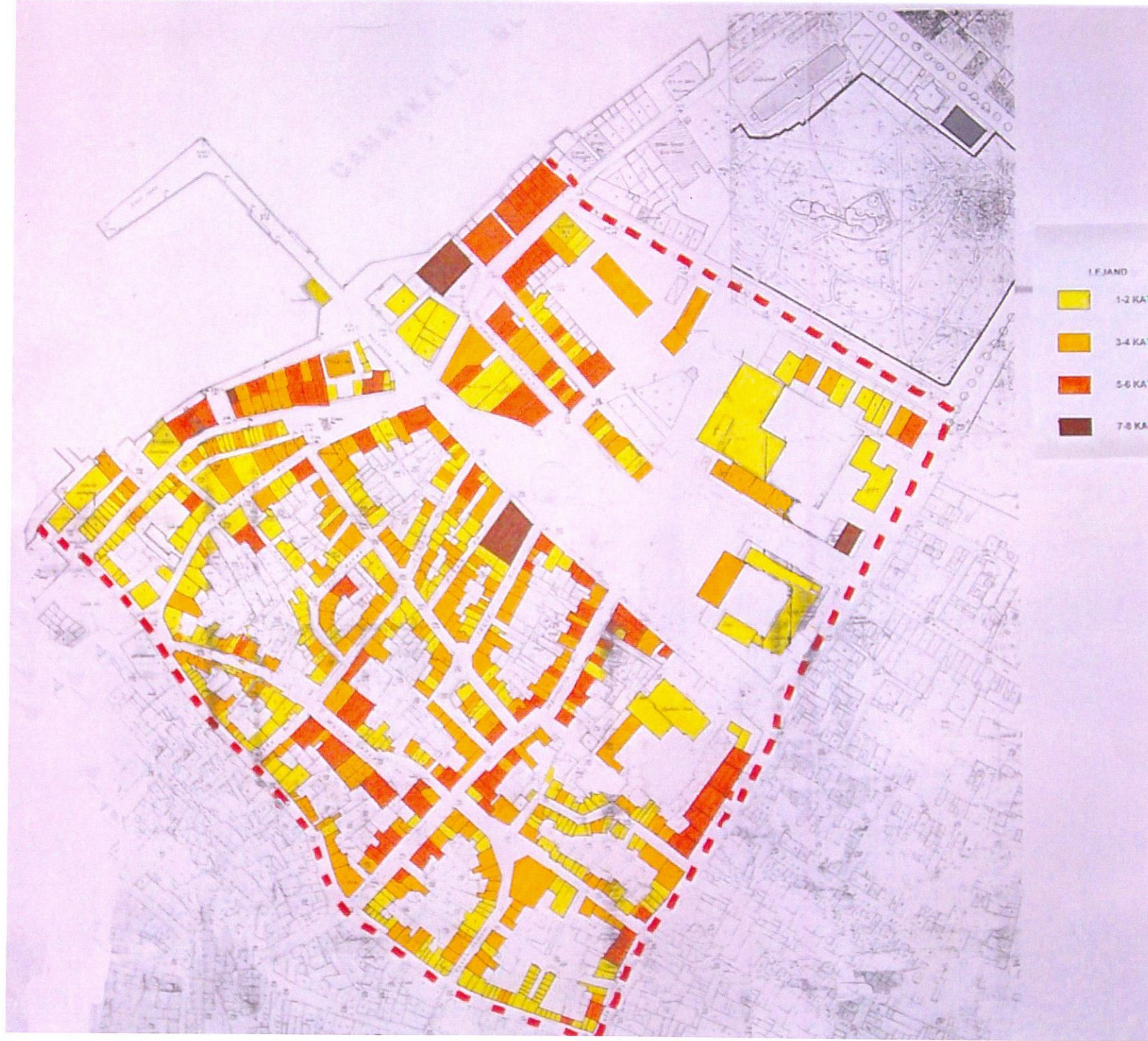
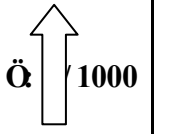
KAMPÜSTEN GENEL BAKIŞ

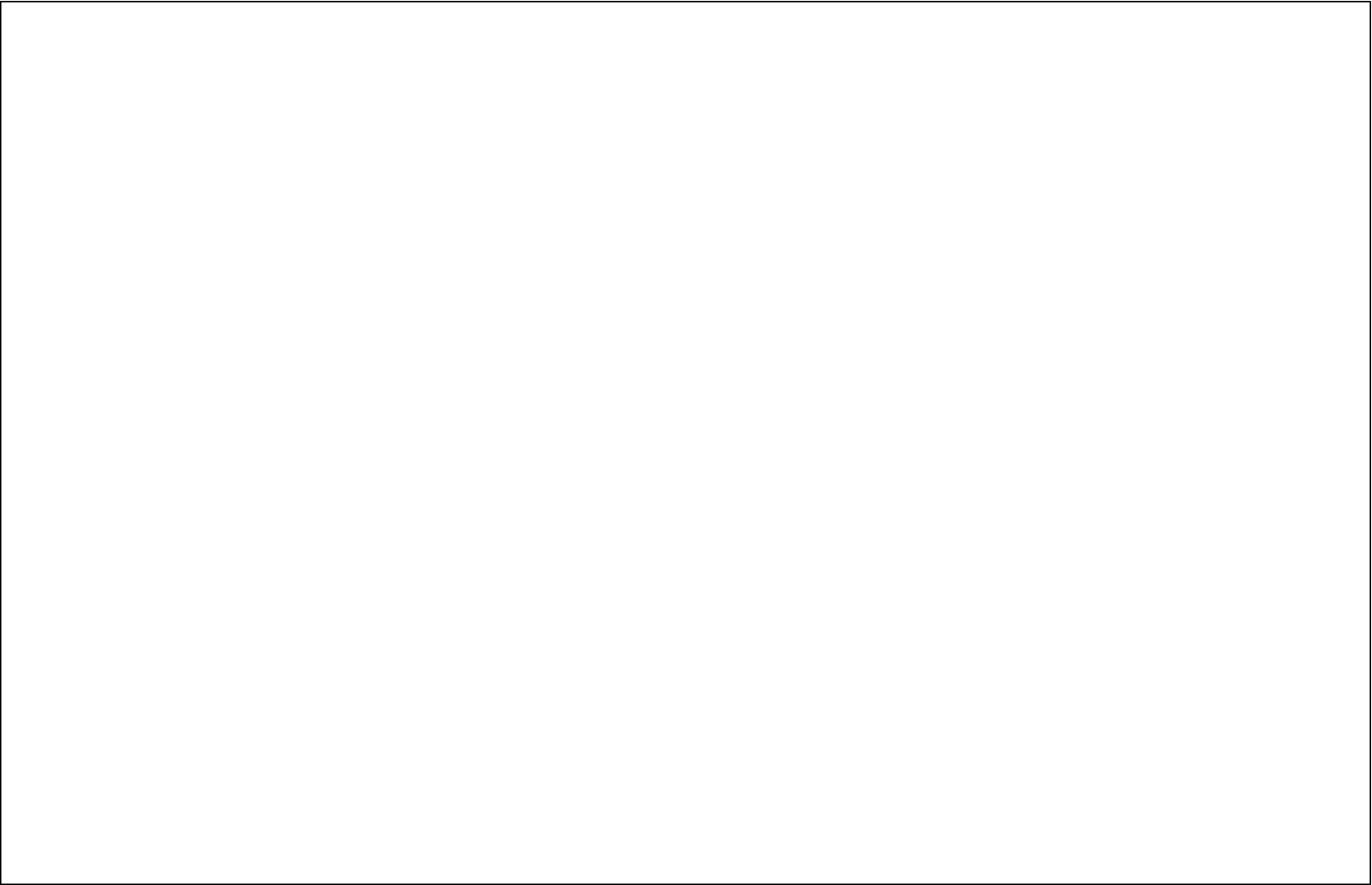
SU ÜRÜNLERİ FAKÜLTESİ

EK D TERZİ OĞLU KAMPÜSÜ YERLEŞİ M PLAN

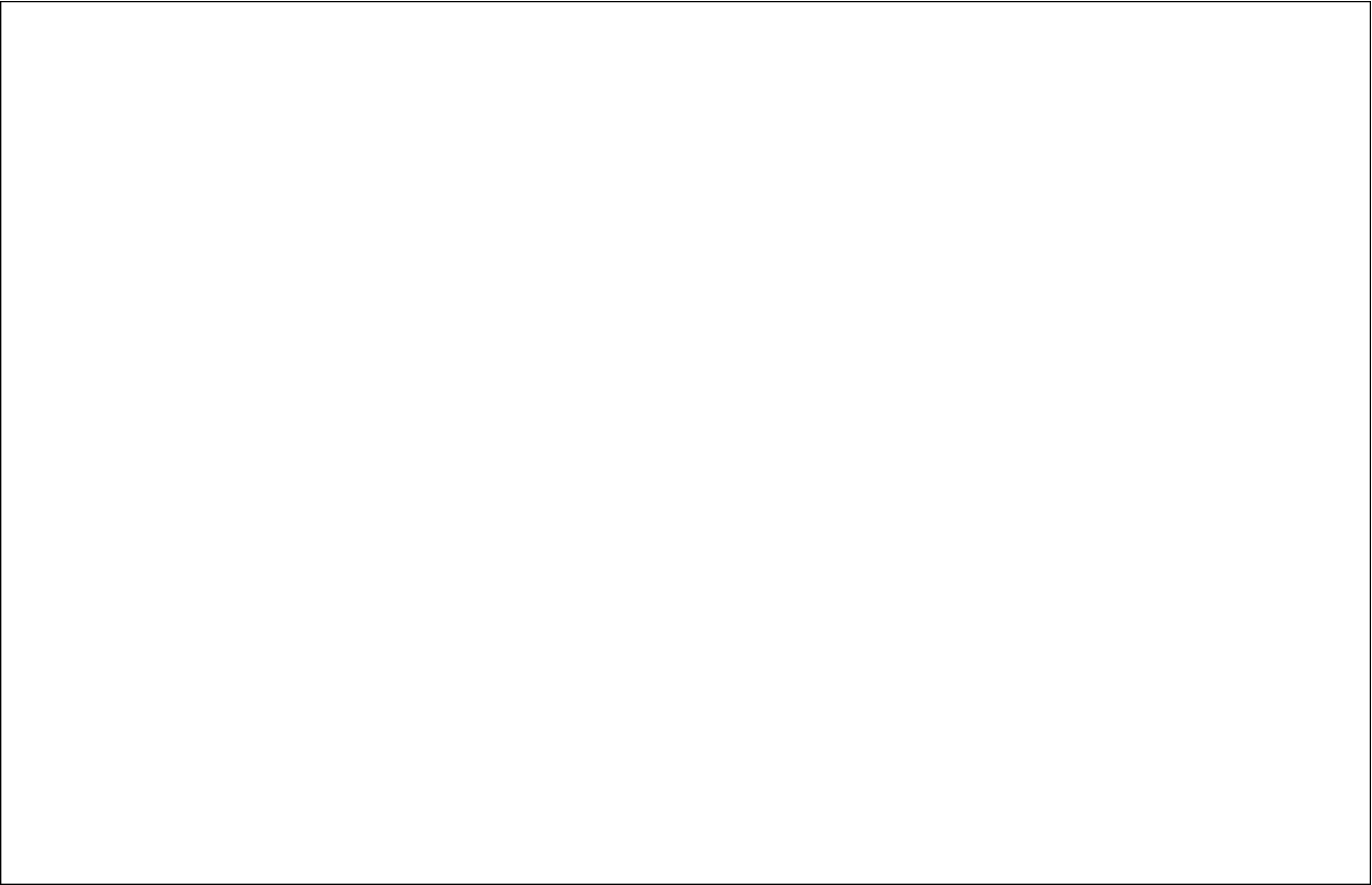

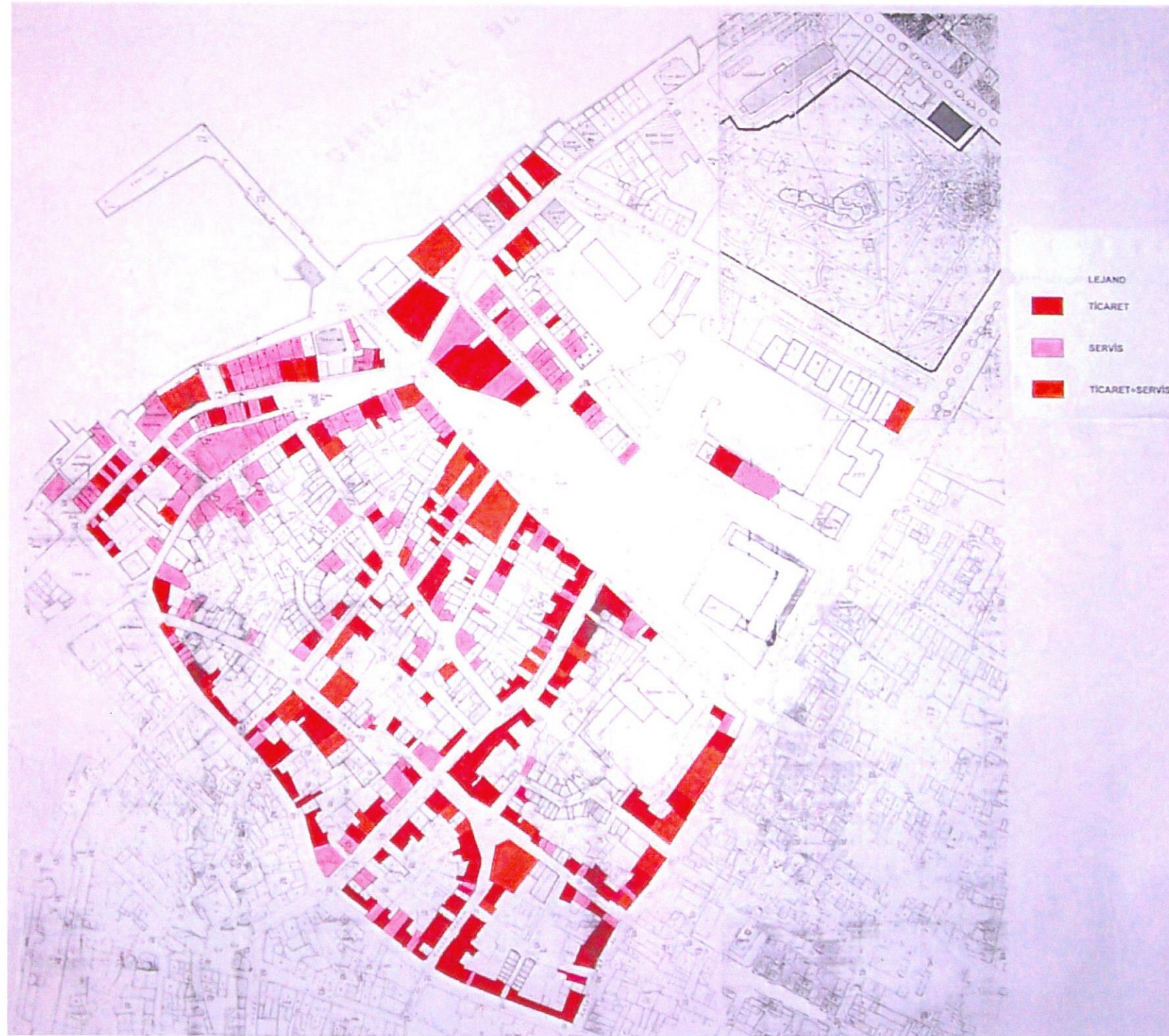

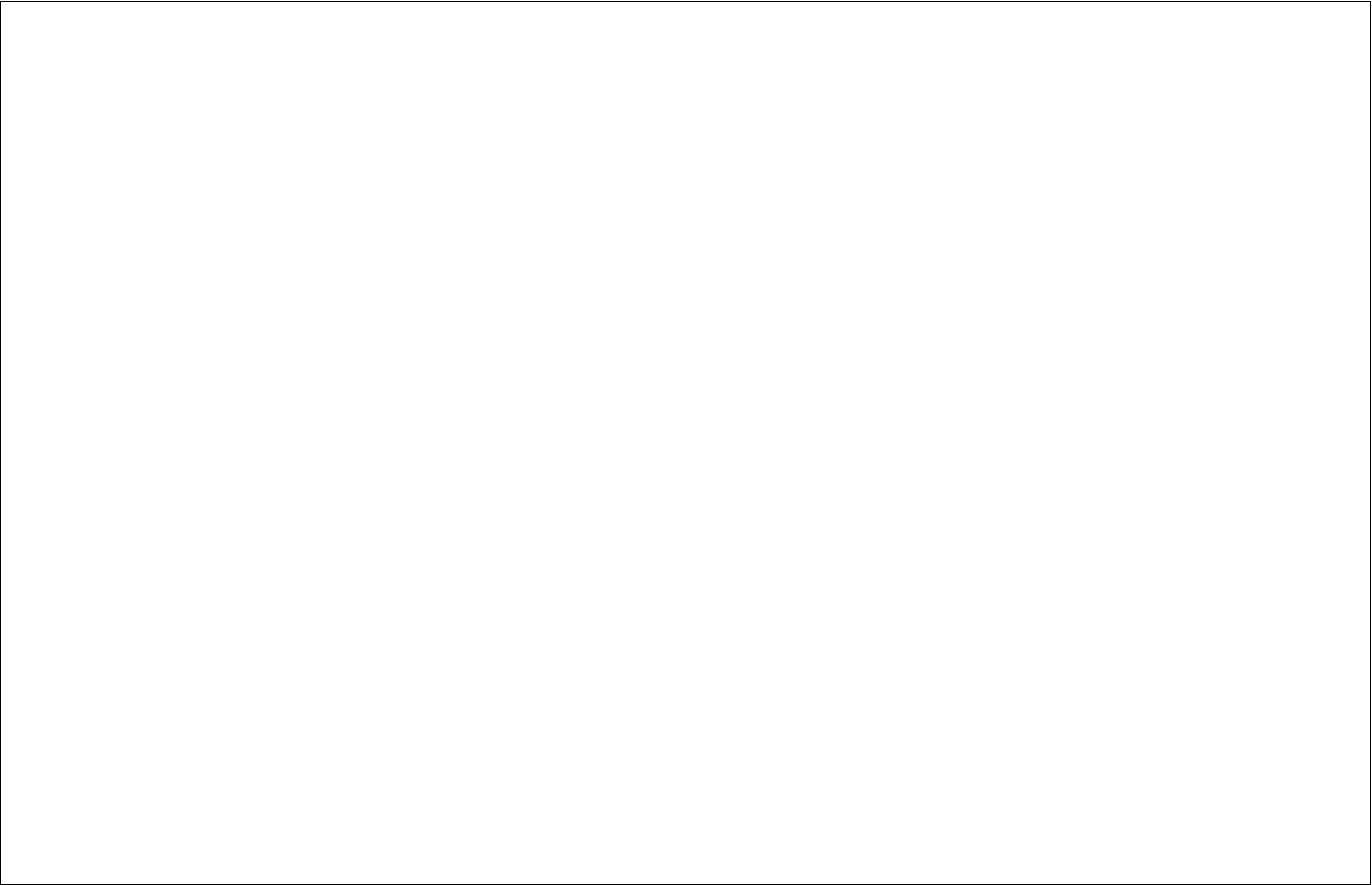

502011402 ÜLKÜ ÖZEN

Ö 1/1000

- Servis (bar, lokanta, otel, kafe)
- Servis+Perakende Ticaret (giyim, parfümeri)
- Servis+Büyük Mağaza (beyaz eşya)
- Servis+Eğitim (banka, dersane)
- Perakende Ticaret/hediyeelik eşya, giyim)
- Sosyo-kültürel tesis
- Tescilli Yapı
- Anıtsal Yapı
- Dini Tesis

EK K ALT BÖLGEDEN GÖRÜNÜŞLER

EK L KONUT ANKETİ SORU FORMU

GÖRÜŞÜLEN KİŞİ NİN

1. Adı-soyadı:

2. Yaşı:

3. Eğitimi:

4. Mesleği:

5. Hane halkı kaç kişi den oluşuyor??

6. Kaç yıldır Çanakkale’de yaşıyorsunuz?

7. Çanakkale dendiğinde kent olarak nasıl bir imaj aklınıza geliyor?

8. ÇOMÜ’nün Çanakkale’ye olan etkileri sizce nelerdir? (konut kullanımı-kira değerleri-sosyal yaşam)

- Olumlu:

- Olumsuz:

Anket sona ermiştir. Katıldığınız için teşekkür ederim

EK M Tİ CARET ANKETİ SORU FORMU

GÖRÜŞÜLEN KİŞİNİN

1. Adı-soyadı:
2. Yaşı:
3. Eğitimi durumu:
4. İşyerini adı / Faaliyet konusu / Kuruluş tarihi:
5. Mülkiyet durumu: Kira () Kendisine Ait () Diğer ()
6. Bulunduğunuz işyerinde sizden önce yapılan faaliyet türü?
7. Kaç yıldır Çanakkale’de ikamet ediyorsunuz?
8. Üniversitenin kuruluşuyla satışlarda değişme oldu mu? : Evet () Hayır()
9. Yeni kampüs alanı satışlarınızı etkiledi mi? : Evet () Hayır()
10. Üniversitenin tatil olduğu dönemlerde müşteri sayınız ve satış-hizmet rakamlarınızda bir düşüş ya da artış oluyor mu? : Evet () Hayır()
- Neden?.....
11. İş türünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz? : Evet () Hayır()
Evet ise türü.....
12. Çanakkale dendiğinde kent olarak nasıl bir imaj aklınıza geliyor?
13. ÇOMÜ’nün Çanakkale’ye olan etkileri sizce nelerdir?
- Olumlu:

- Olumsuz:

Anket sona ermiştir. Katıldığınız için teşekkür ederim

EK N ÖĞRENCİ ANKETİ SORU FORMU

Görüşülen kişinin:

1. Adı – soyadı:
2. Yaşı:
3. Öğrenim görmediği fakülte veya yüksekokul – kaçın yılı?
4. Nerede ikamet ediyorsunuz?
 - Ev () Aile..... Yalnız..... Arkadaşlarla..... Akaraba yanında.....
 - Pansiyon / Otel ()
 - Yurt () Devlet..... Özel.....
5. Üniversiteye başlamadan önce hangi ilde ikamet ediyordunuz?
6. Aileniz Çanakkale’de mi yaşıyor? Evet () Hayır ()
7. Bilgisayarınız var mı? Evet () Hayır ()
8. Cep telefonunuz var mı? Evet () Hayır ()
9. İnternet kullanıyor musunuz? Hangi sıklıkta? Nerede kullanıyorsunuz?
10. Sosyal aktiviteleriniz nelerdir?
 - **Hafta içi:**
 - Sinemaya gitmek ()
 - Kafe/ bara gitmek ()
 - Alışveriş yapmak ()
 - Okul aktivitelerini katılmak ()
 - Diğer.....
 - Dernek / kulüp faaliyetleri
 - Ne kadar sıklıkta bu faaliyetlerde bulunuyorsunuz?
 - **Hafta sonu:**
 - Sinemaya gitmek ()
 - Kafe/ bara gitmek ()
 - Alışveriş yapmak ()
 - Okul aktivitelerini katılmak ()
 - Diğer.....
 - Ne kadar sıklıkta bu faaliyetlerde bulunuyorsunuz?
11. Kentte en çok eksikliğini duyduğunuz işlev nedir?
12. Okula ulaşmanız nasıl sağlıyorsunuz? Ulaşım olanakları sizce yeterli mi?

13. M zun ol dukt an sonra ne yap nayı düşünüyorsunuz?

-  anakkale’de ya arı m()

- M nleketi ne d neri m()

- B y k ehirde ya arı n  ()

14. Tatilleri nizde Çanakkale’de kalıyor musunuz? Evet() Hayır ()

15. ÇOMÜ y  neden terci h etti niz?

- Puanı mtuttu()

- Bli n li terci h()

- Ale mta ındı ()

16.  anakkale dendi  inde kent olarak nasıl bir i n j aklınıza geliyor?

17.  anakkale’de ne tür geli  neler bekl ersi niz?

Anket sona er mi tir. Katıl d  n z i  i n teşekkür ederi m

EK O MÜLAKAT SORU FORMU

GÖRÜŞÜLEN KİŞİNİN

1. Adı – soyadı:
2. Yaşı:
3. Eğitimi durumu:
4. Mesleği-görevi:
5. Kaç yıldır bu görevi yapıyorsunuz?
6. Kaç yıldır Çanakkale’de ikamet ediyorsunuz?
7. ÇOMÜ’nün Çanakkale’ye olan etkileri sizce nelerdir?
(kurulmadan önce- kamusalleşmeden önce- mevcut durum)

- Olumlu:

- Olumsuz:

8. Geleceğe yönelik üniversite ve kent ilişkileri için ne düşünüyorsunuz? Neler bekliyorsunuz? Hangi yönleri olumlu – olumsuz?

Anket sona ermiştir. Katıldığınız için teşekkür ederim

EK P MÜLAKAT ÇALIŞMASI BULGULARI

ADI - SOYADI	YAŞ	EĞİTİM DURUMU	MESLEĞİ	GÖREVİ	KAÇ YILDIR BU GÖREVİ YAPIYOR?	KAÇ YILDIR ÇANAKKALE' DE İKAMET EDİYOR?	ÇOMÜ' NÜN ÇANAKKALE' YE OLAN E OLUMLU
ndan Serap Özyayl	35	ÜNİVERSİTE	JEOLOJİ MÜHENDİSİ	Ç. KALE BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI	12 YIL	35 YIL	*NÜFUS ARTTI *BELEDİYE OLARAK AKADEMİK KADROLARDAN YARARLANIYORUZ * ÜNİVERSİTE SAYESİNDE ŞEHİR PARKLARININ İŞLEVSELLİĞİ ARTIYOR. ÇANAKKALE TRUVA FESTİVALİ ETKİNLİKLERİNDE ÜNİVERSİTE KULÜPLERİYLE ORTAK ÇALIŞMALAR YAPILIYOR. *YENİ İMAR PLANI YAPILAN KARACAÖREN MEVKİİNDE MİKROZONNING HARİTALARI HAZIRLANIRKEN VE PEYZAJ DÜZENLEMELERİ YAPILIRKEN ÜNİVERSİTENİN AKADEMİK KADROLARINDAN YARARLANILDI.
Özleyiş Çetin	32	ÜNİVERSİTE	ŞEHİR PLANCISI	Ç. KALE BELEDİYESİ İMAR MÜDÜRÜ	3 YIL	30 YIL	*HAREKETLİLİK GETİRDİ *CAFE- PASTANE GİBİ YERLER AÇILDI
Rahime Özen	37	ÜNİVERSİTE	ELEKTRİK MÜHENDİSİ	BAYINDIRLIK MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YARDIMCISI	1 YIL	19 YIL	*SOSYAL VE EKONOMİK ANLAMDA OLUN *HALK KÜLTÜREL OLARAK ÜNİVERSİTENİN RESİM, MÜZİK, TİYATRO GİBİ ETKİNLİKLERİNDEN YARARLANIYOR. *ÜNİVERSİTENİN İNŞAAT BÖLÜMÜNÜN OLMASI SEBEBİYLE AKADEMİK KADRODAN VE ÖĞRENCİLERDEN YARARLANILIYOR. İNŞAATLARLA İLGİLİ BİLGİ ALINIYOR.

ADI - SOYADI	YAŞ	EĞİTİM DURUMU	MESLEĞİ	GÖREVİ	KAÇ YILDIR BU GÖREVİ YAPIYOR?	KAÇ YILDIR ÇANAKKALE' DE İKAMET EDİYOR?	ÇOMÜ' NÜN ÇANAKKALE' YE OLAN E OLUMLU
Mustafa Yılmaz	53	ÜNİVERSİTE	NAKLİYECİ	ÇANAKKALE ESNAF VE SANATKARLAR ODASI BAŞKANI	21 YIL	53 YIL	*EKONOMİK YÖNDEN OLUMU BİR KATLI *EĞİTİM YÖNÜNDEN, SOSYAL ETKİNLİ *YENİ KAMPÜS ALANININ PEK BİR ETKİSİ OLMADI. ÖĞRENCİLER ZATEN MERKEZDE KONAKLIYOR.
Nurettin DüNDAR	60	LİSE	ŞOFÖR	ÇANAKKALE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ODASI BAŞKANI	36 YIL	60 YIL	*ULAŞIM ARTTI *TAKSİLERİN, MİNİBÜSLERİN, KAMYONETLERİN MÜŞTERİSİ ARTTI, KAZANÇLARI ARTTI. *KAMYONETLERİN MÜŞTERİSİ ARTTI ÇÜNKÜ TAŞINMA İŞLERİ ARTTI
Abdülrahim Temiz	42	ÜNİVERSİTE	YÖNETİCİ	ÇANAKKALE SANAYİ VE TİCARET ODASI GENEL SEKRETERİ	10 YIL	16 YIL	*TİCARETİ OLUMLU YÖNDE ETKİLEDİ. CİDDİ PARA AKIŞI VAR *ULAŞIMA KATKISI OLDU *YEME- İÇME VE CAFE- BAR SAYISI ARTTI *KONAKLAMA ALANI MERKEZDE OLDUĞU İÇİN ÖĞRENCİ HER KONUDA MERKEZİ KULLANIYOR. BU YÜZDEN YENİ KAMPÜS ALANININ OLUMSUZ BİR ETKİSİ OLMADI
Halil Atan	40	ÜNİVERSİTE	ŞEHİR PLANCISI	ŞEHİR PLANCILARI ODASI ÇANAKKALE TEMSİLCİSİ	5 YIL	15 YIL	*KENTTE GENEL BİR HAREKETLİLİK OLDU. YAŞAM ŞEKLİ DERĞİŞTİ. EMEKLİ ŞEHRİNDEN ÖĞRENCİ ŞEHRİNE DÖNÜŞÜM VAR. *KONUT KİRALARI YÜKSELDİ. *SOSYO- KÜLTÜREL YAŞAMA OLUMLU ETKİSİ OLDU.ÜNİVERSİTENİN SOSYAL AKTİVİTELERİ KENTE HAREKETLİLİK GETİRDİ.
İsmet Akıncı	39	ÜNİVERSİTE	GAZETECİ	ÇAKADER BAŞKANI, BURASI ÇANAKKALE GAZETESİ SAHİBİ, GAZETECİLER	17 YIL	39 YIL	*EKONOMİYİ AYAKTA TUTUYOR. *ESNAF SAYISI ARTTI.

*ÜNİVERSİTE ESKİ BİNALARIN TAMİRAT VE RESTORASYONUNU SAĞLIYOR. ÜNİVERSİTE BÜNYESİNE KAZANDIRILIYOR.

*DERNEKLERİN GELİRİ ARTTI.

*SOSYAL HAYAT CANLANDI.

ADI - SOYADI	YAŞ	EĞİTİM DURUMU	MESLEĞİ	GÖREVİ	KAÇ YILDIR BU GÖREVİ YAPIYOR?	KAÇ YILDIR ÇANAKKALE' DE İKAMET EDİYOR?	ÇOMÜ' NÜN ÇANAKKALE' YE OLAN E OLUMLU
of . Dr . Re mz i K ı n c a	37	ÜNİVERSİTE ÖĞRETİM ÜYESİ		COMÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANI	1 YIL	2 YIL	*İŞ POTANSİYELİ ARTTI.
of . Dr . Ra ma z a n Ay d ı n		ÜNİVERSİTE ÖĞRETİM ÜYESİ		ÇOMÜ REKTÖRÜ	5 YIL	5 YIL	*ŞEHRE ÇOK YÖNLÜ BİR KATKISI OLDU *ÇANAKKALE' NİN STRATEJİK KONUMU VAR. ESKİDEN GÜNÜBİRLİK GEZİLEN, TRANSİT GEÇİLEN KÜÇÜK BİR ŞEHİRDİ *1993' TEN İTİBAREN NÜFUS ARTTI *DEMOKRATİK ANLAYIŞI, NÜFUS PLANLAMASI AÇISI NDAN OKUMUŞ TOPLUMU VAR *BATI YA YAKIN. ÜNİVERSİTE OLUŞUMU ZOR OLMADI *TARİMA DAYALI SANAYİYE DESTEK VERİYORUZ *ŞEHRİN GELİŞMESİNDE, DÜNYAYA AÇILMASINDA YABANCI İNSANLARIN GELMESİ, BİLİMSEL TOPLANTILARIN OLMASI OLUMLU

ADI - SOYADI	YAŞ	EĞİTİM DURUMU	MESLEĞİ	GÖREVİ	KAÇ YILDIR BU GÖREVİ YAPIYOR?	KAÇ YILDIR ÇANAKKALE' DE İKAMET EDİYOR?	ÇOMÜ' NÜN ÇANAKKALE' YE OLAN E OLUMLU
Süleyman Ayhan	60	ÜNİVERSİTE	ÖĞRETMEN	ESKİ DYP ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ	1 DÖNEM MİLLETVEKİL LİĞİ YAPTI	60 YIL	*TARİHTEN GELEN DEĞERLERİN TANITILMASINA KATKI SAĞLIYORUZ. ARKEOLOJİK ÇALIŞMALARDA YABANCI *YENİ KAMPÜS ALANI AYRI BİR POTANSİYEL KATTI. MODERN YAPILAŞMA ÖNGÖRÜLDÜ. HERŞEY PLANLI VE PROGRAMLI YAPILIYOR *ÇANAKKALE' NİN YAPILANMASI PLANSIZ. *EVLERİN DENİZE SIFIR OLMASI, PARKLARIN OLMAMASI KÖTÜ. YEŞİL ALAN YOK. ÜNİVERSİTE BU ALANDA KATKI SAĞLAYACAK *70 BİN NÜFUSLU BİR KASABADA ÜNİVERSİTE OLMASI YARARLI. ÇANAKKALE ALTYAPISI, İNSAN YAPISI, COĞRAFİ YAPISIYLA ÜNİVERSİTE KENTİ OLMAK İÇİN *ÇANAKKALE' NİN EN BÜYÜK PROJESİ ÇOMÜ *ÇANAKKALE' Lİ KENDİ ÖĞRENCİSİNİ OKUTMA OLANAĞINA KAVUŞTU *ÜNİVERSİTE' DE ÇALIŞMAK İSTEYENLERE FIRSAT TANINDI *ÇOMÜ KURULUNCA ÖĞRENCİ SAYISI ARTTI *HER İLÇEDE (ECEABAT VE BOZCAADA HARİÇ) YÜKSEK OKUL AÇILDI *EKONOMİK HAREKET YOKKEN ÖĞRENCİ SAYISININ ARTMASI İLE EKONOMİYE YILLIK 400 TRİLYON KATKI OLUŞTU *EKONOMİK VE SOSYAL YAPIDA PATLAMA OLDU. ÖĞRENCİYE DÖNÜK İŞ YAPANLAR EKONOMİK OLARAK RAHATLIĞA KAVUŞTU *ULAŞIM YÖNÜNDEKİLER, NAKLİYE İŞİ YAPANLARIN KAZANÇLARI ARTTI *ÇANAKKALE' NİN KALKINMA POTANSİYELİNE EN ÇOK ÜNİVERSİTENİN KATKISI VAR *KÜLTÜRE VE SOSYAL YAPIYA KATKISI OLDU

*AKADEMİK TOPLANTILAR,
SEMİNERLER, PANELLERİN
DÜZENLENMESİ VE
AKADEMİSYENLERİN, UZMANLARIN

*ÖRNEK: ZİRAAT FAKÜLTESİ:
TARIMLA UĞRAŞANLARA

*SU ÜRÜNLERİ FAKÜLTESİ:
BALIKÇILIKLA UĞRAŞANLARA

*GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ:
GÜZEL SANATLARLA UĞRAŞANLARA
BİLGİ BAZINDA KATKILARI VE
YARDIMLARI OLUYOR

*ÇANAKKALE'NİN NÜFUSU 15-20
BİN CİVARINDA ARTTI

*KONUTU OLANLARIN KİRA GELİRİ
ARTTI. PANSİYON, YURT VE
DERSANE SAYISI ARTTI

*ÜNİVERSİTE ÇANAKKALE'DE
ASKERİYE VE ÇEŞİTLİ
BAKANLIKLARIN BİNALARINI
TAHSİSLİ OLARAK KULLANIYOR

İHTİYAÇLARI SİZCE NELERDİR?

OLUMSUZ

*YENİ KAMPÜS ALANI İÇİN
İLAVE İMAR PLANI YAPILDI.
*KONUT İHTİYACI ARTTI. BU
DA TOPLU KONUT
PROJELERİYLE ÇÖZÜLMEMEYE

*KİRALAR ARTTI.

*ULAŞIM SORUNU ARTTI.
TOPLU TAŞIM SORUNU ARTTI.
OTOBÜS İHTİYACI OLUŞTU.

*ŞEHİRİ KUCAKLAMADI, KENDİ
İÇİNE KAPANDI

*BELEDİYENİN PROJE
TALEPLERİ VAR AMA
ÜNİVERSİTE GEREKLİ İLGİYİ
GÖSTERMİYOR

*ÜNİVERSİTENİN YAPTIĞI
ÇALIŞMALARDAN HABERDAR
OLUNMUYOR.

*OLUMSUZ HERHANGİ BİR YÖNÜ
YOK

GELECEĞE YÖNELİK ÜNİVERSİTE- KENT İLİŞKİSİ İÇİN DÜŞÜNCELERİNİZ VE BEKLENTİLERİNİZ NELERDİR?

*KENTE YÖNELİK PROJE YAPMALI

*KENTE HİZMET ETMELİ

*KENTLE DAHA FAZLA BÜTÜNLEŞMELİ

*KENTE YÖNELİK ÇALIŞMA YAPMALI

*KENTE HİZMET ETMELİ

*ÜNİVERSİTE HERKESİN
YARARLANACAĞI KÜLTÜR MERKEZİ
AÇSIN

*ARAŞTIRMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR
ARTMALI

ETKİLERİ SİZCE NELERDİR?

OLUMSUZ

*ÇOK FAZLA OLUMSUZ YÖNÜ
YOK. KÜLTÜREL ANLAMDA UYUM
SAĞLAYAMAYANLAR OLSA DA
ZAMANLA ÖĞRENCİLER UYUM
SAĞLIYOR.

*AHLAK OLARAK ÇOK AZ SORUN
VAR. BU DA ÖNEMLİ BİR
SORUN TEŞKİL ETMİYOR.

*KAYDA DEĞER OLUMSUZ BİR
ETKİSİ OLMADI

*SİYASİ ÇIKARIN ETKİSİYLE
ÇEVRE İLÇELERE
YÜKSEKOKULLAR AÇILDI.
ÖĞRENCİ İÇİN YETERLİ
SOSYAL ORTAM OLMADIĞI VE
ÜNİVERSİTE YAŞAMI İÇİN
YETERLİ OLMAYAN İLÇELERDE
ÖĞRENİM BAŞLADI.

*BAZI AHLAKDİŞİ ŞEYLER
OLUYOR AMA O DA HOŞ
KARŞILANIYOR. ZAMANLA
ÖĞRENCİLER ORTAMA UYUM
SAĞLIYOR.

GELECEĞE YÖNELİK ÜNİVERSİTE-
KENT İLİŞKİSİ İÇİN
DÜŞÜNCELERİNİZ VE
BEKLENTİLERİNİZ NELERDİR?

*ÇANAKKALE’NİN TANITIMININ
TÜRKİYE VE YURTDIŞINA KADAR
YAPILMASINI İSTİYORUZ.

*EĞİTİM, KÜLTÜR VE SOSYAL
ETKİNLİKLERİN ARTMASINI
İSTİYORUZ.

*TIP FAKÜLTESİ İSTİYORUZ

*ÇANAKKALE’NİN GELİŞMESİ SADECE
ÜNİVERSİTEYE BAĞLI KALMAMALI.

*ÜNİVERSİTENİN DAHA ÇOK
ARAŞTIRMAYA YÖNELMESİNİ VE
ÇANAKKALE İÇİN PROJELER
ÜRETMESİNİ BEKLİYORUZ.

*EĞİTİM, KÜLTÜR VE SOSYAL
ETKİNLİKLERİN ARTMASINI
BEKLİYORUZ.

*ARAŞTIRMANIN ARTMASINI
İSTİYORUZ. ÜRETİCİLERE YÖNELİK
YÖNLENDİRME İSTENİYOR.

*TIP FAKÜLTESİ İSTENİYOR AMA
ARAŞTIRMACI OLSUN.

*ÜNİVERSİTE TRAKYA
ÜNİVERSİTESİNE BAĞLI
OLDUĞU DÖNEMDE SİYASİ
AÇIDAN SAKINCALI
HAREKETLER OLUYORDU. ARTIK
BU TARZ ŞEYLER KALMADI.

*TÜRKİYE’DEKİ BÜTÜN
İLKOKULLARIN ÇANAKKALE’YE
ZİYARETİ HEDEFLENİYOR. BUNU
ÇOMÜ SAĞLAYACAK. ÇANAKKALE İÇİN
CİDDİ BİR GELİR KAYNAĞI
OLACAK. TANITIM İÇİN ÇOK
YARARLI. ÜNİVERSİTENİN BU TÜR
FAALİYETLERİ ARTTIRMASINI

*OLUMSUZ BİR BEKLENTİMİZ YOK

İHTİKİLERİ SİZCE NELERDİR?

OLUMSUZ

*OLUMSUZ HERHANGİ BİR YÖNÜ
YOK

GELECEĞE YÖNELİK ÜNİVERSİTE-
KENT İLİŞKİSİ İÇİN
DÜŞÜNCELERİNİZ VE
BEKLENTİLERİNİZ NELERDİR?

*ÜNİVERSİTE KENTİN TURİZM VE
KÜLTÜR MERKEZİ OLMASI İÇİN
ÇALIŞIYOR.
*TARİHİ YERLERİN BÜTÜN
TÜRKİYE’DEKİ İLKOKUL
ÖĞRENCİLERİNİN GEZMESİNİ VE
KONAKLAMASINI ÜNİVERSİTE
SAĞLAYACAK.
*KENTİN ÇÖPLÜK ALANINI
KALDIRTACAK.
*KENTE DOĞALGAZIN GELMESİNE
ÖNDERLİK EDİYORUZ.

*ÜNİVERSİTENİN ŞARAPÇILIK
PROJELERİ VAR. AVUSTRALYA İLE
ORTAK ÇALIŞMA YAPILACAK.

*DAHA PLANLI BİR ÇALIŞMA
OLSUN İSTERDİK. ŞEHİR
PLANIYLA BÜTÜN BİR ÇALIŞMA
*MEKAN OLARAK DOYURMUYOR.
SOSYAL, SPOR OLARAK MEKAN
YOK. BÜYÜKŞEHİR HAVASI
YOK. İNSANLAR BİRİBİRİNİ
*ULAŞIM SORUNU VAR LİMAN
KULLANILAMIYOR. BÜYÜK
GEMİLER AÇIKTA KALİYOR

*ÖZEL YAŞAMA KARIŞMA
ÖĞRENCİYİ RAHATSIZ EDİYOR.
12 VE 1’DEN HERKES
RAHATLIKLA DOLAŞIR.

*ZOR YANI ŞEHRİN KÜÇÜK
OLUŞU

*BİLİMSEL OLARAK ÜNİVERSİTE
KENTİ YARATMAYA ÇALIŞIYORUZ

*İSTANBUL’DAN ULUSLARARASI
TOPLANTI AĞIRLIĞINI BURAYA
ÇEKMEK İSTİYORUZ

*ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
AÇILMASI DÜŞÜNÜLÜYOR

*ANKARA. İZMİR UÇAK SEFERLERİ
OLMALI. DENİZ ULAŞIMI
GERÇEKLEŞTİRİLMELİ.

*TIP FAKÜLTESİ AÇILACAK. HENÜZ
İNŞAATA BAŞLANMADI

*KÖPRÜ ÇANAKKALE’NİN KABUĞUNU
KIRMAZ. SANAYİ YÖNLENDİRMEZ

ETKİLERİ SİZCE NELERDİR?

OLUMSUZ

*OLUMSUZ HERHANGİ BİR YÖNÜ
YOK. ANCAK BAZI
ÖĞRENCİLERİN AHLAKDIŞI
DAVRANIŞLARI OLUYOR.
ZAMANLA UYUM SAĞLAMA

GELECEĞE YÖNELİK ÜNİVERSİTE- KENT İLİŞKİSİ İÇİN DÜŞÜNCELERİNİZ VE BEKLENTİLERİNİZ NELERDİR?

*ÜNİVERSİTENİN HİZMETLERİNİN
DEVAM ETMESİNİ İSTİYORUZ. DAHA
DA ARTMASINI İSTİYORUZ

*ÜNİVERSİTE KENDİ SORUNLARINI
HALLETTİKÇE ÇANAKKALE'YE
DESTEĞİ ÜLKE ÇAPINDA YARARLI

ÖZGEÇMİŞ

Ükü ÖZEN 1978 yılında Krefeld- Almanya’da doğdu. İlk orta ve lise eğitimi Çanakkale’de tamamladı. 1996 yılında Çanakkale Anadolu Lisesi’nden mezun oldu. 1996-2000 yılları arasında Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü’nde lisans eğitimi tamamladı.

2001 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı Şehir Planlama Program’nda yüksek lisans programına başladı.

2002 yılından bu yana İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Planlama Müdürlüğü’nde Şehir Plancısı olarak görev almaktadır.